

OSIĄGNIĘCIA MATURZYSTÓW
Z WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO
I WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO W 2012 ROKU -
- NA PODSTAWIE WYNIKÓW EGZAMINU MATURALNEGO
Z JĘZYKÓW OBCYCH NOWOŻYTYNYCH

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży
18-400 Łomża, ul. Nowa 2, tel. fax (86) 216-44-95
(86) 473-71-20, (86) 473-71-21, (86) 473-71-22
www.oke.lomza.pl e-mail: sekretariat@oke.lomza.pl

Osiągnięcia maturzystów z województwa podlaskiego
i warmińsko-mazurskiego w 2012 roku – na podstawie wyników
egzaminu maturalnego z języków obcych nowożytnych

Łomża 2012

REDAKCJA

GRAŻYNA KLIMUSZKO

AUTORZY

MARIUSZ ZYSK (język angielski)

BOŻENA NIEBRZYDOWSKA (język niemiecki)

HALINA BANCAREWICZ (język rosyjski)

OPRACOWANIE TECHNICZNE

MONIKA RASZKIEWICZ

DANE STATYSTYCZNE

KRZYSZTOF NAJDA

WOJCIECH STANISŁAWSKI

WYDAWCA

OKRĘGOWA KOMISJA EGZAMINACYJNA W ŁOMŻY

ISBN 978-83-62915-48-4

SPIS TREŚCI

---

1. JĘZYK ANGIELSKI	5
1.1. POZIOM PODSTAWOWY	5
1.1.1. OPIS ARKUSZA	5
1.1.2. MOCNE I SŁABE STRONY ZDAJĄCYCH	7
1.2. POZIOM ROZSZERZONY	16
1.2.1. OPIS ARKUSZA	16
1.2.2. MOCNE I SŁABE STRONY ZDAJĄCYCH	18
1.3. OCENA WYPOWIEDZI MATURZYSTÓW POD WZGLĘDEM KRYTERIUM BOGACTWA JĘZYKOWEGO (DFU)	24
1.4. KOMENTARZ EGZAMINATORA	33

---

2. JĘZYK NIEMIECKI	35
2.1. POZIOM PODSTAWOWY	35
2.1.1. OPIS ARKUSZA	35
2.1.2. MOCNE I SŁABE STRONY ZDAJĄCYCH	37
2.2. POZIOM ROZSZERZONY	42
2.2.1. OPIS ARKUSZA	42
2.2.2. MOCNE I SŁABE STRONY ZDAJĄCYCH	44
2.3. OCENA WYPOWIEDZI MATURZYSTÓW POD WZGLĘDEM KRYTERIUM BOGACTWA JĘZYKOWEGO (DFU)	47
2.4. KOMENTARZ EGZAMINATORA	55

---

3. JĘZYK ROSYJSKI	57
3.1. POZIOM PODSTAWOWY	57
3.1.1. OPIS ARKUSZA	57
3.1.2. MOCNE I SŁABE STRONY ZDAJĄCYCH	59
3.2. POZIOM ROZSZERZONY	66
3.2.1. OPIS ARKUSZA	66
3.2.2. MOCNE I SŁABE STRONY ZDAJĄCYCH	68
3.3. OCENA WYPOWIEDZI MATURZYSTÓW POD WZGLĘDEM KRYTERIUM BOGACTWA JĘZYKOWEGO (DFU)	72
3.4. KOMENTARZE EGZAMINATORÓW	79

Język angielski

Egzamin maturalny z języka angielskiego odbył się 10 maja 2012 roku. Język angielski w części pisemnej mógł być zdawany jako przedmiot obowiązkowy na poziomie podstawowym lub dodatkowy – na poziomie podstawowym lub rozszerzonym.

1.1. POZIOM PODSTAWOWY

1.1.1. OPIS ARKUSZA

Egzamin maturalny z języka angielskiego na poziomie podstawowym trwał 120 minut. Arkusz obejmował trzy części: **rozumienie ze słuchu**, **rozumienie tekstu czytanego** oraz **wypowiedź pisemną**.

Tabela 1.1. Struktura arkusza na poziomie podstawowym (MJA-P1_1P-122)

Obszar umiejętności		Liczba punktów	Procent punktów
I.	Rozumienie ze słuchu	15	30
II.	Rozumienie tekstu czytanego	20	40
III.	Wypowiedź pisemna	15	30
		50	

Część pierwsza – **rozumienie ze słuchu** – trwała około 20 minut i składała się z trzech zadań zamkniętych opartych na różnorodnych tekstach. Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych rozwiązywali zadania po wysłuchaniu tekstów odczytanych przez rodzimych użytkowników języka angielskiego. Na płycie każdy tekst nagrany został dwa razy, a w trakcie nagrania przewidziane były przerwy na przeczytanie polecenia, zapoznanie się z treścią zadania oraz rozwiązanie zadania i przeniesienie rozwiązania na kartę odpowiedzi.

Zadanie 1. składało się z pięciu zadań cząstkowych i oparte było na tekście z zakresów tematycznych „Świat przyrody” i „Praca”. W zadaniu tym wykorzystano technikę prawda/fałsz. Za jej pomocą testowano dwa standardy umiejętności – stwierdzania, czy tekst zawiera określone informacje (zadania 1.1.-1.4.), jak również określania głównej myśli tekstu (zadanie 1.5.). Wykonanie zadania polegało na wysłuchaniu wywiadu z reżyser filmową na temat doświadczeń związanych z nagrywaniem filmu przyrodniczego w Arktyce. Pomimo tego, że zadanie oparte było na, z pozoru łatwej, technice prawda/fałsz, okazało się umiarkowanie trudne – rozwiązywalność wyniosła 63% w województwie podlaskim i 61% w warmińsko-mazurskim. Jednocześnie było najtrudniejszym zadaniem w obszarze rozumienia ze słuchu.

Nagranie w zadaniu 2. dotyczyło zakresów tematycznych „Podróżowanie i turystyka” oraz „Państwo i społeczeństwo”. Zadanie oparte było na technice dobierania i sprawdzało standard umiejętności – określania głównej myśli tekstu. Zdający wysłuchali pięciu wiadomości dotyczących nietypowych przygód związanych z podróżowaniem

i przestępczością. Zdający, który udzielili bezbłędnych odpowiedzi, uzyskali za to zadanie 5 punktów. Okazało się ono łatwe dla rozwiązujących arkusz, a zarazem najłatwiejsze w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu. Rozwiązywalność zadania wyniosła 78% w województwie podlaskim i 76% w warmińsko-mazurskim.

Podstawą zadania 3. była wypowiedź starszej osoby, która opowiadała o swoich doświadczeniach związanych z pierwszym zakupem w księgarni internetowej. Dotyczyło zakresu tematycznego „Zakupy i usługi” i korzystało z techniki wybór wielokrotny. Wykorzystano je do sprawdzenia umiejętności – selekcjonowanie informacji. Zdający mógł otrzymać maksymalnie 5 punktów. Zadanie okazało się umiarkowanie trudne. Jego rozwiązywalność wyniosła 66% i 63% odpowiednio w województwach podlaskim i warmińsko-mazurskim.

Część druga – **rozumienie tekstu czytanego** składała się z 3 zadań zamkniętych, opartych na zróżnicowanych typach tekstów.

Zadanie 4. obejmowało zakres tematyczny „Kultura”. Składało się z siedmiu zadań cząstkowych opartych na tekście, który opowiadał historię powstania książki *Hobbit* oraz jej adaptacji filmowej. Zadaniem zdającego było dopasować do każdego z siedmiu akapitów właściwy nagłówek podsumowujący jego treść – technika dobierania. W zadaniu tym sprawdzana była umiejętność określania głównej myśli poszczególnych części tekstu. Okazało się łatwe, a jego rozwiązywalność wyniosła 73% w województwie podlaskim oraz 71% w warmińsko-mazurskim.

Następne zadanie oparte zostało na fragmencie tekstu literackiego *The House on Mango Street*. Związane było z zakresami tematycznymi „Życie rodzinne i towarzyskie” i „Dom”. Sprawdzało dwa standardy – określanie głównej myśli poszczególnych części tekstu (zadanie 5.1.) jak również stwierdzanie, czy tekst zawiera określone informacje (zadania 5.2.–5.6.). W zadaniu wykorzystano technikę prawda/fałsz – przez co prawdopodobnie okazało się łatwe – rozwiązywalność wyniosła 73% i 72% odpowiednio w województwach podlaskim i warmińsko-mazurskim.

Za podstawę zadania 6. służył tekst publicystyczny związany z zakresami tematycznymi „Podróżowanie i turystyka” oraz „Zdrowie”. Tekst opowiadał o kłopotach zdrowotnych (malaria) Simona Reeve podczas podróży po Afryce. Zadanie korzystało z techniki wybór wielokrotny i składało się z siedmiu zadań cząstkowych, za pomocą których sprawdzano umiejętności selekcjonowania informacji (zadania 6.1.–6.6.) oraz określania intencji autora tekstu (zadanie 6.7.). Zadanie było umiarkowanie trudne dla zdających z obu województw, a rozwiązywalność zadania wyniosła 68% w województwie podlaskim i 66% w warmińsko-mazurskim.

Część trzecia – **wypowiedź pisemna** składała się z dwóch zadań otwartych. Maturzyści mieli za zadanie utworzyć dwa teksty użytkowe: **wiadomość** i **list półoficjalny**. W zadaniach sprawdzano umiejętność komunikowania się w sytuacjach niewymagających użycia skomplikowanych struktur gramatyczno-leksykalnych.

Zadanie 7. dotyczyło zakresów tematycznych „Sport” oraz „Życie rodzinne i towarzyskie”. Zdający miał napisać krótką wiadomość do kolegi/koleżanki z kursu językowego, w której musiał poinformować o odwołaniu meczu. Polecenie brzmiało:

Jesteś na kursie językowym za granicą. Napisz wiadomość do kolegi/koleżanki.

- Poinformuj o odwołaniu meczu, w którym mieliście wziąć udział po południu.
- Napisz, dlaczego mecz się nie odbędzie.
- Poproś o przekazanie wiadomości o odwołaniu meczu pozostałym kolegom/koleżankom.
- Zaproponuj sposób wspólnego spędzenia popołudnia.

Nie określono w nim limitu słów. Za przekaz informacji wymaganych w poleceniu zdający mógł otrzymać 4 punkty, a 1 za poprawność językową, czyli poprawne stosowanie struktur leksykalno-gramatycznych. Rozwiązywalność zadania wyniosła 74% w województwie podlaskim i 75% w warmińsko-mazurskim, w związku z czym zadanie okazało się łatwe.

W zadaniu 8. zdający musiał napisać list półoficjalny do nauczyciela języka angielskiego z Anglii. Głównym powodem napisania listu było zaproszenia nauczyciela na planowane spotkanie z uczniami. W zadaniu tym sprawdzano znajomość słownictwa z zakresów tematycznych „Szkola”, a także „Życie rodzinne i towarzyskie”. Polecenie brzmiało:

Po egzaminie maturalnym razem z kolegami organizujesz spotkanie uczniów swojej klasy z nauczycielami. Napisz list do Anglika, który uczył was kiedyś języka angielskiego. W swoim liście:

- poinformuj o zamiarze zorganizowania spotkania z nauczycielami i wspomnij, gdzie to spotkanie się odbędzie
- zaproś na nie byłego nauczyciela i napisz, dlaczego zależy wam na jego obecności
- przedstaw pomysł przygotowania albumu klasowego i zaproponuj nauczycielowi przysłanie zdjęć do tego albumu
- poproś o potwierdzenie przybycia i zaoferuj pomoc w organizacji jego przyjazdu.

W ocenie tego zadania brane były pod uwagę następujące elementy: komunikatywny przekaz informacji zawartych w poleceniu (4 pkt), forma wypowiedzi (2 pkt), poprawność językowa oraz bogactwo językowe (oba po dwa punkty). W zadaniu obowiązywał limit długości tekstu (120 – 150 słów). Rozwiązywalność zadania wyniosła 70% w województwie podlaskim i 69% w warmińsko-mazurskim, a więc było z pogranicza zadań łatwych i umiarkowanie trudnych.

1.1.2. MOCNE I SŁABE STRONY ZDAJĄCYCH

Tabela 1.2. Stopień opanowania umiejętności w obszarach na poziomie podstawowym (MJA-P1_1P-122)

Obszar umiejętności	Procent uzyskanych punktów	
	podlaskie	warmińsko-mazurskie
Rozumienie ze słuchu	68,9	66,7
Rozumienie tekstu czytanego	71,3	69,3
Wypowiedź pisemna	71,1	70,9

W części **rozumienie ze słuchu** trzema zadaniami zamkniętymi typu prawda/fałsz, dobieranie i wybór wielokrotny sprawdzano stopień opanowania wiadomości i umiejętności zapisanych w *Standardach wymagań egzaminacyjnych z języka obcego nowożytnego*. Stopień opanowania tych umiejętności przedstawiony został Tabeli 1.3.

Tabela 1.3. Stopień opanowania umiejętności w obszarze *rozumienie ze słuchu* (MJA-P1_1P-122)

Nr zadania (czynności)	Sprawdzana umiejętność	Liczba punktów	Procent uzyskanych punktów	
			podlaskie	warmińsko-mazurskie
1.5., 2.	(II. 1a) zdający określa główną myśl tekstu	6	78,3	76,4
1.1.-1.4.	(II. 1c) zdający stwierdza, czy tekst zawiera określone informacje	4	58,3	56,7
3.	(II.1d) zdający selekcjonuje informacje	5	66,2	63,2

Umiejętności z tego obszaru zostały opanowane w stopniu niżej zadowalającym. Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych najlepiej opanowali umiejętność określania głównej myśli tekstu. Umiejętność ta sprawdzana była za pomocą dwóch zadań (1.5. i 2.). W pierwszym z nich maturzysta musiał stwierdzić, czy w wysłuchanym wywiadzie reżyser filmowa przedstawia swój punkt widzenia na globalne ocieplenie. W drugim zdający po wysłuchaniu krótkich tekstów – pięciu wiadomości dotyczących nietypowych wydarzeń – musiał dopasować do nich nagłówki podsumowujące ich treść. Wszystkie zadania cząstkowe, za wyjątkiem 2.3. (umiarkowanie trudne – rozwiązywalność 67% w województwie podlaskim i 64% w warmińsko-mazurskim) okazały się w tym przypadku łatwe. Ta sama umiejętność, ale sprawdzana za pomocą dłuższego tekstu, jak w przypadku zadania 1.5., okazała się lepiej opanowana niż w krótszych tekstach.

Najtrudniejsze dla zdających okazały się zadania (1.1.-1.4.) sprawdzające umiejętność stwierdzenia, czy tekst zawiera określone informacje. Zadania te opierały się na technice prawda/fałsz, ale trudność mogło sprawić występujące w tekście słownictwo, dotyczące świata zwierząt w Arktyce. Analizując zadanie cząstkowe 1.3. – *Low temperatures are the main problem for film makers in the Arctic*, rozwiązane poprawnie przez najmniejszą liczbę zdających, można zauważyć, że wielu maturzystów usłyszawszy fragment z nagrania *Although it's really cold and conditions are extreme, (...) wskazywało, że zadanie 1.3. jest zgodne z tekstem. Jednak gdy przeanalizujemy dalszą część przytoczonego wcześniej fragmentu zdania: (...) it's actually the waiting that becomes the hardest part of working there.* okazuje się, że niska temperatura nie jest największym problemem w Arktyce i dochodzimy do prawidłowego wniosku, że zadanie 1.3. nie jest zgodne z treścią tekstu. W wyniku takiego podejścia do zadania, ponad połowa zdających popełniła błąd, nie wysłuchując dokładnie całej informacji zawartej w cytowanym zdaniu, a skupiając się jedynie na fragmencie zdania.

Część sprawdzająca umiejętności z obszaru **rozumienie tekstu czytanego** za pomocą trzech zadań zamkniętych typu prawda/fałsz, dobieranie oraz wybór wielokrotny pozwoliła określić, w jakim stopniu zdający opanowali standardy wymagań egzaminacyjnych, które zostały zaprezentowane w Tabeli 1.4.

Tabela 1.4. Stopień opanowania umiejętności w obszarze *rozumienie tekstu czytanego* (MJA-P1_1P-122)

Nr zadania (czynności)	Sprawdzana umiejętność	Liczba punktów	Procent uzyskanych punktów	
			podlaskie	warmińsko-mazurskie
4., 5.1.	(II. 2b) zdający określa główną myśl poszczególnych części tekstu	8	71,6	69,7
5.2.-5.6.	(II. 2c) zdający stwierdza, czy tekst zawiera określone informacje	5	75,1	73,4
6.1.-6.6.	(II. 2d) zdający selekcjonuje informacje	6	67,2	64,9
6.7.	(II. 2e) zdający określa intencję autora tekstu	1	74,6	73,0

Analizując wyniki uzyskane przez absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w poszczególnych standardach umiejętności sprawdzanych arkuszem, można dostrzec, że poza umiejętnością selekcjonowania informacji wyniki w pozostałych standardach umiejętności są bardzo do

siebie zbliżone. Najwyższe wyniki osiągnięto w zadaniach sprawdzających umiejętność stwierdzania, czy tekst zawiera określone informacje. Abiturienti nie mieli poważniejszych problemów z rozwiązaniem tego zadania, co mogło wynikać z bliskiej im tematyki i niezbyt skomplikowanego słownictwa. W obrębie tego zadania najwięcej trudności sprawiło zadanie cząstkowe 5.3. – *The family dreamt of living in the country.*, które poprawnie rozwiązało 66% maturzystów z województwa podlaskiego oraz 62% z warmińsko-mazurskiego. Rozwiązanie można odnaleźć we fragmencie: *Our house would be white (...) It would be within town limits but it would look like a big country house.* Można przypuszczać, że osoby, które udzieliły błędnej odpowiedzi, nie zrozumiały zwrotu *within town limits*, którego znajomość pozwalała udzielić poprawnej odpowiedzi. Zamiast tego, te osoby prawdopodobnie dostrzegły określenie *country house* i jedynie na tej podstawie stwierdziły, że zdanie 5.3. jest prawdziwe. Należy podkreślić, że w tekście wyraźnie zaznaczono, że dom miałby wyglądać jak domek wiejski, ale miałby być zlokalizowany na terenie miasta. Podsumowując, umiejętność stwierdzenia, czy tekst zawiera określone informacje na bazie tekstu czytanego okazała się najlepiej opanowaną umiejętnością w obszarze rozumienia tekstu czytanego. Ciekawostką jest fakt, że ta sama umiejętność sprawdzana za pomocą tekstu słuchanego okazała się najtrudniejsza w swoim obszarze. Można więc stwierdzić, że większej uwagi wymaga uczenie umiejętności stwierdzania, czy tekst zawiera określone informacje w oparciu o komunikat wysłuchany.

Umiejętność określenia intencji autora tekstu abiturienti opanowali na niemalże takim samym poziomie jak umiejętność stwierdzania, czy tekst zawiera określone informacje. Różnica wynosi około 0,5% pomiędzy tymi umiejętnościami.

Z drugiej strony, najniższe wyniki maturzyści osiągnęli w zadaniach, w których mieli wykazać się umiejętnością selekcjonowania informacji. Szczególną trudność sprawiło zadanie 6.3., w którym około połowa zdających udzieliła niepoprawnej odpowiedzi – nie byli oni w stanie stwierdzić, że Simon zaraził się malarią podczas pobytu w Gabonie. Problemem mogło być pojawienie się w bliskim sąsiedztwie informacji o planowanej podróży do Republiki Kongo, przez co niektórzy zdający najprawdopodobniej stwierdzali, że właśnie w Kongo autor zaraził się tą chorobą. Mogło to nieuważnym czytelnikom sugerować właśnie taki wybór.

Część sprawdzająca umiejętność redagowania **wypowiedzi pisemnej** bada stopień opanowania następujących standardów wymagań egzaminacyjnych:

- uzyskiwanie, udzielanie, przekazywanie lub odmawianie informacji, wyjaśnień, pozwoleń (treść);
- wypowiedzanie się w określonej formie z zachowaniem podanego limitu słów (forma);
- znajomość prostych struktur leksykalno-gramatycznych umożliwiających formułowanie wypowiedzi (bogactwo językowe);
- poprawne stosowanie środków leksykalno-gramatycznych adekwatnie do ich funkcji (poprawność językowa).

Tabela 1.5. Stopień opanowania umiejętności w obszarze wypowiedź pisemna – zadanie 7. (MJA-P1_1P-122)

Nr zadania (czynności)	Sprawdzana umiejętność	Liczba punktów	Procent uzyskanych punktów	
			podlaskie	warmińsko-mazurskie
7.	inf. 1	1	66,4	67,5
	inf. 2	1	78,1	80,2
	inf. 3	1	75,5	75,8
	inf. 4	1	85,2	85,9
	poprawność językowa	1	65,2	65,4

W zadaniu 7., najmniej trudności zdający mieli podczas przekazywania informacji 4. (*zapropnuj sposób wspólnego spędzenia popołudnia*). Najtrudniejszą do przekazania okazała się informacja 1. (*poinformuj o odwołaniu meczu, w którym mieliście wziąć udział po południu*). W przypadku tej informacji zdający często nie potrafili poinformować o odwołaniu meczu. Zamiast tego często informowali o tym, że nie będą na meczu, co nie oznaczało, że mecz został odwołany lub się nie odbędzie. Oprócz tego, nagminnie pojawiały się wypowiedzi, z których wynikało, że mecz się nie odbył – użycie czasu przeszłego lub, co gorsze, mieszanki różnych czasów gramatycznych. Kolejnym typowym błędem było użycie niewłaściwej pisowni słowa *match* – zdający tworzyli wyrazy takie jak: *mech, math, meth, meatch* itp. W wielu pracach pojawiały się problemy ze skonstruowaniem poprawnego gramatycznie i komunikatywnego zdania, które miało za zadanie przekazać tę informację.

Tabela 1.6. przedstawia przykładowe poprawne oraz błędne sposoby przekazywania informacji w zadaniu 7. Zachowano w niej kolejność informacji z zadania oraz zapis w takiej postaci, w jakiej pojawiał się w arkuszach maturzystów.

Tabela 1.6. Przykłady poprawnych realizacji informacji oraz typowych błędów w zadaniu 7. (MJA-P1_1P-122)

Typowe poprawne odpowiedzi zdających	Najczęściej powtarzające się błędy
Informacja 1 (Poinformuj o odwołaniu meczu, w którym mieliście wziąć udział po południu.)	
Informacja o tym, że mecz został odwołany: <ul style="list-style-type: none"> • <i>We will not play match today afternoon.</i> • <i>The match won't take place.</i> • <i>We won't play the match.</i> • <i>Our match was cancelled.</i> • <i>We can't play the match today because...</i> 	Brak odwołania meczu – informacja o tym, że piszący nie będzie brał w nim udziału nie była jednoznaczna z odwołaniem meczu: <ul style="list-style-type: none"> • <i>I can't go to the match today.</i> • <i>I'm not going with friend a match.</i> Informacja o tym, że mecz został opóźniony – nie wynika z niej, że został definitywnie odwołany: <ul style="list-style-type: none"> • <i>The match was delayed.</i> Użycie niewłaściwego czasu gramatycznego, sugerującego, że zdający mówi o czynności powtarzającej się, bądź o wydarzeniu, które już miało miejsce (niezgodność z poleceniem); czasami mieszanie czasów gramatycznych: <ul style="list-style-type: none"> • <i>We didn't take part/ go to the match.</i> • <i>The match don't be/happen.</i> • <i>The match don't started.</i> • <i>The match is don't start.</i> • <i>The match didn't will start today.</i> Użycie błędnej pisowni słowa <i>match</i> : <ul style="list-style-type: none"> • <i>We don't have math today.</i> Informacja niekomunikatywna: <ul style="list-style-type: none"> • <i>The match whose we played is forbid.</i> • <i>A play in football isn't be.</i> • <i>This match is morning haven't.</i>

Informacja 2 (Napisz, dlaczego mecz się nie odbędzie.)	
<p>Podanie powodu, dla którego mecz się nie odbędzie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ... because the other team can't come. • ... the weather is bad./ because of the bad weather. • ... because the coach is ill. • ... the stadium isn't ready/ is closed. • ... the players are sick/ ill. • This is due to the lack of participants. 	<p>Podany powód nie wpływa na odwołanie meczu – zdający informuje jedynie, dlaczego nie bierze udziału w meczu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ... because I'm ill. • ... because I'm going to the cinema. <p>Błędna pisownia kluczowych wyrazów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • couch, coatch zamiast coach <p>Wypowiedź niekomunikatywna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ...because big running/ raining. • ... the weather is to bed. • ... because play football is close.
Informacja 3 (Poproś o przekazanie wiadomości o odwołaniu meczu pozostałym kolegom/koleżankom.)	
<p>Przekazanie prośby o poinformowanie kolegów o odwołaniu meczu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tell Peter and Susan that the match is cancelled. • We can't play today – tell our friends about it. • Please tell others <u>about it</u>./ Tell the rest of the team <u>about it</u>. (przyznawany punkt pod warunkiem, że wcześniej zdający komunikatywnie poinformował, że mecz został odwołany – zaimek <i>it</i> odnoszący się do odwołania) • Can you tell everyone that the match won't be/ happen/ take place. 	<p>Formułowanie zdania w czasie przeszłym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • You told friends about it. • Did you write this news to persons? • Please, you called friends. <p>Stosowanie czasowników <i>speak</i> i <i>talk</i> i innych niewłaściwych w kontekście zdania zamiast <i>tell</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Please, you must speak Jessica. • Please talk you with all people of team. • Please call for Tomek. • Please, say friends. <p>Użycie słowa <i>take</i> w formie przeszłej – <i>took</i>, jako próba przekazania informacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Please, you took friends about it. <p>Niekomunikatywny przekaz informacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • You tell for us. • You must take information.
Informacja 4 (Zaproponuj sposób wspólnego spędzenia popołudnia)	
<p>Różne sposoby proponowania wspólnego spędzenia czasu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Why don't we go to the cinema tonight? • Maybe we can play table tennis/ watch a film meet later/ this afternoon/ tonight. • Let's go to the cinema. • Shall we watch a film after dinner? • How about going to the disco together? • I would like to spend some time with you. • Our team decided to meet at the pub. Join us! 	<p>Brak propozycji wspólnego spędzenia popołudnia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • I think that go to the club and talking. • I am going to the disco this evening. • I think you can go to the cinema. • Do you go to the cinema? <p>Brak podmiotu, a ze zdania nie wynika, że proponowane zajęcie ma być rodzajem wspólnego spędzania czasu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maybe play some computer games? • Go to the theatre tonight. • I'm in work after 18 hours go to park. <p>Użycie form czasu przeszłego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maybe we went to the museum? <p>Błędny zapis słów <i>maybe</i>, <i>want</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mayby/ meaby/ maby/ mejby; • wont/ won't wan't

Tabela 1.7. Stopień opanowania umiejętności w obszarze wypowiedź pisemna – zadanie 8. (MJA-P1_1P-122)

Nr zadania (czynności)	Sprawdzana umiejętność	Liczba punktów	Procent uzyskanych punktów	
			podlaskie	warmińsko-mazurskie
8.	inf. 1	1	80,3	79,8
	inf. 2	1	80,2	81,1
	inf. 3	1	76,2	76,6
	inf. 4	1	70,6	70,7
	forma	2	73,9	70,7
	bogactwo językowe	2	61,2	60,7
	poprawność językowa	2	59,2	58,5

W zadaniu 8 najłatwiejszą do przekazania przez zdających okazała się informacja 1. (*poinformuj o zamiarze zorganizowania spotkania z nauczycielami i wspomnij, gdzie to spotkanie się odbędzie*), oraz 2. (*zaproś na nie byłego nauczyciela i napisz, dlaczego zależy wam na jego obecności*) a najwięcej trudności przysporzyła informacja 4 (*poproś o potwierdzenie przybycia i zaoferuj pomoc w organizacji jego przyjazdu*). Często błędem w przypadku tej informacji było wyrażanie prośby o napisanie wiadomości (e-mail), zadzwonienie, ale bez prośby o potwierdzenie. Można przypuszczać, że znaczna grupa maturzystów, nie znając słowa potwierdzić – *confirm* – nie wiedziała, czym go zastąpić, aby wypowiedź była komunikatywna. Często pojawiały się zdania: *I'm waiting for your call/message.*, ale nie wiadomo było, czego ten kontakt miałby dotyczyć. Dodatkowo, zdarzały się przypadki użycia czasu przeszłego (*Tell me if you went to the party.*), który powodował, że zdający prosił adresata o zrelacjonowanie udziału w imprezie, w której, najprawdopodobniej brał udział. Mniej kłopotów sprawiła druga część informacji – *zaoferuj pomoc w organizacji jego przyjazdu*. Podstawowym błędem było użycie form czasu przeszłego, przez co można było odebrać informację, że zdający przedstawia wydarzenia, które miały miejsce i nie mają nic wspólnego z oferowaniem – *I took you from the airport*. W niewielu pracach piszący nie podejmowali się próby przekazania tej informacji. W przypadku innych prac wypowiedzi stawały się niekomunikatywne i odczytanie informacji było niemożliwe. Należy podkreślić, że w związku z tym, że list kierowany był do nauczyciela, wielu uczniów zamiast użyć słowa *you*, mówiąc do adresata, stosowało słowa *Sir, Mr., Mrs.*, np. *I want Sir to come to a meeting*. W przypadku języka angielskiego taka forma zwracania się do odbiorcy nie jest naturalna i poprawna, zwłaszcza, gdy jest to tekst oficjalny. Warto o tym przypominać uczniom podczas procesu nauczania tak, aby wypowiedzi, nawet w listach bardziej oficjalnych, były naturalne, a nie przypominały kalki z języka polskiego.

Należy dodać, że zdający coraz częściej pisali krótkie, zwarte zdania, w których z powodzeniem przekazywali informacje. Można również zauważyć, że zazwyczaj wypowiedzi zdających tworzone były zgodnie z poleceniem – chociaż w dalszym ciągu zdarzały się teksty o treści znacznie odbiegające od polecenia.

Tabela 1.8. obrazuje przykładowe poprawne oraz błędne sposoby przekazywania informacji w zadaniu 8. W komentarzu zachowano kolejność informacji z zadania oraz zapis w takiej postaci, w jakiej pojawiał się w arkuszach maturzystów.

Tabela 1.8. Przykłady poprawnych realizacji informacji oraz typowych błędów w zadaniu 8. (MJA-P1_1P-122)

Typowe poprawne odpowiedzi zdających	Najczęściej powtarzające się błędy
Informacja 1a (poinformuj o zamiarze zorganizowania spotkania z nauczycielami)	
Informacja o zamiarze zorganizowania spotkania z nauczycielami: <ul style="list-style-type: none"> • <i>I would like to meet with my friends and teachers from school.</i> • <i>We are organising a meeting with teachers.</i> • <i>We decided to organize a meeting with our teachers.</i> • <i>Our class want/ wants to organize a party with teachers from our school.</i> • <i>We have an idea to organize a meeting with all teachers.</i> 	Błędy wynikające z użycia niepoprawnych form czasowników <i>organise</i> i <i>meet</i> . <ul style="list-style-type: none"> • <i>We organized a meet with teachers.</i> • <i>We want to meat with teachers.</i> • <i>We organization meet.</i> • <i>We organizing met with teachers.</i> • <i>I organise a meat party.</i> Używanie form czasu przeszłego, zwłaszcza, gdy zdanie wskazuje, że spotkanie już się odbyło: <ul style="list-style-type: none"> • <i>We organized a meeting. It happen last week.</i> Wypowiedź niekomunikatywna: <ul style="list-style-type: none"> • <i>We want to be a meet.</i>

Informacja 1b (i wspomnij, gdzie to spotkanie się odbędzie)	
Wskazanie miejsca, w którym impreza ma się odbyć: <ul style="list-style-type: none"> <i>The meeting will take place in ...</i> <i>The party will be at my house/ school.</i> <i>It will be in our old school.</i> <i>We are meeting in my garden.</i> <i>We want to organize the meeting in a restaurant.</i> 	Stosowanie niewłaściwych czasów gramatycznych – zazwyczaj przeszłego, który wskazuje, że spotkanie już się odbyło: <ul style="list-style-type: none"> <i>The party was in our school.</i> <i>The meeting was in Hotel Gołębiwski.</i> Informacja przekazana odbiega od treści wymaganych poleceniem: <ul style="list-style-type: none"> <i>The meat is in my garden.</i> <i>The meeting is restaurant.</i> Wypowiedź niekomunikatywna: <ul style="list-style-type: none"> <i>The meet in club. (nie wiadomo, czy było, czy będzie)</i> Brak informacji o miejscu spotkania
Informacja 2a (zaprosz na nie byłego nauczyciela)	
Zaproszenie nauczyciela – adresata na spotkanie: <ul style="list-style-type: none"> <i>I and my friends would like to invite you.</i> <i>We want to invite you.</i> <i>Please, come to visit us.</i> <i>We hope that you will come to our party.</i> <i>You must come to our party.</i> <i>We will be pleased if you visit us.</i> 	Użycie niepoprawnej formy czasownika <i>invite</i> : <ul style="list-style-type: none"> <i>I invitation you.</i> <i>I want to invited you.</i> <i>I invent you.</i> <i>I went invend you to this party.</i> <i>We are invited you.</i> <i>I'd like invited a party.</i> Użycie błędnego zapisu słowa <i>want</i> , które może odnosić się do negatywnej formy operatora w czasie Present Simple i przez to zmieniać znaczenie zdania: <ul style="list-style-type: none"> <i>I wont invite you to meeting.</i> <i>We wont invite Mr to the meet.</i> <i>We won't invite you.</i> Brak zaproszenia adresata – ogólna informacja o zapraszaniu nauczycieli: <ul style="list-style-type: none"> <i>We invite teachers to party.</i> <i>Teacher must come.</i> Częste używanie słów <i>Sir/ Mr./ Mrs.</i> zamiast zaimka <i>you</i> w odniesieniu do nauczyciela: <ul style="list-style-type: none"> <i>We want to invite Sir/ Mr./ Mrs.</i> Wypowiedź niekomunikatywna: <ul style="list-style-type: none"> <i>I invitation Mr meet class.</i>
Informacja 2b (i napisz, dlaczego zależy nam na jego obecności)	
Podanie powodu, dla którego piszącemu zależy na obecności zaproszonego nauczyciela: <ul style="list-style-type: none"> <i>... because you were a great teacher and a friendly person.</i> (opisywanie pozytywnych cech nauczyciela) <i>We started to love English after your lessons.</i> <i>... because we miss/ like you.</i> <i>... because you were our favourite teacher.</i> <i>We always liked your jokes.</i> 	Częste stosowanie słów <i>Sir/ Mr./ Mrs.</i> zamiast zaimka <i>you</i> w odniesieniu do nauczyciela: <ul style="list-style-type: none"> <i>We very like Sir/ Mr./ Mrs.</i> <i>... because Sir was good teacher.</i> Użycie czasów przeszłych: <ul style="list-style-type: none"> <i>You must went.</i> <i>We want you went.</i> Użycie czasownika <i>learn</i> zamiast <i>teach</i> : <ul style="list-style-type: none"> <i>... because you learn us good..</i> Wypowiedź niekomunikatywna: <ul style="list-style-type: none"> <i>Come because you very teacher.</i> <i>We very like Sir.</i>
Informacja 3a (przedstaw pomysł przygotowania albumu klasowego)	
Różne sposoby przedstawienia pomysłu przygotowania albumu klasowego: <ul style="list-style-type: none"> <i>We can do an album with all your photos.</i> <i>I'm planning to make a photo album.</i> <i>We have an idea to make a class book with photos.</i> <i>We have an excellent idea to create a yearbook.</i> <i>We want to do the album with our photos.</i> 	Stosowanie niewłaściwych czasów gramatycznych do przekazania informacji: <ul style="list-style-type: none"> <i>We prepared a photo book.</i> <i>We did/ made an album of our class.</i> Brak informacji o tworzeniu albumu ze zdjęciami: <ul style="list-style-type: none"> <i>We are collecting pictures.</i> Użycie wyrażenia <i>album class/ album photo/ book class</i> zamiast <i>class/ photo album</i> : <ul style="list-style-type: none"> <i>We want to make album class/ book class.</i>

<ul style="list-style-type: none"> <i>We are thinking of preparing an album.</i> 	Przekazanie innej informacji niż wymagana (błędy językowe) oraz prace niekomunikatywne: <ul style="list-style-type: none"> <i>I think we made photo book.</i> <i>I make book so please photo.</i>
Informacja 3b (i zaproponuj nauczycielowi przysłanie zdjęć do tego albumu)	
Przedstawienie prośby o przysłanie zdjęć do albumu: <ul style="list-style-type: none"> <i>It will be great if you send some photos for the album.</i> <i>Can you send us your photos?</i> <i>If you have any/ some interesting photos, send them to us.</i> <i>Do you have any funny photos? Send them to me.</i> <i>I would like to ask you if you could send me photos by post.</i> <i>Please, send some photos.</i> 	Brak prośby o przestanie – użycie czasowników innych niż <i>send</i> : <ul style="list-style-type: none"> <i>Can you give me a few photos?</i> <i>We need your photo.</i> <i>Can you take your photo?</i> <i>You can get some pictures?</i> Odwroćcie sytuacji – zdający pisze, że on wyśle zdjęcia: <ul style="list-style-type: none"> <i>If you want, I could send this photos to you.</i> <i>We will send you our pictures.</i> Użycie niewłaściwych przyimków zmieniających sens zdania: <ul style="list-style-type: none"> <i>Please send photos from our album.</i> Użycie czasowników w formie przeszłej: <ul style="list-style-type: none"> <i>Can you sent us your photo?</i>
Informacja 4a (poproś o potwierdzenie przybycia)	
Prośba o potwierdzenie przybycia (ważne żeby piszący wyjaśnił adresatowi, że ma potwierdzić swój przyjazd, a nie tylko zadzwonił lub napisał maila): <ul style="list-style-type: none"> <i>Please write us if you decide to come.</i> <i>Call Kasia and tell her if you fly to the meeting.</i> <i>I would appreciate if you confirm your coming.</i> <i>I will be happy if you confirm your arrival.</i> <i>If you want to come, please inform me/ you must write me about it.</i> 	Przekazanie innej informacji niż w poleceniu: <ul style="list-style-type: none"> <i>Write if you want to leave.</i> <i>Can you call for me/ call on me?</i> <i>You are telling you are coming.</i> Użycie słowa <i>please</i> jako czasownika zamiast słowa <i>ask</i> : <ul style="list-style-type: none"> <i>I want please you to tell me when you come.</i> Odniesienie informacji do przeszłości: <ul style="list-style-type: none"> <i>If you came, you must tell me.</i> <i>Tell me if you went to the party.</i> Brak prośby o potwierdzenie: <ul style="list-style-type: none"> <i>I'm waiting for your message.</i> (brak informacji, o czym ta wiadomość miałaby być) <i>Agree on our proposition.</i> Wypowiedź niekomunikatywna: <ul style="list-style-type: none"> <i>Write Mr come.</i> <i>Please answer to join me.</i> <i>Coming to ass inform.</i>
Informacja 4b (i zaoferuj pomoc w organizacji jego przyjazdu)	
Oferowanie pomocy w organizacji przyjazdu (może to być np. propozycja zamieszkania w domu maturzysty): <ul style="list-style-type: none"> <i>I can organize your accommodation and hotel.</i> <i>I will be happy to help you with your arrival.</i> <i>We can help you – we'll take you from the airport.</i> <i>I can help you buy the tickets.</i> <i>I can come for you in my car.</i> <i>I can help you find a place to sleep/ book a hotel.</i> 	Użycie form czasu przeszłego, wskazujące na to, że oferta dotyczyła wydarzenia, które się odbyło: <ul style="list-style-type: none"> <i>I took you from the airport, no problem.</i> Odwroćcie informacji – prośba skierowana do adresata o pomoc w zorganizowaniu przyjazdu piszącego: <ul style="list-style-type: none"> <i>Can you help me organise transport?</i> Zaburzony przekaz informacji, który nie ma wiele wspólnego z poleceniem (przekazanie innej informacji lub informacja niekomunikatywna): <ul style="list-style-type: none"> <i>We drive your car.</i> <i>We will run over you.</i> <i>Call me if you have a problem.</i> <i>Maybe you want to help this show.</i> <i>We was help at organized travel from Poland.</i> <i>I help you are in the place.</i>

W przypadku pozostałych standardów wymagań egzaminacyjnych w tym obszarze okazało się, że najlepiej opanowaną umiejętnością jest **wypowiadanie się w określonej formie z zachowaniem podanego limitu słów**. Z wielu prac wynika, że absolwenci szkół ponadgimnazjalnych opanowali zwroty typowe dla formy listu. Nawet prace, w których niski poziom języka utrudniał odczytanie informacji, często zawierały wymagane elementy formy listu. Analizując wyniki oceny kryterium formy, można dostrzec, że 63,5% zdających z województwa podlaskiego i 58,3% z województwa warmińsko-mazurskiego uzyskało maksymalną liczbę punktów za to kryterium oceny. Tym bardziej utwierdza to w przekonaniu, że maturzyści dość dobrze opanowali umiejętność wypowiadania się w określonej formie.

Okolo 21% zdających otrzymało 1 punkt za znajomość elementów formy. Zazwyczaj było to wynikiem mieszania elementów formy listu prywatnego i oficjalnego. W niektórych pracach brak było konsekwencji w tym obszarze – pojawiał się oficjalny zwrot grzecznościowy rozpoczynający list, a także prywatny zwrot grzecznościowy kończący lub odwrotnie. Czasami brakowało jednego lub dwóch obligatoryjnych elementów formy. Równocześnie pojawiały się mankamenty związane ze spójnością i logicznością przekazu lub objętością pracy.

Z drugiej strony, okolo 16% zdających nie otrzymało punktów za kryterium formy. Powody tego mogą być różne – znaczną część tych ocen stanowią arkusze, w których zdający nie podjęli się trudu skonstruowania wypowiedzi pisemnej. Niektórzy maturzyści utworzyli list, ale nie wykazali się znajomością obligatoryjnych elementów formy. Coraz rzadziej zdarzają się prace wykazujące się szerokim zakresem struktur gramatyczno-leksykalnych, w których zdający tworzy wypowiedź, przekraczając określony w zadaniu limit słów (ponad 200 słów), co skutkuje odjęciem punktów za formę.

Liczna grupa absolwentów nie wykazała się dostateczną **znajomością prostych struktur leksykalno-gramatycznych**, umożliwiającą formułowanie wypowiedzi. Prace wielu maturzystów charakteryzowały się niskim poziomem bogactwa językowego. Maksymalną liczbę punktów za znajomość tych struktur uzyskało 40% zdających w województwie podlaskim i 38% w województwie warmińsko-mazurskim. Z drugiej strony najliczniejszą grupę stanowią maturzyści, którzy uzyskali 1 punkt za ocenę kryterium bogactwa – 43% w województwie podlaskim i 45% w warmińsko-mazurskim.

Umiejętność poprawnego stosowania struktur leksykalno-gramatycznych także nie została przez zdających opanowana w zadowalającym w stopniu. Okolo 45% maturzystów w obydwu województwach uzyskało maksymalną liczbę punktów za ocenę kryterium poprawności językowej. W wielu pracach pojawiają się liczne błędy leksykalno-gramatyczne. Typowe błędy w pracach zdających to użycie niewłaściwego słowa w kontekście zdania, przez co wypowiedź staje się niekomunikatywna. Co więcej, nieznanostwo czasów gramatycznych oraz nagminne mylenie przyimków mogło w wielu przypadkach być przyczyną nieuznania informacji, gdyż błędy te często wypaczają sens wypowiedzi. Wydaje się, że czynna znajomość słownictwa i struktur gramatycznych to obszary, które wymagają ustawicznego kształcenia tak, aby wypowiedzi uczniów były jak najbardziej precyzyjne i nie budziły wątpliwości podczas oceny przekazywanych w tekście informacji.

1.2. POZIOM ROZSZERZONY

1.2.1. OPIS ARKUSZA

Egzamin maturalny z języka angielskiego na poziomie rozszerzonym tworzyły dwie części, w których sprawdzano cztery obszary umiejętności.

Tabela 1.9. Struktura arkusza na poziomie rozszerzonym (MJA-R1_1P-122 i MJA-R2_1P-122)

Obszar umiejętności		Liczba punktów	Procent punktów
I.	Przetwarzanie tekstu	5	10
II.	Wypowiedź pisemna	18	36
III.	Rozumienie ze słuchu	15	30
IV.	Rozumienie tekstu czytanego	12	24
		50	

Część I. arkusza z języka angielskiego na poziomie rozszerzonym (czas trwania: 120 minut) zawierała dwa zadania z obszaru **przetwarzanie tekstu** oraz jedno zadanie sprawdzające umiejętność tworzenia rozbudowanej **wypowiedzi pisemnej**.

W części pierwszej arkusza w obszarze **przetwarzanie tekstu** umiejętność *stosowania zmian struktur leksykalno-gramatycznych* sprawdzano za pomocą dwóch zadań otwartych wykorzystujących techniki słowotwórstwa oraz transformacji.

Podstawą zadania 1. był krótki tekst (zakres tematyczny „Szkoła”), mówiący o przyznawaniu honorowych stopni naukowych znanym osobom ze świata rozrywki. Maturzysta musiał uzupełnić luki w tekście wyrazami, które powstały po przekształceniu słów podanych w nawiasach. Po wpisaniu tych wyrazów, tekst musiał tworzyć spójną logicznie i gramatycznie całość. W zadaniu tym sprawdzana była umiejętność stosowania zmiany struktur leksykalno-gramatycznych, rejestru, stylu lub formy tekstu. Za bezbłędne uzupełnienie luk w tekście zdający mógł otrzymać maksymalnie 2,5 punktu. Zadania tego typu zazwyczaj są trudne i nie inaczej było w tym przypadku – rozwiązywalność zadania wyniosła 40% w obydwu województwach.

Zadanie 2. oparte było na kilku krótkich zdaniach. Zdający miał przekształcić oryginalne zdania, wykorzystując do transformacji słowa w podanej formie. Zdanie utworzone przez maturzystę musiało zachować znaczenie zdania wyjściowego oraz być bezbłędne językowo. W zadaniu sprawdzana była umiejętność stosowania zmiany struktur leksykalno-gramatycznych, rejestru, stylu lub formy tekstu. Za bezbłędne uzupełnienie luk w tekście zdający mógł otrzymać maksymalnie 2,5 punktu. Zadanie okazało się trudne – rozwiązywalność zadania wyniosła 28% w obydwu województwach.

Zadanie 3. polegało na sformułowaniu wypowiedzi pisemnej na jeden z trzech podanych tematów. Zdający mieli do wyboru jedną z trzech form wypowiedzi: **opis**, **opowiadanie** oraz **rozprawkę**. Tematy brzmiały następująco:

1. Coraz częściej organizowane są imprezy masowe na świeżym powietrzu, mające przybliżyć publiczności ważne wydarzenia historyczne. **Opisz** taką imprezę, odnosząc się do jej walorów edukacyjnych oraz sposobu zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom.
2. Napisz **opowiadanie** o zawodach sportowych, w trakcie których osoba z publiczności przypadkowo spowodowała sytuację niebezpieczną dla zawodników.
3. Niektóre szkoły średnie pozwalają uczniom zdecydować, których przedmiotów będą się uczyć w szkole maturalnej. Napisz **rozprawkę**, w której przedstawisz wady i zalety takiego rozwiązania.

Pierwszy temat wymagał zastosowania środków językowych z zakresów tematycznych „Kultura” i „Życie rodzinne i towarzyskie”. Temat opowiadania z kolei dotyczył tematyki

„Sport”. Natomiast w rozprawce sprawdzana była znajomość słownictwa z zakresu tematycznego „Szkoła”.

W wypowiedzi pisemnej oceniano treść (5 punktów), kompozycję (4 punkty), bogactwo językowe (5 punkty) oraz poprawność językową (4 punkty). Za utworzenie wypowiedzi pisemnej maturzysta mógł więc uzyskać maksymalnie 18 punktów. W zadaniu obowiązywał limit długości tekstu (200-250 słów).

W **Części II.** arkusza (czas trwania 70 minut) sprawdzano umiejętności z obszarów **rozumienie ze słuchu i rozumienie tekstu czytanego.**

Trzy zadania (4. – 6.) służyły zbadaniu umiejętności rozumienia wypowiedzi odtworzonych z nagrania na płycie CD. Ta część egzaminu trwała około 25 minut.

Rozumienie ze słuchu trwało około 25 minut i składało się z trzech zadań zamkniętych opartych na trzech różnych tekstach nagranych w warunkach studyjnych. Lektorami byli rodzimi użytkownicy języka angielskiego.

W nagraniu będącym podstawą zadania 4. zdający wysłuchali wypowiedzi Marka Boyle, dotyczącej zmiany stylu jego życia na ekologiczny. W nim zdający wysłuchali tekstu będącego wypowiedzią ekologa, Marka Boyle, egzystującego bez pieniędzy, a dotyczącego zmian w jego dotychczasowym życiu. Tekst nagrania odnosił się do zakresów tematycznych „Życie rodzinne i towarzyskie” oraz „Świat przyrody”. Zadanie składało się z pięciu zadań cząstkowych. Sprawdzano w nim umiejętność stwierdzania, czy tekst zawiera określone informacje. Najprawdopodobniej tematyka tekstu oraz zastosowana technika prawda/fałsz spowodowały, że zadanie okazało się łatwe, co więcej, było najłatwiejsze w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu. Rozwiązywalność zadania wyniosła 75% obydwu województwach.

Nagranie w zadaniu 5. dotyczyło zakresów tematycznych „Państwo i społeczeństwo” oraz „Zakupy i usługi”. Wykorzystano w nim wypowiedzi pięciu osób, które omawiały sposoby ograniczenia piractwa muzycznego. Zadaniem zdających było dopasowanie do wysłuchanych wypowiedzi zdań podsumowujących ich treść, a zatem w zadaniu wykorzystano technikę dobierania. Ponadto, zadanie służyło ocenie umiejętności określania głównej myśli tekstu. Okazało się umiarkowanie trudne, a badana umiejętność opanowana została przez maturzystów w obydwu województwach w niżej zadowalającym stopniu. Rozwiązywalność zadania wyniosła 65% w województwie podlaskim i 63% w warmińsko-mazurskim.

Ostatnie zadanie w części testującej rozumienie ze słuchu (zadanie 6.) opierało się na wywiadzie z instruktorką i jednocześnie właścicielką szkoły nauki jazdy. Zadaniem osób przystępujących do egzaminu było wskazanie spośród czterech podanych możliwości odpowiedzi zgodnej z treścią nagrania. Zadanie korzystało z techniki wybór wielokrotny i opierało się na tekście z zakresów tematycznych „Praca” oraz „Zakupy i usługi”. Zadanie okazało się umiarkowanie trudne dla zdających. Wyniki egzaminu wskazują, iż opanowali oni umiejętność selekcjonowania informacji w stopniu niżej zadowalającym. Rozwiązywalność zadania wyniosła 60% w obydwu województwach.

Rozumienie tekstu czytanego obejmowało trzy zadania (7.–9.).

W zadaniu 7. wykorzystano tekst literacki *The Luncheon* o tematyce „Życie rodzinne i towarzyskie” oraz „Żywność”. Tekst zawierał humorystyczny opis wizyty autora i pewnej kobiety w ekskluzywnej restauracji w Paryżu. W zadaniu wykorzystano technikę wybór wielokrotny w celu sprawdzenia umiejętności selekcjonowania informacji. Okazało się umiarkowanie trudne. Współczynnik rozwiązywalności w obydwu województwach wyniósł 66%.

Zadanie 8. oparte było na tekście publicystycznym o tematyce „Człowiek” oraz „Życie rodzinne i towarzyskie” i dotyczyło sposobów gospodarowania czasem. Po przeczytaniu tekstu zdający musieli uzupełnić luki podanymi pod nim zdaniami tak, aby otrzymany tekst

był spójny i logiczny. W zadaniu wykorzystano technikę dobierania, która posłużyła sprawdzeniu umiejętności rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu. Wynik, jaki maturzyści uzyskali, rozwiązując to zadanie, wskazuje, że umiejętność ta nie została opanowana w zadowalającym stopniu – zadanie okazało się umiarkowanie trudne. Rozwiązywalność wyniosła 55% w województwie podlaskim i 56% w warmińsko-mazurskim.

Do konstrukcji zadania 9. wykorzystano tekst publicystyczny, mówiący o zagrożeniach dla człowieka wynikających z występowania dzikiej zwierzyny w Australii. Tekst oparto na słownictwie z zakresu tematycznego „Świat przyrody”. W zadaniu wykorzystano technikę wybór wielokrotny, a maturzysta miał rozpoznać różnorodne struktury leksykalno-gramatyczne i wybrać właściwe uzupełnienie luk w tekście. Zadanie okazało się trudne. Rozwiązywalność wyniosła 49% w obydwu województwach.

1.2.2. MOCNE I SŁABE STRONY ZDAJĄCYCH

Tabela 1.10. Stopień opanowania umiejętności w obszarach na poziomie rozszerzonym (MJA-R1_1P-122 i MJA-R2_1P-122)

Obszar umiejętności		Procent uzyskanych punktów	
		podlaskie	warmińsko-mazurskie
Przetwarzanie tekstu		33,8	33,8
Wypowiedź pisemna	Temat 1 (opis)	56,7	57,9
	Temat 2 (opowiadanie)	66,8	65,3
	Temat 3 (rozprawka)	72,3	70,9
Rozumienie ze słuchu		66,9	66,1
Rozumienie tekstu czytanego		58,2	58,8

Tabela 1.11. Stopień opanowania umiejętności w obszarze *przetwarzanie tekstu* (MJA-R1_1P-122)

Nr zadania (czynności)	Sprawdzana umiejętność	Liczba punktów	Procent uzyskanych punktów	
			podlaskie	warmińsko-mazurskie
1., 2.	(V. 2b) zdający stosuje zmiany struktur leksykalno-gramatycznych, rejestru, stylu lub formy tekstu	5	33,8	33,8

W obszarze **przetwarzanie tekstu** arkusza badano stopień opanowania umiejętności **stosowania zmiany struktur leksykalno-gramatycznych, rejestru, stylu lub formy tekstu**. Zadania mające na celu oszacowanie stopnia opanowania tych umiejętności oparto na technikach słowotwórstwa oraz transformacji. Zdający osiągnęli wyższe wyniki w zadaniu, w którym wykorzystano technikę słowotwórstwa, a jego rozwiązywalność wyniosła 40% w obydwu województwach. Najmniej problemów maturzyści mieli, rozwiązując zadania cząstkowe 1.3. – zostało poprawnie rozwiązane przez 84% zdających z obydwu województw. Musieli wykazać się znajomością słowa *quietly*, które jest łatwym i powszechnie znanym wyrazem. Ogromne trudności napotkali maturzyści w zadaniach 1.2. i 1.4. W przypadku zadania 1.2. znajomością słowa *deepen* wykazało się 16% i 13% maturzystów – odpowiednio w województwie podlaskim i warmińsko-mazurskim. Typowe błędy w tym zdaniu to wstawianie słów *deeply*, *deeping deeper* lub *deepest*. Zbliżone wyniki zdający osiągnęli w zadaniu 1.4., w którym należało uzupełnić lukę w zdaniu słowem *coverage*. Najczęściej występujące niepoprawne formy to: *covering*, *covered*, *coverly*, *cover(s)*.

Zadanie, w którym wykorzystano technikę transformacji, okazało się trudne. Rozwiązywalność wyniosła 28% w obydwu województwach. Najłatwiejsze okazało się zadanie 2.4. – 67% zdających z obydwu województw rozwiązało je bezbłędnie. Sprawdzano w nim znajomość form bezokolicznikowych. Poprawnym zwrotem będącym uzupełnieniem

luki była konstrukcja *to avoid speaking*. Najczęstszym błędem w tym zadaniu było konstruowanie zdania z użyciem następujących zwrotów: *avoid speaking, to avoid speak(s)*. Znacznie więcej trudności przysporzyły zadania 2.1. 2.2., oraz 2.5., które poprawnie rozwiązało od 15 do 19% maturzystów. W zadaniu 2.1. sprawdzano znajomość konstrukcji czasowej z użyciem słów *the moment*. konstrukcja ta zakłada użycie czasu teraźniejszego po zwrocie *the moment*. Poprawnym uzupełnieniem zdania końcowego była konstrukcja *moment he finishes*. Zdający często popełniali błąd, używając form czasu przyszłego do uzupełnienia luki lub używając słowa *when* po wyrażeniu *the moment*. Najczęściej występujące błędne konstrukcje: *The moment when he finishes/ will finish...*, *The moment he will finish...*, *The moment after he will finish...* W zadaniu 2.2. sprawdzano umiejętność użycia konstrukcji *apart from*. Typowym błędem było użycie słowa *apart* bez przyimka *from* albo z niewłaściwym przyimkiem. W ten sposób uczniowie tworzyli następujące zwroty: *Apart Simon, all students paid...* lub *Apart of Simon all of the class paid...* W zadaniu 2.5. sprawdzana była znajomość konstrukcji opartej na czasowniku modalnym *may* użytym do wysuwania przypuszczeń. Poprawną konstrukcją był fragment: *may not have seen*. Wielu zdających tworzyło fragment z błędnym szykiem – słowo *not* pojawiało się w niewłaściwym miejscu, lub używało niewłaściwej formy czasownika występującego po czasowniku modalnym. Często występującymi niepoprawnymi wyrażeniami był np. *may have not seen, may not has seen, may not had seen, may didn't see/seen, may not saw/seen*.

Podsumowując, umiejętność stosowania zmiany struktur leksykalno-gramatycznych została opanowana w stopniu niskim. Analizując wyniki maturzystów z lat poprzednich, należy podkreślić, iż zjawisko to można zaobserwować w każdej sesji egzaminacyjnej. Nasuwa się wniosek, że w pracy nad przygotowaniem maturzystów do egzaminu z języka angielskiego na poziomie rozszerzonym dobrze jest skupić się także na bardziej intensywnym rozwijaniu tej umiejętności.

Część arkusza dotycząca tworzenia **wypowiedzi pisemnej** sprawdzała stopień opanowania umiejętności opisanych Tabeli 1.12.

Tabela 1.12. Stopień opanowania umiejętności w obszarze *wypowiedź pisemna* na poziomie rozszerzonym (MJA-R1_1P-122)

Kryteria oceny	Sprawdzana umiejętność	Liczba punktów	Procent uzyskanych punktów	
			podlaskie	warmińsko-mazurskie
TEMAT 1				
Coraz częściej organizowane są imprezy masowe na świeżym powietrzu, mające przybliżyć publiczności ważne wydarzenia historyczne. Opisz taką imprezę, odnosząc się do jej walorów edukacyjnych oraz sposobu zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom.				
treść	(III. 2a) zdający tworzy tekst w postaci dłuższej wypowiedzi pisemnej uwzględniającej opisywanie ludzi, przedmiotów, miejsc, zjawisk, czynności	5	69,9	70,8
kompozycja	(III. 2f) zdający wypowiada się w określonej formie z zachowaniem podanego limitu słów	4	70,6	69,0
bogactwo jęz.	(I. 1) zdający zna różnorodne struktury leksykalno-gramatyczne umożliwiające formułowanie wypowiedzi	5	53,6	54,8
poprawność jęz.	(III. 2e) zdający poprawnie stosuje środki leksykalno-gramatyczne adekwatnie do ich funkcji	4	30,2	34,8
TEMAT 2				
Napisz opowiadanie o zawodach sportowych, w trakcie których osoba z publiczności przypadkowo spowodowała sytuację niebezpieczną dla zawodników.				
treść	(III. 2b) zdający tworzy tekst w postaci dłuższej wypowiedzi pisemnej uwzględniającej relacjonowanie wydarzeń	5	83,7	81,0

kompozycja	(III. 2f) zdający wypowiada się w określonej formie z zachowaniem podanego limitu słów	4	79,7	78,3
bogactwo jęz.	(I. 1) zdający zna różnorodne struktury leksykalno-gramatyczne umożliwiające formułowanie wypowiedzi	5	62,0	58,
poprawność jęz.	(III. 2e) zdający poprawnie stosuje środki leksykalno-gramatyczne adekwatnie do ich funkcji	4	38,6	40,6
TEMAT 3				
Niektóre szkoły średnie pozwalają uczniom zdecydować, których przedmiotów będą się uczyć w szkole maturalnej. Napisz rozprawkę , w której przedstawisz wady i zalety takiego rozwiązania.				
treść	(III. 2d) zdający tworzy tekst w postaci dłuższej wypowiedzi pisemnej uwzględniającej przedstawianie i uzasadnianie opinii własnych i innych osób	5	83,0	79,1
kompozycja	(III. 2f) zdający wypowiada się w określonej formie z zachowaniem podanego limitu słów	4	86,4	86,5
bogactwo jęz.	(I. 1) zdający zna różnorodne struktury leksykalno-gramatyczne umożliwiające formułowanie wypowiedzi	5	63,4	61,9
poprawność jęz.	(III. 2e) zdający poprawnie stosuje środki leksykalno-gramatyczne adekwatnie do ich funkcji	4	55,9	56,2

W przypadku **tematu pierwszego** zdający musiał opisać imprezę masową na świeżym powietrzu, mającą przybliżyć publiczności ważne wydarzenia historyczne, jednocześnie odnosząc się do jej walorów edukacyjnych oraz sposobu zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom. Być może złożony temat wypracowania spowodował, że nie był on często wybierany przez abiturientów – jedynie około 4% zdających wybrało ten temat. Maturzyści, którzy przystąpili do jego realizacji, otrzymywali najniższe noty w porównaniu z wynikami za pozostałe tematy. Temat był wymagający. Nie wystarczyło opisać jedynie imprezę masową mającą przybliżyć wydarzenie historyczne, należało również odnieść się do aspektów edukacyjnych oraz kwestii bezpieczeństwa, a z tym absolwenci mieli dużo kłopotów. Tylko nieliczni zdający zamieszczali w swoich pracach odniesienia do aspektu edukacyjnego i kwestii bezpieczeństwa. Typowym mankamentem był również brak odniesienia do konkretnego wydarzenia historycznego. Nieliczne prace skupiały się na ogólnym opisie cyklicznie organizowanych imprez bez przywołania konkretnej, która się odbyła. Po analizie prac zdających, można odnieść wrażenie, że maturzyści tworzący tę wypowiedź nie do końca byli świadomi, jak powinien wyglądać wzorcowo skonstruowany opis wydarzeń.

W ocenie umiejętności **wypowiadania się w określonej formie z zachowaniem podanego limitu słów** (kryterium kompozycji) abiturienti niezbyt często potrafili rozdzielić opis imprezy masowej od aspektów dotyczących walorów edukacyjnych lub kwestii zapewnienia bezpieczeństwa. Niekiedy brakowało logicznego połączenia między akapitami, a poszczególne aspekty były beładnie porzucane po pracy. Czasem pojawiały się zwroty typowe dla języka potocznego, mało było przymiotników wzbogacających opis. W związku z tym, że temat wymagał od piszącego odniesienia się do różnych kwestii, liczna grupa zdających tworzyła wypowiedzi, w których liczba słów wyniosła ponad 300.

Temat 2, który wymagał od maturzysty napisania opowiadania, okazał się atrakcyjniejszy – wybrało go niemal 34% abiturientów. Zdający zazwyczaj odnosili się do wszystkich elementów wymaganych w poleceniu, czyli opisywali zawody sportowe oraz sytuację niebezpieczną dla zawodników spowodowaną przypadkowo przez osobę z publiczności. Zdarzały się też nietypowe, ale jednocześnie poprawne rozwiązania – w jednej z prac osoba z publiczności, strzelając celowo do innego kibica, przypadkowo postrzeliła zawodnika – czyli spełnione zostały założenia przedstawione w temacie pracy. Również w tym, wydawałoby się dość łatwym temacie, pojawiały się błędy w realizacji wymaganych elementów. Najczęstszym mankamentem było przedstawienie zagrożenia, które nie nosiło znamion przypadkowości. Często też zagrożenie było skierowane na osobę z publiczności lub pojawił

się element zagrożenia, ale trudno było określić, w jaki sposób wpływało ono na zawodników.

W przypadku **wypowiadania się w określonej formie z zachowaniem podanego limitu słów** (kryterium kompozycji) najczęściej pojawiającym się błędem w przypadku tego tematu było zaburzenie logiki w konstruowanej wypowiedzi. Nie zawsze logicznie odtworzony został ciąg wydarzeń prowadzący do zdarzenia głównego. Czasami logikę zaburzały liczne błędy językowe. Nierzadko występowały prace charakteryzujące się zbyt długim wstępem, po którym nagle pojawiała się fragmentarycznie opisane zagrożenie. Zdarzały się wypowiedzi, w których nie wyodrębniono graficznie lub treściowo poszczególnych części pracy. Należy dodać, że zdający w dalszym ciągu, pomimo ostrzeżeń w arkuszu, przekraczają limit słów w pracach. Niektóre prace liczyły ponad 300 słów i w takim przypadku zdający nie otrzymywał punktów za kryterium kompozycji.

Najwięcej maturzystów (62%) zdecydowało się na napisanie wypowiedzi na **temat 3**, za którą przeciętnie otrzymali więcej punktów niż za pozostałe. Tematem tym była rozprawka. Należało w niej odnieść się do zalet i wad możliwości wybierania przedmiotów, których uczniowie będą uczyć się w klasie maturalnej. Zdający zazwyczaj uwzględniali w pracach elementy wymagane w poleceniu. Najczęściej występujące w ich rozprawkach argumenty za wybieraniem przedmiotów w klasie maturalnej to: możliwość lepszego przygotowania się do egzaminu maturalnego z wybranych przedmiotów, specjalizacja w określonej dziedzinie wiedzy, możliwość uczenia się przedmiotów, którymi interesują się zdający, oraz posiadanie więcej czasu wolnego po szkole. Jako wady zdający dostrzegali najczęściej wąską specjalizację, ograniczającą wiedzę ogólną, dokonanie niewłaściwych wyborów wynikających z niedojrzałości emocjonalnej uczniów szkół średnich, a także niemożliwość zmiany studiów, gdyby ich wybór okazał się pomyłką. W pracach zdających występowały różnego rodzaju błędy związane z realizacją wypowiedzi. Często okazywało się, że piszący odnosili się do ogólnej możliwości wyboru przedmiotów, nie umiejscawiając ich w ostatniej klasie szkoły ponadgimnazjalnej. Zdarzało się, że wybór dotyczył konkretnych lekcji, a nie przedmiotów – użycie słowa *lesson*. Co więcej, często nie określano typu szkoły, w której taki wybór miałby być dokonywany. Inne błędy w pracach dotyczyły tezy, argumentów, jak również podsumowania tematu. Teza w rozprawkach maturzystów czasami była formułowana nieporadnie i nie miała wiele wspólnego z tematem lub wskazywała na wady i zalety wyboru przedmiotów w klasie maturalnej. Czasami była jednostronna – odnosiła się do tylko do zalet lub wad. Rzadziej występowały prace, gdzie teza była połączona z opinią zaprezentowaną przez piszącego. Argumenty przytaczane przez zdających czasami były nielogiczne lub nie wiązały się w znaczącym stopniu z tematem – niejednokrotnie dotyczyły jedynie wyboru przedmiotów na egzamin maturalny. Zdarzały się też prace, w których podsumowanie tematu nie wynikało z treści lub z tematu rozprawki.

Podczas oceny kryterium **kompozycji** w przypadku rozprawki dostrzec można najczęściej występujący układ tej formy wypowiedzi, składający się z czterech akapitów, czyli wstępu, części poświęconej argumentom za oraz przeciw i podsumowania. Inny układ to argumenty za i przeciw łączone tematycznie w jeden akapit, ale takich prac jest bardzo niewiele. Podczas analizy prac dostrzec można różnego rodzaju niedociągnięcia kompozycyjne. Logika wypowiedzi w niektórych pracach jest daleka od ideału – argumenty nie zawsze są logicznie uzasadnione. Niektórzy zdający nie zachowują właściwych proporcji między poszczególnymi częściami pracy – zdarzały się prace, w których długość wstępu lub zakończenia były zbliżone do akapitów rozwinięcia. W nielicznych przypadkach piszący nie wyodrębniali graficznie poszczególnych części pracy lub wyodrębnianie to nie wynikało z treści. Podobnie jak w innych formach wypowiedzi, również tutaj mamy do czynienia z pracami, w których zdający znacznie przekraczają limity liczby słów – niejednokrotnie tworzą wypowiedzi złożone z ponad 300 słów.

Biorąc pod uwagę **znajomość różnorodnych struktur leksykalno-gramatycznych umożliwiających formułowanie wypowiedzi** (kryterium bogactwa językowego), liczna grupa zdających wykazała się dość dobrą znajomością urozmaiconego słownictwa oraz

struktur gramatycznych na poziomie rozszerzonym. Zważywszy na fakt, iż zdający za to kryterium uzyskali przeciętnie od 61 do 63% możliwych do uzyskania punktów, należy podkreślić, że wyniki maturzystów mogą i powinny być wyższe. W dalszym ciągu niektórzy zdający egzamin na poziomie rozszerzonym nie wykazują się znajomością zaawansowanego i zróżnicowanego słownictwa oraz struktur gramatycznych. Styl wypowiedzi jest często bliższy językowi potocznemu niż formalnemu, często wymaganemu w tego typu wypowiedziach – zdarza się, że piszący korzystają z form osobowych – *I'll try to show the good and bad sides of this situation*. W pracach napotkać można też formy skrótowe czasowników posiłkowych oraz odniesienia do pierwszej osoby liczby pojedynczej lub mnogiej, co często wpływa na ocenę stylu. Podobnie, ocena za to kryterium mogła być obniżona, gdy maturzysta stosował idiomy lub czasowniki złożone, będące raczej cechą charakterystyczną języka potocznego. Niejednokrotnie zdający tłumaczą wyrażenia z języka polskiego tworząc zwroty, niewystępujące w języku angielskim.

Analizując prace pod kątem **poprawnego stosowania środków leksykalno-gramatycznych adekwatnie do ich funkcji** (poprawność językowa), można zauważyć, że umiejętność ta ponownie została najslabiej opanowana spośród wszystkich sprawdzanych za pomocą wypowiedzi pisemnej. Zdający otrzymali za to kryterium około 50% punktów możliwych do uzyskania. Ciekawostką jest to, że najwięcej punktów za to kryterium uzyskali za realizację tematu 3., a najmniej w przypadku tematu 1. Może mieć to związek z tematyką, która wydaje się bliższa zdającym w temacie 3 („Szkoła”). Typowe błędy to użycie niewłaściwego słownictwa, prawdopodobnie wynikające z nieznaności odpowiedniej leksyki. Czasami piszący popełniają błędy w pisowni poszczególnych wyrazów. Niejednokrotnie błędy wynikają z nieznaności czasów gramatycznych lub ogólnie rozumianej gramatyki. Można dostrzec, że wraz ze wzrostem liczby zdających coraz częściej pojawiają się prace, których autorzy mają problem z konstruowaniem poprawnych językowo zdań.

Część testująca **rozumienie ze słuchu** składała się z trzech zadań zamkniętych typu prawda/fałsz, dobieranie i wybór wielokrotny. Sprawdzano w nich stopień opanowania wiadomości i umiejętności zapisanych w *Standardach wymagań egzaminacyjnych z języka obcego nowożytnego*, a wyniki za poszczególne umiejętności zostały przedstawione w Tabeli 1.13.

Tabela 1.13. Stopień opanowania umiejętności w obszarze *rozumienie ze słuchu* (MJA-R2_1P-122)

Nr zadania (czynności)	Sprawdzana umiejętność	Liczba punktów	Procent uzyskanych punktów	
			podlaskie	warmińsko-mazurskie
5.	(II. 1a) zdający określa główną myśl tekstu	5	65,1	63,2
4.	(II. 1c) zdający stwierdza, czy tekst zawiera określone informacje	5	75,1	75,1
6.	(II. 1d) zdający selekcjonuje informacje	5	60,6	60,0

Analizując dane, można zauważyć, że najmniej trudności przysporzyło maturzystom zadanie 4., w których sprawdzono umiejętność stwierdzania, czy tekst zawiera określone informacje. Zdający nie mieli większych trudności z rozwiązaniem poszczególnych zadań cząstkowych i zdobywali zazwyczaj około 75% możliwych do uzyskania punktów. Wyjątkiem było zadanie 4.5., które poprawnie rozwiązało 92% abiturientów. Z drugiej strony, najtrudniejsze było zadanie cząstkowe 4.1., w którym właściwej odpowiedzi udzieliło 53% zdających. W nim należało stwierdzić, czy zdanie *One of the jobs Mark did involved encouraging Indian farmers to produce genetically modified food*. zgodne jest z treścią wysłuchanego tekstu. Można przypuszczać, że maturzyści, którzy udzielili błędnej odpowiedzi, nie zrozumieli dokładnie znaczenia trybu przypuszczającego *I'd probably have ended up (...)* we fragmencie nagrania: *if it hadn't been for the chance purchase of a video about Gandhi, the famous Indian leader, I'd probably have ended up earning a fine living in a very respectable job persuading Indian farmers to grow genetically modified food crops*. Forma trybu

przypuszczającego wyraźnie wskazuje, że Mark nie wykonywał pracy polegającej na przekonywaniu Indian do produkowania genetycznie zmodyfikowanej żywności. Mówca mocno podkreśla, że gdyby przypadkowo nie kupił filmu o Ghandi, to pewnie sam wykonywałby dokładnie taką pracę. W związku z tym zdanie znacząco różni się od treści zawartej w nagraniu.

Spośród umiejętności sprawdzanych w tym obszarze najłagodniej opanowaną było selekcjonowanie informacji. Najłatwiejsze okazało się zadanie cząstkowe 6.1, które bezbłędnie rozwiązało 78% maturzystów, a najtrudniejsze 6.4, w którym poprawnych odpowiedzi udzieliło około 32% zdających. Właściwym uzupełnieniem zdania *In Kathy's driving school* była opcja *she chooses an instructor for her learners*. Niestety, aż 46% abiturientów wybrało odpowiedź *learners swap instructors willingly*. Prawdopodobnie było to wynikiem niezbyt uważnego wysłuchania fragmentu tekstu, w którym znajdowała się odpowiedź. W błąd mogło wprowadzić kilkakrotne użycie słowa *swap*, ale jeśli przeanalizujemy właściwy fragment, zauważymy, że osoba mówiąca – Kathy podkreśla, że istnieje możliwość zmiany szkolącego w trakcie kursu oraz wspomina, jakie są procedury takiej zmiany. Jednakże pod koniec kluczowy jest fragment wypowiedzi, w której wyjaśnia ona, że wielu uczniów obawia się zmiany instruktora, gdyż nie mają pewności, że nowy będzie lepszy. Z tego fragmentu dość jasno wynika, że kursanci niechętnie zmieniają instruktorów w szkole nauki jazdy prowadzonej przez Kathy.

Tabela 1.14. Stopień opanowania umiejętności w obszarze *rozumienie tekstu czytanego* (MJA-R2_1P-122)

Nr zadania (czynności)	Sprawdzana umiejętność	Liczba punktów	Procent uzyskanych punktów	
			podlaskie	warmińsko-mazurskie
7.	(II. 2d) zdający selekcjonuje informacje	5	66,2	66,5
8.	(II. 2f) zdający rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu	4	54,9	56,2
9.	(II. 2j) zdający rozpoznaje różnorodne struktury leksykalno-gramatyczne w podanym kontekście	3	49,4	49,6

W obszarze **rozumienia tekstu czytanego** umiejętnością, która okazała się najlepiej opanowana przez abiturientów, było selekcjonowanie informacji. Spośród poszczególnych zadań cząstkowych najłatwiejsze było 7.3. Należało w nim stwierdzić, jakie zdanie spośród czterech podanych w zadaniu było prawdziwe w kontekście posiłku, który wspólnie spożywali narrator i jego gość w znanej i drogiej restauracji w Paryżu. Bezbłędnej odpowiedzi, którą było zdanie *The woman disapproved of the food the man ordered for himself.*, udzieliło 83% maturzystów. Najwięcej trudności z wybraniem właściwej odpowiedzi mieli zdający w zadaniu cząstkowym 7.4, które rozwiązało prawidłowo 53% osób przystępujących do egzaminu. Należało w nim wywnioskować z odpowiedniego fragmentu tekstu, co według osoby mówiącej w tekście pomyślała kobieta, widząc narratora zostawiającego mały napiwek w restauracji. Tekst, do którego odnosiło się zadanie, informował, że narrator sądził, że zaproszona na obiad kobieta uznała go za skąpca, widząc jak mały napiwek zostawił w restauracji. Aby uzyskać punkt należało wybrać odpowiedź *considered the tip inadequate*. Najczęściej wybieraną błędną odpowiedzią była opcja *understood that he was penniless.*, pomimo tego, że z tekstu wynikało, że jedynie narrator wiedział o tym, że po posiłku nie miał więcej pieniędzy w kieszeni – w żadnym momencie w tekście nie zdradził on tej informacji zaproszonej osobie. Zastanawia więc taki właśnie wybór. Prawdopodobnie zmyliło zdających zdanie *I had the whole month before me and not a penny in my pocket.*, a dokładnie wyrażenie *not a penny in my pocket*, które znaczeniowo bliskie jest słowu *penniless*.

Zadanie 9. okazało się najtrudniejsze w tym obszarze i opierało się na technice wybór wielokrotny. Zdający musieli uzupełnić luki w tekście poprawnymi wyrazami/wyrażeniami, spośród czterech opcji powiązanych z każdą luką, uzyskując logiczny i gramatycznie poprawny tekst. Umiejętność, która była sprawdzana, to rozpoznawanie struktur leksykalno-

gramatycznych w podanym kontekście. Najłatwiejsze okazało się zadanie cząstkowe 9.5. Sprawdzano za jego pomocą znajomość użycia strony biernej pochodzącej od czasownika *eradicate* w czasie Present Perfect. Tę lukę należało uzupełnić zwrotem *has been eradicated*, co poprawnie wykonało 65% maturzystów. Najwięcej trudności sprawiło zadanie 9.4., w którym 28% zdających rozpoznało i użyło właściwy spójnik. Prawidłowym uzupełnieniem luki był zwrot *All in all*. Jednakże więcej, bo około 30% maturzystów wybrało odpowiedź *In spite of that*. Dla licznej grupy (26%) atrakcyjnym okazała się opcja *Apart from the fact* – ci abiturienti nie pamiętali jednak, że po tym zwrocie należy użyć słowo *that*.

1.3. OCENA WYPOWIEDZI MATURZYSTÓW POD WZGLĘDEM KRYTERIUM BOGACTWA JĘZYKOWEGO (DFU)

Analizując wypowiedzi maturzystów, można dostrzec, że najwięcej problemów na poziomie podstawowym w zakresie *wypowiedzi pisemnej* przysporzyła zdającym dłuższa forma użytkowa. Naturalnym wydaje się analiza wybranych wypowiedzi absolwentów szkół ponadgimnazjalnych. Jej celem jest ocena umiejętności wypowiadania się w określonej formie z zachowaniem podanego limitu słów, a także zwrócenie uwagi na inne problemy, które często występowały podczas konstruowania wypowiedzi pisemnej. Zadanie ósme, w którym zdający musiał napisać list półoficjalny, okazało się umiarkowanie trudne dla piszących – za rozwiązanie tego zadania otrzymali oni przeciętnie 70% punktów możliwych do uzyskania.

Zdający mógł otrzymać maksymalną liczbę punktów, jeśli przekazał informacje (4 pkt), wykazał się dobrą znajomością formy listu prywatnego z zachowaniem podanego limitu słów (2 pkt), znał proste struktury leksykalno-gramatyczne umożliwiające formułowanie wypowiedzi (2 pkt), a także stosował środki leksykalno-gramatyczne, adekwatnie do ich funkcji (2 pkt).

Analizie zostało poddane głównie kryterium bogactwa językowego w liście. Maturzysta nie otrzymuje punktów za realizację tego kryterium w trzech przypadkach. Po pierwsze, gdy praca liczy mniej niż 60 słów, co stanowi mniej niż 50% wymaganego limitu. W takim przypadku zdający otrzyma 0 punktów niezależnie od stopnia realizacji pozostałych kryteriów. Po drugie, gdy maturzysta przekazał mniej niż połowę informacji, czyli uzyskał mniej niż 2 punkty za treść. Po trzecie, gdy struktury gramatyczne są niezróżnicowane, a leksyka jest uboga. W przypadku, gdy powyższe struktury gramatyczne i leksykalne są mało zróżnicowane, zazwyczaj przyznaje się 1 punkt za ocenę tego kryterium. Maksymalną liczbę 2 punktów za realizację bogactwa językowego można uzyskać, jeśli list zawiera zróżnicowane struktury gramatyczne oraz urozmaicone słownictwo i frazeologię.

Praca nr 1

Hi John!

How are you? I and my class have a meeting
in my teachers. This meeting is restaurant
ku 2MA SMAXU im. Etk. at 12 o'clock on Monday.
I can invitation for you this restaurant, because
You ~~learn~~ learn English from me
and my friends. Maybe do album class? I can
send fo photo from You.

Praca nr 1 – to przykład pracy, która uzyskała 0 punktów za kryterium bogactwa językowego. Powód takiej oceny jest bardzo prosty – praca liczy 54 wyrazy, czyli mniej niż minimalny limit 60 słów.

Gdybyśmy przeanalizowali próby przekazania przez zdającego informacji, doszlibyśmy do wniosku, że były one wysoce nieskuteczne. W pracy pojawiają się liczne błędy powodujące, że przekaz informacji jest niekomunikatywny. Wprawdzie piszący informuje, że ma spotkanie, ale okazuje się, że jest ono w nauczycielach! Następnie podaje nazwę restauracji, ale informuje że spotkanie jest tą restauracją. W podejściu do kolejnej informacji, „zaprasza dla nauczyciela restaurację”. Informacje, które zdający próbuje przekazać, są niekomunikatywne, a czasami wręcz niezgodne z poleceniem, chociażby jak w przypadku całej informacji trzeciej. Maturzysta, zamiast wspomnieć o pomysłе stworzenia albumu ze zdjęciami, proponuje, aby nauczyciel stworzył *klasę albumową* – *album class*. Prosząc o wysłanie zdjęć do albumu, proponuje, że wyśle zdjęcia od (sic!) nauczyciela.

W powyższym liście odnajdziemy 3 elementy obligatoryjne: zwrot grzecznościowy rozpoczynający list (*Hi John*), wstęp (*How are you*), rozwinięcie (krótkie).

Jednakże wysoka niespójność tekstu i brak logiki oraz zbyt mała liczba słów powodują, że zdający nie otrzymał żadnego punktu za kryterium formy.

W pracy występują poważne błędy językowe i ortograficzne, które znacznie utrudniają zrozumienie komunikatów. Podobnie jak w przypadku oceny bogactwa językowego, zdający nie uzyskał punktów za ocenę tego kryterium – powodem było napisanie pracy krótszej niż 60 słów. Błędem, na który szczególnie zwraca się uwagę, jest nieumiejętne stosowanie przyimków – w wielu miejscach ich nie ma, a jeśli już się pojawiają, są najczęściej niewłaściwe bądź użyte w zdaniu tworzą informację niezgodną z poleceniem.

Błędem, który popełnił ten zdający i który często popełniali inni abiturienti, było zapisywanie słowa *you* wielką literą – prawdopodobnie w wyniku przeniesienia formy grzecznościowej występującej w listach oficjalnych w języku polskim na grunt listu angielskiego. Niestety, zdający nie byli świadomi tego, że w języku angielskim taka pisownia nie występuje i uznawana jest za błąd ortograficzny.

Praca nr 2

Dear Mr. Tom,
How are you? I hope you're fine. I written
because I organise a party teacher and
student. The party on the 23rd März at
8 p.m. Please come to party at my house.
I invite Mr. at my party. He is only
a smiling and good teacher. I like you're.
I would like to make a Album class.
Maybe I would you like take picture,
photo on the my class, and you're, teacher.
You should in the he go on the party.
Please contact in Sandra on 515249998.
My father is going to a he house because
drive you're in my party. Would you come
to me. I'm sorry I haven't written for so long
but I've been very busy preparing for my exams.
All the best,
X42.

Praca nr 2 jest kolejną, w której zdający otrzymał 0 punktów za ocenę bogactwa językowego. Tym razem jednak powodem tego było utworzenie przez piszącego wypowiedzi wysoce niekomunikatywnej, wykazującej się niskim poziomem opanowania umiejętności konstruowania językowo poprawnych zdań. Maturzysta w zrozumiały dla czytelnika sposób zdołał jedynie zaprosić nauczyciela na imprezę, a to tylko dzięki zwrotowi *Please come to party*.

W analizowanym liście znający nie zawarł wszystkich elementów obligatoryjnych. Znaleźć można jedynie 3 z nich: zwrot grzecznościowy rozpoczynający list (*Dear Mr. Tom*), wstęp (*How are you? I'm fine*), rozwinięcie.

Zdający za formę otrzymał 1 punkt. Wynika to z obecności w pracy 3 elementów obligatoryjnych, wystąpienia poważnych zaburzeń logiki i spójności, a także faktu, że praca mieści się w określonym limicie słów: od 120 do 150. Warto zwrócić uwagę na pewną ciekawostkę, która pojawia się w tej pracy – maturzysta próbował zrealizować zakończenie listu, używając zwrotów typowych dla wstępu. Niestety, w tej sytuacji nie można uznać zdania *I'm sorry I haven't written for so long but I have been very busy preparing for exams*

za poprawną realizację zakończenia listu. Kolejnym, typowym błędem, który pojawia się w tej pracy, jest użycie nieoficjalnego zwrotu *All the best* w przypadku, gdy w zwrocie grzecznościowym rozpoczynającym list użyte zostało formalne wyrażenie z użyciem zwrotu grzecznościowego *Mr.* Taka niespójność karana była nieuznaniem jednego z tych elementów. Można było więc w tej sytuacji uznać tylko zwrot grzecznościowy rozpoczynający lub kończący, ale nie obydwaj.

W pracy znaleźć można znaczną liczbę błędów językowych, które w dużym stopniu utrudniają zrozumienie przekazywanych komunikatów. Cechą charakteryzującą tego maturzystę jest nieznanostwo przyimków – w wielu miejscach nie pojawiają się zupełnie, a często wyrazem zastępującym przyimki jest określnik *a*, który stosowany jest nagminnie w takiej pozycji i zazwyczaj błędnie. Piszący ma poważne trudności z ułożeniem poprawnych zdań – nawet wydawałoby się podstawowa znajomość form zaimków osobowych stanowi ogromną przeszkodę w formułowaniu komunikatywnych zdań. Tym większe problemy pojawiają się w przypadku formułowania zdań z wykorzystaniem różnorodnych czasów gramatycznych. Nie są wyjątkiem zdania, w których pojawiają się dwa różne podmioty. Można zauważyć, że jedynymi bezbłędnie utworzonymi zdaniami lub zwrotami jest zapis obligatoryjnych elementów formy.

Praca nr 3

Dear Mrs. Jansson
You and my friends organise party for my
class friends and teachers. I and my friend's
writing exam and now going the party. I organise
the party in the restaurant. I invite for you
in the party. My class very like for you,
Mrs teaching for me and my class two years.
My class organise photography album, maybe you
have good picture? This is a very important
from my class and me. Very many teachers going
in the this party, you friend's. You must going!
Please write for me what are you going.
I help organise transport, sleeping and
attraction's. Please remembers, my class wait
for you! I have very many attractions in
the party. ~~and~~

See you
XYZ.

Wypowiedź nr 3 została skonstruowana z użyciem ograniczonego zasobu struktur leksykalno-gramatycznych. W związku z tym, abiturient nie otrzymał punktów za bogactwo językowe, mimo że dość skutecznie przekazał część informacji.

Pomimo dość poważnych błędów gramatycznych (niewłaściwe formy czasów gramatycznych) odczytać można całą informację 1. Mimo tego, że w zdaniach, gdzie informacja ta jest realizowana, występują błędy, to można ją bez większej trudności zrozumieć. Maturzysta zdołał zaprosić nauczyciela na spotkanie, głównie dzięki znajomości słowa *invite*, jednakże trudno określić, dlaczego zależy mu na jego obecności. W przypadku informacji 3. piszący użył słowa *organise* w połączeniu z wyrażeniem *photography album*, i dzięki temu udało mu się przedstawić pomysł przygotowania albumu klasowego. Niestety, nie zdołał poprosić o przysłanie zdjęć. Próby przekazania informacji 4. okazały się niekomunikatywne, jak miało to miejsce w przypadku prośby o potwierdzenie przybycia, a błędne w tym kontekście użycie czasu przeszłego spowodowało skonstruowanie informacji

nie mającej nic wspólnego z ofertą pomocy w organizacji przyjazdu. Podsumowując, zdający uzyskał 2 punkty za dość komunikatywny przekaz informacji pomimo tego, że pojawiają się w niej pewne błędy językowe. Poziom umiejętności językowych osoby piszącej ten list jest raczej niski.

Dodatkowo, maturzysta nie był w stanie wykazać się znajomością wszystkich wymaganych elementów formy. W analizowanym liście zdający zawarł jedynie dwa elementy obligatoryjne: zwrot grzecznościowy rozpoczynający list (*Dear Mrs. Jonson*), rozwinięcie.

Abiturient nie zawarł w pracy wstępu, zakończenia, natomiast zwrot kończący list – *See you* – nie jest zgodny z oficjalnym zwrotem grzecznościowym rozpoczynającym list. W związku z powyższym abiturient nie otrzymał punktów w kryterium formy, niezależnie od realizacji pozostałych podkryteriów oceny formy listu.

Maturzyście nie przyznano punktów za bogactwo językowe, chociaż otrzymał 2 punkty za informacje. W pracy przez niego skonstruowanej występują nieodróżniane struktury gramatyczne, a słownictwo i frazeologia są bardzo ubogie. Nawet jeśli pojawiają się bardziej zróżnicowane struktury gramatyczne, zazwyczaj nie są one poprawnie skonstruowane. Przykłady bardziej zaawansowanego słownictwa zostały w pracy zakreślone – można zauważyć, że niektóre z tych słów zostały użyte wielokrotnie w treści listu, co nie wpływa, niestety, na podniesienie punktacji w kryterium bogactwa językowego. Dla kontrastu, fragmenty zdań, w których pojawiły się błędne konstrukcje gramatyczne lub leksykalne, zostały podkreślone. Dostrzegamy liczne błędy w konstrukcji zdań, a fragmenty, które zostały bezbłędnie skonstruowane, zazwyczaj zawierają bardzo proste struktury językowe. W związku z tym nie można było w tej pracy przyznać punktów za kryterium bogactwa językowego, pomimo przyznania punktów za informacje.

Występowanie dużej liczby błędów językowych, nawet w dość podstawowych konstrukcjach, powoduje, że maturzysta nie otrzymał punktów za kryterium poprawności językowej.

Praca nr 4

Dear Mr. Smith!

I would like to tell you, how are you ~~and what new in~~
your life? I hope that everything ^{is} good, Mr. Smith.

I with my class I hope that you remember us, because
~~we remember you and say hello~~

I with my class organise the meeting students with teachers
and ~~I~~ we would like to invite you Mr. Smith, because
we like you and we are ^{happy} ~~happy~~ because you was good
teacher and you teach learned us everything from ~~e~~ of english.

Thanks for you ~~#~~ each of us passed the mature ~~and~~ of
exams of english for ~~100~~ ^{around 100} percent. I We would like to
celebrate this exams with you. This meeting ~~be~~ will be next

weekend, on Saturday, in Augustów in ~~Bar~~ the Restaurant
"Albatros" ^{at 11.00 p.m.}. I hope that you will agree for this idea. Oh,

Oh, I could to forget! I and my class ~~is~~ are doing
the album with ~~1~~ photo our class and ~~the~~ each
teachers and I would like to ~~please~~ you that you will
send your photo for this album. ~~We will~~ ~~I will~~ I will happy
and I think that other of class also will be excited.

I hope also that you will agree that you will come to
Poland to us. ~~Don't~~ ^{Do not} ~~worry~~ Mr. Smith, we will help
you. We will organise your travel, ~~We will~~ buy ticket
for you and organise the plane for you ~~and~~. When you will
be in port airport ^{in Warsaw} we will come for you. ^{Answer, please} and take you
to Augustów. I ~~will not~~ ~~forget~~ your answer Mr. Smith.

~~See your letter~~

Goodbye

X Y Z

Jednym z pierwszych uchybień, które utrudniają czytanie **Pracy nr 4**, jest niestaranny zapis. Skreślenia i poprawki w czystopisie powodują, że wypowiedź jest wysoce nieestetyczna. Mamy wrażenie, że została napisana w brudnopisie. Niestety, brudnopis w arkuszu tego piszącego nie został nawet tknięty. Może warto byłoby podczas pracy z uczniami przygotowującymi się do egzaminu zachęcać do tworzenia tekstów poprawnych językowo, ale także nienaganych estetycznie?

Autor tej wypowiedzi zdołał czytelnie przekazać prawie wszystkie informacje. Jedynie nie był w stanie skutecznie poprosić o potwierdzenie przybycia na spotkanie.

Oceniając wypowiedź pod kątem realizacji formy listu, zauważamy, że piszący w swojej wypowiedzi zawarł następujące elementy obligatoryjne: zwrot grzecznościowy rozpoczynający list (*Dear Mr. Smith!*), wstęp (*I would like to tell you, how are you.* – błędne użycie słowa *tell*), rozwinięcie, zakończenie (*Answer, please*).

Praca jest dość spójna i logiczna, chociaż zdarzają się tutaj różne uchybienia powodujące, że nie zawsze czytelnik jest w stanie zrozumieć całą wypowiedź bez żadnych trudności. Liczba słów wynosi 194 i znacząco przekracza określony limit. Biorąc pod uwagę poszczególne podkryteria, należało przyznać 1 punkt za ocenę realizacji formy listu.

Powyższa praca jest interesująca w kontekście oceny bogactwa oraz poprawności językowej. Gdybyśmy wyciągali wnioski tylko po liczbie informacji, które maturzysta przekazał, moglibyśmy stwierdzić, że należą się mu 2 punkty za bogactwo językowe. Jednak kiedy przeanalizujemy dokładniej tekst, okazuje się, że wiele struktur gramatyczno-leksykalnych użyto błędnie, więc nie można przyznać maksymalnej noty, oceniając to kryterium. Słownictwo używane przez piszącego jest mało urozmaicone i raczej proste. Jeśli pojawiają się jakieś bardziej zróżnicowane struktury leksykalno-gramatyczne, są one zazwyczaj użyte niepoprawnie. W związku z tym należy przyznać 1 punkt za ocenę bogactwa językowego.

Procent błędów przekracza 15%, w związku z czym egzaminator przyznał 1 punkt za ocenę poprawności językowej. Występują często błędy zapisu, ale również błędy wynikające z nieznaności poszczególnych słów, a przynajmniej użycia ich w kontekście. Przykładowo, zdający niewłaściwie używa słów *tell* zamiast *ask*, *learn* zamiast *teach* albo używa słowa *agree* z przyimkiem *for*. Inne błędy wynikają z niewystarczającej znajomości zasad gramatycznych, np. *I could to forget...*; *...each teachers and I would like that you will send...*; *I will happy...*; *When you will be...* itd. Podsumowując, maturzysta nie potrafił wykazać się umiejętnością bezbłędnego stosowania środków leksykalno-gramatycznych.

Praca nr 5

Dear John!

Hi. How are you? I'm sorry that I haven't written to you for
along time, because I was ~~so~~ very busy.

I must tell you something! I'm organizing a
meeting with ~~our~~ ~~our~~ teachers. It will be next
Saturday, in local bar. I would like to invite you
to at this meeting, because my class and I have
got respect to you. We will be happy if you
can come in. It will be great. We want to ~~pre~~
prepare a photo album class and we want to
put in it your photo too. So, if you can send us your
photo it will be awesome. We ~~are~~ would like
to know that you will arrive to this meeting or
not. Let us know ~~for~~ please. We will help you to
organise your coming.

I have to finish now, because I must go to the
~~at~~ now work. Write back to me soon.

Love faithfully,
xys

Za **Pracę nr 5** maturzysta otrzymał maksimum punktów. Pierwszą rzeczą, którą w niej dostrzegamy, jest niezbyt staranne i utrudniające czytanie pismo. Gdy jednak przeanalizujemy treść listu, zauważymy, że zdający przekazał wymagane informacje w sposób czytelny, ale niecałkowicie bezbłędny. Jednakże błędy nie wpływają na przekaz informacji – pomimo błędów nie mamy żadnych trudności ze zrozumieniem informacji.

W przypadku realizacji wymogów formy listu pojawił się jeden mankament, który jednak nie wpłynął na obniżenie oceny za kryterium formy. Piszący sformułował list, który nosi znamiona listu prywatnego (rodzaj listu pozwalał na taki zabieg – wychodząc z założenia, że nauczyciel mógł być przyjacielem piszącego), ale zastosował nieadekwatny z rejestrem zwrot grzecznościowy kończący list – *Your faithfully*, który jest formalnym zwrotem. Poza tym praca jest spójna i logiczna, a liczba słów mieści się w określonym limicie i dlatego zdający otrzymał maksymalną możliwą notę za kryterium formy.

Konstruując wypowiedź, maturzysta wykorzystywał dość zróżnicowane struktury gramatyczne oraz urozmaiczone słownictwo i frazeologię. Praca nie była pozbawiona błędów, ale zazwyczaj były one drobne – użycie niewłaściwych przyimków, brak lub niewłaściwy przedimek nie zakłócały komunikacji. W związku z powyższym piszący otrzymał 2 punkty za bogactwo językowe.

W pracy pojawiały się nieliczne błędy, ale ich procent nie był wyższy niż 15% i w związku z tym za kryterium poprawności językowej przyznano 2 punkty.

Na koniec tego rozdziału pozwolę sobie wyrazić nadzieję, że w przyszłości maturzyści będą pisać bardziej komunikatywnie, używając bardziej zróżnicowanych struktur gramatyczno-leksykalnych w języku angielskim tak, aby nie było wypowiedzi takich jak **Praca nr 6**.

Praca nr 6

ymmmmm... hmmm... nic mi wymyśle:C
XYZ

1.4. KOMENTARZ EGZAMINATORA

Przede wszystkim komunikatywność...

Barbara Kurianiuk

Autorka jest nauczycielką języka angielskiego w I Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Białymstoku

Maj 2012 przyniósł kolejną zmianę w egzaminie maturalnym z języka angielskiego, która dotyczyła jego części ustnej. Egzamin pisemny pozostał w tej samej formie, to znaczy na poziomie podstawowym sprawdzał umiejętności słuchania i czytania ze zrozumieniem oraz tę najtrudniejszą w nauce języków obcych – umiejętność pisania, która wymaga od zdającego samodzielnego twórczego myślenia. Nie da się ukryć, że matura z języka angielskiego jest egzaminem bardzo pragmatycznym i dlatego też większość zdających przystępuje do niego ze zrozumiałym spokojem. Wynika on z tego, że przecież dużym wsparciem w nauce języka angielskiego jest Internet i jego komunikatory, media, film, muzyka i coraz częściej realny kontakt z cudzoziemcami. Czy ta powszechność angielskiego przekłada się na poziom prac maturalnych?

Myślę, że większość tegorocznych maturzystów poradziła sobie nieźle z egzaminem i to zarówno pod względem przekazanych treści, jak i poprawności językowej. Tegoroczne doświadczenie, jak i praktyka poprzednich lat, wskazują, że uczniowie wiedzą, iż liczy się komunikatywność, przekaz informacyjny, a nie dosłowne tłumaczenie osławionych kropek. W krótkiej formie użytkowej dominowały stereotypowe odpowiedzi odnoszące się do *football match* (wiele błędów ortograficznych w tym wyrazie) odwołanego z powodu złej pogody bądź połamanych nóg (kolejne błędy zapisu). Niestety, w wielu pracach maturzyści odwracali sytuację, przesuwając punkt odniesienia z imprezy sportowej na siebie, co bardzo często skutkowało utratą następnego punktu, a w rezultacie, punktu za poprawność językową. Podobnie w informacji 4 (*zaproponuj sposób wspólnego spędzenia popołudnia*) absolwenci szkół ponadgimnazjalnych nie deklarowali swojego udziału, tracąc punkt. Okazuje się, że po raz kolejny piszący nie skorzystali ze starej zasady: *drodzy maturzyści, czytajcie uważnie polecenia*.

Długa forma użytkowa spowodowała pewną dozę konsternacji wśród tegorocznych

zdających, a to za sprawą osoby, do której był pisany list. Nauczyciel czyli nie kolega – to znaczy forma listu oficjalnego, ale przecież dobrze go znam i lubię – czyli list nieformalny – tego typu dywagacje można było usłyszeć wśród uczniów. I właściwie mieli rację ponieważ stopień zażyłości z adresatem i związana z tym forma listu zależały od samego autora, czyli abiturienta. Najczęściej pojawiało się bezpośrednio *you* zaś w bardziej zaawansowanych językowo pracach *Sir* lub *Madam*. Duży problem dla zdających stanowiło właściwe użycie nagłówków w liście oficjalnym. Dokładne przećwiczenie sytuacji typu – list do doradcy w banku, biurze podróży, do ulubionego muzyka, pisarza, instruktora itd..., jest dla nas nauczycieli lekcją do odrobienia tak by w przyszłości uniknąć nagłówków w postaci *Dear Sir John/ Sir teacher, Sir John Thomson, Sir i/and Madam* etc... A swoją drogą, czy nasi uczniowie potrafią pisać tego typu listy w języku ojczystym?

Informacje dotyczące organizowanego spotkania były na ogół właściwie przekazane, maturzyści prawidłowo stosowali formy czasu przyszłego bądź teraźniejszego, zaś dzięki informacji 1b (*gdzie to spotkanie się odbędzie*) listy uczniów mogłyby służyć za niezły przewodnik po hotelach i restauracjach północno-wschodniej Polski. Niestety, nie zawsze uczniowie pamiętali aby przy nazwie własnej lokalu umieścić łatwe słowo *hotel* lub *pub*, co mogło wpływać negatywnie na punktację. Można by też stworzyć długą listę pozytywnych cech nauczyciela bądź jego dokonań (inf. 2), nawet w słabych pracach dało się wychwycić *you are/were the best, we like you*. Znacznie trudniej było już z potwierdzeniem przybycia, choć słabsi językowo ale rezolutni uczniowie, często potrafili wybrnąć z sytuacji za pomocą prostych form trybu rozkazującego. Sposób realizacji informacji 3, dotyczącej albumu klasowego, w niektórych pracach może być doskonałym przykładem na bardzo indywidualną interpretację polecenia przez uczniów. Niektórzy maturzyści proponowali wykonanie albumu przez nauczyciela i, zgodnie z tym, oferowali przesłanie jemu zdjęć. Dotykamy tutaj kwestii inteligencji Inter- i intrapersonalnej, której istnienie powinniśmy brać pod rozwagę przy samodzielnym układaniu zadań.

Analizując tegoroczne prace, można stwierdzić, że maturzyści znają na ogół elementy formy i starają się je stosować, przestrzegają też w większości limitu słów. Jak zwykle problem stanowiła kompatybilność zwrotu rozpoczynającego ze zwrotem kończącym list oraz powszechne błędy językowo/ortograficzne w wyrażeniu *Yours faithfully*. Piszący przenosili także na grunt języka angielskiego polską zasadę grzecznościową pisania wielką literą angielskich zaimków *you, your*, itp. Niestety, wydaje się, że nie byli często świadomi, że w języku angielskim nie ma takiej zasady ortograficznej.

Prace maturalne sprawdzone w maju 2012 reprezentowały różnorodny poziom umiejętności językowych. Dużo było prac, w których maturzyści z wielką determinacją starali się uzyskać choć kilka punktów, aczkolwiek ich poziom oscylował w granicach dolnego poziomu A1. Znaczącą większość stanowiły prace napisane językiem komunikatywnym, ich autorzy potrafili przekazać istotne informacje w sposób zrozumiały, zredagowane w miarę poprawnym, pod względem gramatycznym i ortograficznym językiem. Daje się zauważyć, że uczniowie są zaznajomieni i starają się stosować do reguł wyznaczonych przez dany rodzaj wypowiedzi pisemnej. Wielką przyjemnością dla egzaminatorów były też listy – perełki – napisane z dużą swobodą językową, z użyciem bogatej leksyki i zaawansowanych struktur gramatycznych. I oby takich prac było w przyszłości jak najwięcej.

Język niemiecki

Egzamin maturalny z języka niemieckiego odbył się 16 maja 2012 roku. Język niemiecki mógł być zdawany jako przedmiot obowiązkowy lub dodatkowy – na poziomie podstawowym lub rozszerzonym.

2.1. POZIOM PODSTAWOWY

2.1.1. OPIS ARKUSZA

Arkusz egzaminacyjny na poziomie podstawowym (czas trwania: 120 minut) obejmował trzy części: **rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstu czytanego oraz wypowiedź pisemną.**

Tabela 2.1. Struktura arkusza na poziomie podstawowym (MJN-P1_1P-122)

Obszar umiejętności		Liczba punktów	Procent punktów
I.	Rozumienie ze słuchu	15	30
II.	Rozumienie tekstu czytanego	20	40
III.	Wypowiedź pisemna	15	30
		50	

Część pierwsza – **rozumienie ze słuchu** – trwała około 20 minut i składała się z trzech zadań zamkniętych opartych na trzech różnych tekstach odtworzonych z płyty CD. Lektorami byli rodzimi użytkownicy języka niemieckiego.

Na płycie każdy tekst był nagrany dwukrotnie. Wyznaczono również przerwy przeznaczone na przeczytanie poleceń, zapoznanie się z treścią zadań, ich rozwiązanie oraz przeniesienie rozwiązań na załączoną kartę odpowiedzi.

Zadanie 1. składało się z pięciu zadań cząstkowych i związane było z zakresem tematycznym „Sport”. Zastosowano w nim technikę prawda/fałsz. W tekście przeznaczonym do tego zadania można odnaleźć opis przeżyć Jana, który brał udział w biegu maratońskim w Bremie. Młody sportowiec informował o niepokoju, który towarzyszył mu tuż po starcie w maratonie, swojej mobilizacji do walki oraz reakcji jego fanów. Sprawdzaną umiejętnością było tu stwierdzanie, czy tekst zawiera określone informacje. Zadanie to okazało się łatwe dla zdających (rozwiązywalność w woj. podlaskim wyniosła – 80%, w woj. warmińsko-mazurskim 78%).

Teksty, na których było oparte zadanie 2., związane były z zakresem tematycznym „Życie rodzinne i towarzyskie”. Zawierały one opisy pięciu ośrodków wypoczynkowych, do których należało dopasować osoby mogące potencjalnie być nimi zainteresowane. W zadaniu zastosowano technikę na dobieranie, zaś sprawdzaną umiejętnością było określanie głównej myśli tekstu. Wyniki uzyskane za to zadanie należą do grupy niżej zadowolających (rozwiązywalność w woj. podlaskim wyniosła – 66%, w woj. warmińsko-mazurskim 61%).

Nagranie do zadania 3. związane było z zakresem tematycznym „Kultura”. Zadanie tworzyło pięć zadań cząstkowych, w których wykorzystano technikę wyboru wielokrotnego. W treści wywiadu można było znaleźć informacje na temat wykorzystania słodyczy – żelków do

tworzenia prezentowanych na ulicach miast wytworów artystycznych. Po wysłuchaniu wywiadu z młodym kucharzem na temat nowej formy sztuki ulicznej abiturienti selekcjonowali informacje i określali główną myśl tekstu. Zadanie to okazało się najtrudniejsze w obszarze *rozumienie ze słuchu* (rozwiązywalność w woj. podlaskim wyniosła – 58%, w woj. warmińsko mazurskim 52%).

Część druga – **rozumienie tekstu czytanego** – składała się z trzech zadań zamkniętych, sprawdzających rozumienie różnorodnych tekstów.

W zadaniu 4. wykorzystano tekst mający formę wywiadu z Benem – piosenkarzem i prezydentem kanału dziecięcego KI.KA, który informował o początkach swojej pracy w telewizji, jej pozytywnych i negatywnych stronach. Do siedmiu fragmentów wywiadu należało dobrać jedno z postawionych prezydentowi pytań. W tekście dominował zakres tematyczny „Praca”, zaś sprawdzaną umiejętnością było określanie głównej myśli tekstu. Uzyskane wyniki abiturientów za realizację tego zadania można określić jako niższe niż zadowalające (rozwiązywalność w woj. podlaskim wyniosła – 67%, w woj. warmińsko mazurskim 63%).

Zadanie 5. opierało się na zakresie tematycznym „Nauka, technika”. Tekst do tego zadania stanowił relację Anke Lübbert z jej udziału w projekcie. Młoda dziewczyna informowała o swoim zaangażowaniu w naprawę starego statku oraz korzyściach, jakie ono przyniosło. Zadanie z wykorzystaniem techniki wyboru wielokrotnego tworzyło siedem zadań częściowych, zaś sprawdzaną umiejętnością było selekcjonowanie informacji. Było to najtrudniejsze zadanie z obszaru *rozumienie tekstu czytanego* (rozwiązywalność w woj. podlaskim wyniosła – 50%, w woj. warmińsko mazurskim 45%).

Zadanie 6. było zdominowane przez zakres tematyczny „Szkoła”, zaś tworzyło go siedem zadań częściowych. Bazę stanowił tekst na temat prywatnej szkoły DSK w Kapstadt, do której uczęszczają uczniowie z całego świata. Aby właściwie zrealizować zadanie, należało zrozumieć m.in. informacje na temat obowiązujących w szkole mundurków, nauczanych języków, obowiązujących egzaminów, wyposażenia szkoły oraz materialnego wspierania uczniów. W zadaniu wykorzystano technikę prawda/fałsz, zaś sprawdzaną umiejętnością było określanie, czy tekst zawiera określone informacje. Problemu z realizacją tego zadania nie miało 73% abiturientów z województwa podlaskiego i 68% z województwa warmińsko-mazurskiego.

Część trzecia – **wypowiedź pisemna** – składała się z dwóch zadań otwartych. W zadaniach sprawdzano umiejętność komunikowania się w sytuacjach niewymagających użycia skomplikowanych struktur leksykalno-gramatycznych.

Zadanie 7. dotyczyło zakresu tematycznego „Szkoła”. Zadaniem zdającego było napisanie e-maila do koleżanki z Niemiec. Polecenie brzmiało:

W Twojej szkole odbędzie się Dzień Niemiecki. W e-mailu do koleżanki z Niemiec

- zaprosz ją na Dzień Niemiecki organizowany w Twojej szkole
- przedstaw program Dnia Niemieckiego
- poproś koleżankę o przywiezienie materiałów o Niemczech
- wyjaśnij, jak dojechać do szkoły z dworca kolejowego.

W zadaniu nie określono limitu słów. Za przekaz informacji wymaganych w poleceniu zdający mógł otrzymać 4 punkty, zaś za poprawne stosowanie struktur leksykalno-gramatycznych 1 punkt. Abiturienti uzyskali zadowalające wyniki za realizację tego zadania (rozwiązywalność w woj. podlaskim wyniosła – 70%, w woj. warmińsko mazurskim 69%).

Zadanie 8. związane było z zakresem tematycznym „Podróżowanie i turystyka” i polegało na napisaniu listu prywatnego do kolegi z Niemiec. Polecenie brzmiało:

Po zdaniu matury, a przed rozpoczęciem studiów zamierzasz wyjechać za granicę. Napisz list do swojego kolegi z Niemiec, który też w tym roku zdaje maturę. W liście

- poinformuj go o zamiarze wyjazdu za granicę i podaj cel wyjazdu
- przedstaw, jaki masz problem z organizacją podróży i poproś o radę w sprawie zakwaterowania
- napisz o reakcji rodziców na Twoją decyzję i wyjaśnij, skąd będziesz miał pieniądze na wyjazd
- zapytaj kolegę o jego plany po maturze i zaproponuj wspólny wyjazd.

W zadaniu wyznaczony był limit długości tekstu (120-150 słów). Kryteria oceniania uwzględniały nie tylko komunikatywny przekaz informacji (4 pkt), ale także elementy formy (2 pkt), bogactwo językowe (2 pkt) i poprawność językową (2 pkt). Zadanie było dla zdających umiarkowanie trudne (rozwiązywalność w woj. podlaskim wyniosła – 65%, w woj. warmińsko mazurskim 62%).

2.1.2. MOCNE I SŁABE STRONY ZDAJĄCYCH

Tabela 2.2. Stopień opanowania umiejętności w obszarach na poziomie podstawowym (MJN-P1_1P-122)

Obszar umiejętności	Procent uzyskanych punktów	
	podlaskie	warmińsko-mazurskie
Rozumienie ze słuchu	67,7	63,8
Rozumienie tekstu czytanego	62,8	58,0
Wypowiedź pisemna	66,8	64,5

W obszarze **rozumienie ze słuchu** za pomocą trzech zadań zamkniętych typu prawda/fałsz, dobieranie i wybór wielokrotny sprawdzano stopień opanowania wiadomości i umiejętności zapisanych w *Standardach wymagań egzaminacyjnych z języka obcego nowożytnego*. Stopień osiągnięć maturzystów w obszarze *rozumienie ze słuchu* przedstawia Tabela 2.3.

Tabela 2.3. Stopień opanowania umiejętności w obszarze *rozumienie ze słuchu* (MJN-P1_1P-122)

Nr zadania (czynności)	Sprawdzana umiejętność	Liczba punktów	Procent uzyskanych punktów	
			podlaskie	warmińsko-mazurskie
2.1. – 2.5., 3.5.	(II.1a) zdający określa główną myśl tekstu	6	63,1	58,4
1.	(II.1c) zdający stwierdza, czy tekst zawiera określone informacje	5	79,9	78,1
3.1. – 3.4.	(II.1d) zdający selekcjonuje informacje	4	59,2	54,2

Umiejętności z tego obszaru zostały opanowane w stopniu niżej zadowalającym. Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych najlepiej poradzili sobie z umiejętnością stwierdzania, czy tekst zawiera określone informacje. Zakres tematyczny „Sport” oraz technika prawda/fałsz zastosowana w zadaniu 1. okazały się przyjazne dla tegorocznych maturzystów. Na uwagę zasługuje zadanie cząstkowe 1.1., za rozwiązanie którego abiturienti uzyskali bardzo dobre wyniki (rozwiązywalność w woj. podlaskim – 97%, w woj. warmińsko mazurskim 94%). Bez trudu odnaleźli wspólną płaszczyznę semantyczną między sformułowaniem z zadania: *Jan ist zum ersten Mal einen Marathon gelaufen.* oraz zdaniem w nagraniu: *Noch nie zuvor bin ich einen Marathon gelaufen. Das war das erste Mal in meinem Leben.*

Więcej problemów sprawiła abiturientom umiejętność selekcjonowania informacji, która była sprawdzana w zadaniach cząstkowych 3.1. – 3.4. Zadanie, w którym zastosowano technikę wyboru wielokrotnego oraz zakres tematyczny „Kultura”, było dla zdających umiarkowanie trudne. Zdecydowanie najtrudniejsze okazało się zadanie cząstkowe 3.2. (31% poprawnych odpowiedzi w woj. podlaskim i 21% w woj. warmińsko-mazurskim). Zadaniem zdających było ustalenie sposobu finansowania projektu. Wykluczyć należało odpowiedzi: *Von ihrem Chef* oraz *Vom Gummibärchenhersteller*. Tymczasem w nagraniu można było usłyszeć: *... und*

haben einen Geldgeber gefunden. Er ist kein Gummibärchenhersteller und auch nicht unser Chef... Osoby, które nie zwróciły uwagi na przeczenia zawarte w nagraniu, podawały niewłaściwe rozwiązania. Aby poprawnie rozwiązać to zadanie należało pamiętać, że użycie tych samych wyrazów w tekście i w zadaniu nie przesądza o tym, że informacja w zadaniu jest prawidłowa.

Cześć **rozumienie tekstu czytanego** tworzyły trzy zadania zamknięte, w których wykorzystano techniki: prawda/fałsz, dobieranie i wybór wielokrotny. Stopień osiągnięć maturzystów w obszarze *rozumienie tekstu czytanego* przedstawia Tabela 2.4.

Tabela 2.4. Stopień opanowania umiejętności w obszarze *rozumienie tekstu czytanego* (MJN-P1_1P-122)

Nr zadania (czynności)	Sprawdzana umiejętność	Liczba punktów	Procent uzyskanych punktów	
			podlaskie	warmińsko-mazurskie
4.	(II.1a) zdający określa główną myśl tekstu	7	67,1	63
6.	(II.2c) zdający stwierdza, czy tekst zawiera określone informacje)	6	72,5	67,7
5.	(II.2d) zdający selekcjonuje informacje)	7	50,1	44,6

Umiejętności z obszaru *rozumienie tekstu czytanego* zostały opanowane w stopniu niżej zadowalającym. Najwyższe wyniki uzyskiwano za zadanie 4., sprawdzające umiejętność określania głównej myśli tekstu. Zadowalające wyniki uzyskali abiturienti obu województw za rozwiązanie zadania częściowego 4.2. (rozwiązywalność w woj. podlaskim – 85%, zaś w woj. warmińsko-mazurskim 87%). Pytanie z zadania: *Was gefällt dir besonders am KI.KA?* bez trudu powiązано z odpowiedzią Bena, w której kluczowe było sformułowanie: *Das Allerwichtigste ist für mich, dass wir beim KI.KA absolut keine Werbung haben.* Zakres tematyczny „Praca” oraz technika na dobieranie okazały się przyjazne dla zdających.

Najniższe wyniki uzyskali oni za zadanie 5., w którym należało wykazać się umiejętnością selekcjonowania informacji. Barię okazał się tu również zakres tematyczny „Nauka, technika” oraz technika wyboru wielokrotnego. Szczególną trudność sprawiło zdającym zadanie częściowe 5.6. (rozwiązywalność woj. podlaskim – 29%, zaś w woj. warmińsko-mazurskim 22%). Tak niskie wyniki oznaczają, że zdający nie znaleźli wspólnej płaszczyzny semantycznej między informacją podaną w zadaniu: *Das Schiff wurde auch für politische Aktionen genutzt* a zdaniem w tekście: *Wir waren auf dem Klimagipfel in Kopenhagen, haben für offenen Grenzen demonstriert.* Często wybierano odpowiedź: *Das Schiff machte viele Reisen um die Welt*, gdyż w tekście pojawiły się informacje o licznych podróżach statkiem. Nie zwrócono jednak uwagi, że w zadaniu chodzi o podróże dookoła świata. Aby poprawnie rozwiązać to zadanie, należało pamiętać, że użycie tych samych wyrazów w tekście i w zadaniu nie przesądza o tym, że informacja w zadaniu jest prawidłowa.

W części **wypowiedź pisemna** badano stopień opanowania następujących standardów wymagań egzaminacyjnych:

- uzyskiwanie, udzielanie, przekazywanie lub odmawianie informacji, wyjaśnień, pozwoleń (treść),
- wypowiedzanie się w określonej formie z zachowaniem podanego limitu słów (forma),
- znajomość prostych struktur leksykalno-gramatycznych umożliwiających formułowanie wypowiedzi (bogactwo językowe),
- poprawne stosowanie środków leksykalno-gramatycznych adekwatnie do ich funkcji (poprawność językowa).

Standardy te sprawdzane były za pomocą dwóch zadań otwartych.

Tabela 2.5. Stopień opanowania umiejętności w obszarze wypowiedź pisemna – zadanie 7 (MJN-P1_1P-122)

Nr zadania (czynności)	Sprawdzana umiejętność	Liczba punktów	Procent uzyskanych punktów	
			podlaskie	warmińsko-mazurskie
7.	inf. 1	1	81,3	83,9
	inf. 2	1	88,6	88
	inf. 3	1	68	68,1
	inf. 4	1	73,8	79
	poprawność językowa	1	36,8	26,4

W zadaniu 7. zdający najlepiej poradzi sobie z przekazaniem informacji nr 2, w której mieli przedstawić program Dnia Niemieckiego. Informacja nr 3, czyli sformułowanie prośby o przywiezienie materiałów o Niemczech, sprawiło zdającym najwięcej problemów.

Analiza danych w powyższej tabeli pozwala stwierdzić, że w dalszym ciągu największą trudność stanowi dla maturzystów stosowanie środków leksykalno gramatycznych. Popołniają oni liczne błędy podczas prób konstruowania wypowiedzi pisemnych.

Poniższa tabela obrazuje przykładowe poprawne oraz błędne sposoby przekazywania informacji w zadaniu 7. W komentarzu zachowano kolejność informacji z zadania oraz zapis w takiej postaci, w jakiej pojawiał się w arkuszach maturzystów.

Tabela 2.6. Przykłady poprawnych realizacji informacji oraz typowych błędów w zadaniu 7. (MJN-P1_1P-122)

Typowe poprawne odpowiedzi zdających	Najczęściej powtarzające się błędy
Informacja 1	
(zaproś ją (w trzonie zadania chodzi o koleżankę) na Dzień Niemiecki organizowany w Twojej szkole)	
<ul style="list-style-type: none"> <i>In meiner Schule wird bald Deutschtag organisiert. Du bist natürlich eingeladen.</i> <i>Ich lade dich herzlich zum deutschen Tag in meiner Schule ein.</i> 	<p>Informacja o organizowanym Dniu Niemieckim bez elementu zaproszenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Meine Schule organisiert Deutschtag</i> Zastąpienie czasownika <i>einladen</i> rzeczownikiem <i>Einladung</i>. <p>Użycie niewłaściwych przyimków i deklinacji rzeczownika:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Ich möchte dich auf dem Deutschtag einladen.</i> <p>Błędne użycie przyimków:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Ich möchte dir zum Deutschtag einladen.</i>
Informacja 2	
(przedstaw program Dnia Niemieckiego)	
<ul style="list-style-type: none"> <i>An dem Tag werden deutsche Filme präsentiert.</i> <i>Zunächst hören wir ein Referat über Berlin und dann präsentieren wir einen Film über Deutschland.</i> <i>Am Anfang des Tages werden kleine Kinder deutsche Lieder singen.</i> 	<p>Niewłaściwe użycie czasów:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Morgen waren wir Deutsch sprechen.</i> <p>Użycie polonizmów:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Morgen haben wir deutsche Lieder singen.</i> <p>Niewłaściwe użycie podmiotu:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Am Deutschtag zusammen alles Volleyball und Basketball spielen.</i>
Informacja 3	
(poproś koleżankę o przywiezienie materiałów o Niemczech)	
<ul style="list-style-type: none"> <i>Nimm alle Materialien über Deutschland mit, die du hast.</i> <i>Bringe Fotos, Filme und Bücher über Deutschland mit!</i> <i>Kannst du deutsche Bücher mitbringen?</i> 	<p>Podanie informacji o materiałach na temat Niemiec bez wyrażenia prośby o ich dostarczenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Welche Bücher über Deutschland hast du?</i> <p>Brak sprecyzowania informacji na temat materiałów o Niemczech:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Kannst du dein Buch mitbringen?</i> <p>Użycie wyrazów w języku polskim:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Kannst du bitte mit verschiedene notatke über Deutschland kommen?</i>

Informacja 4 (wyjaśnij, jak dojechać do szkoły z dworca kolejowego)	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Meine Schule befindet sich in der Nähe vom Bahnhof. Du kannst mit dem Bus Nr.26 kommen.</i> • <i>Vom Bahnhof zur Schule fährt alle 15 Minuten die Straßenbahn Nr.13.</i> • <i>Du solltest zunächst geradeaus gehen. Steige in die 23 an der Haltestelle in der Nowastraße ein.</i> 	<p>Podawanie informacji o lokalizacji szkoły bez wskazania, jak do niej dojechać</p> <p>Błędy w użyciu liczebników porządkowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Du musst im zweite Kreuzung links fahre.</i> <p>Błędy w użyciu przyimków i deklinacji rzeczownika:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Nach die Schule kommst du mit dem Bus.</i> • <i>Meine Schule befindet sich auf die Korczakastraße.</i> <p>Niewłaściwa odmiana czasownika i błędy w szyku zdania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Wenn du bist schon am Bahnhof, musst du nimmst Bus Nr.4.</i>

Tabela 2.7. Stopień opanowania umiejętności w obszarze *wypowiedź pisemna* – zadanie 8 (MJN-P1_1P-122)

Nr zadania (czynności)	Sprawdzana umiejętność	Liczba punktów	Procent uzyskanych punktów	
			podlaskie	warmińsko-mazurskie
8.	inf. 1	1	85,8	85
	inf. 2	1	70,9	70,6
	inf. 3	1	79,4	81
	inf. 4	1	70	71,3
	forma	2	75	70,4
	bogactwo językowe	2	58,2	54,6
	poprawność językowa	2	40,8	31,8

W zadaniu 8. zdający najlepiej poradzi sobie z przekazaniem informacji nr 1, w której mieli poinformować o zamiarze wyjazdu za granicę i podać cel wyjazdu. Pytanie o plany po maturze i wyrażenie propozycji wspólnego wyjazdu (informacja 4) sprawiło abiturientom najwięcej problemów.

Z zastosowaniem właściwej **formy** listu zdający w obu województwach nie mieli poważniejszych problemów. Dało się jednak zauważyć, że często stosowano wyuczone na pamięć elementy formy, podczas gdy spójność i logika podawanych informacji były zaburzone. Zdarzały się też prace, w których umieszczono poniżej 60 słów, a to miało swoje konsekwencje przy ocenie bogactwa językowego i poprawności językowej. W wielu pracach pojawiały się pod koniec listu treści niezwiązane z tematem, natomiast informacje określone w zadaniu realizowane były pobieżnie.

Można stwierdzić, że zdający wykazali się znajomością prostych struktur leksykalno-gramatycznych umożliwiających formułowanie wypowiedzi w stopniu niżej zadowalającym. Często używali oni leksyki i frazeologii na poziomie elementarnym i na granicy komunikatywności, równocześnie stosując bardzo proste i nieurozmaicone formy gramatyczne.

Najwięcej problemów w całym zadaniu przysporzyło zdającym zachowanie **poprawności językowej**. Znaczna większość piszących egzamin z języka niemieckiego na poziomie podstawowym nie wykazała się umiejętnością utworzenia poprawnego pod względem językowym listu prywatnego. Wskazane jest więc, by praca nad doskonaleniem tej umiejętności zajmowała więcej miejsca w trakcie nauki języka niemieckiego.

Tabela 2.8. przedstawia przykładowe poprawne oraz błędne sposoby przekazywania informacji w zadaniu 8. Zachowano w niej kolejność informacji z zadania oraz zapis w takiej postaci, w jakiej pojawiał się w arkuszach maturzystów.

Tabela 2.8. Przykłady poprawnych realizacji informacji oraz typowych błędów w zadaniu 8. (MJN-P1_1P-122)

Typowe poprawne odpowiedzi zdających	Najczęściej powtarzające się błędy
Informacja 1a (poinformuj go o zamiarze wyjazdu za granicę – w trzonie zadania chodzi o poinformowanie kolegi z Niemiec)	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ich möchte nach England fahren.</i> • <i>Ich habe vor, in die USA zu fahren.</i> 	<p>Informacja o wyjeździe bez wskazania na wyjazd zagraniczny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ich möchte verreisen.</i> <p>Niewłaściwe użycie przyimków i deklinacji rzeczownika w kontekście przemieszczania się do państw/miejscowości:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ich entschied mich für einen Ausflug nach Niederlande.</i> • <i>Ich möchte in Berlin fahren.</i> <p>Brak użycia bezokolicznika z zu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ich habe vor, ins Ausland fahren.</i> <p>Brak znajomości nazw krajów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ich fahre nach Spania.</i>
Informacja 1b (podaj cel podróży)	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ich will im Ausland arbeiten.</i> • <i>Ich möchte dort Deutsch lernen.</i> • <i>Ich besuche meine Tante in Deutschland.</i> • <i>Ich möchte Geld verdienen.</i> 	<p>Niewłaściwa odmiana zaimka dzierżawczego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ich möchte zu meine Freundin fahren.</i> <p>Brak odmiany przymiotnika w funkcji przydawki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ich möchte neu Leute kennen lernen.</i> <p>Niewłaściwa odmiana zaimka zwrotnego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ich verreise, um sich zu entspannen.</i>
Informacja 2a (przedstaw, jaki masz problem z organizacją podróży)	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Die Tickets sind im Moment zu teuer.</i> • <i>Ich habe noch keinen Pass.</i> • <i>Ich habe ein Problem. Ich möchte nach Österreich fahren, aber mein Deutsch ist nicht so gut.</i> • <i>Ich weiß nicht, ob ich mit dem Zug oder mit dem Bus reisen soll.</i> 	<p>Podawanie informacji o problemie bez odniesienia do organizacji podróży:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ich habe ein Problem.</i> <p>Niewłaściwy szyk w zdaniu pytającym zależnym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ich weiß nicht, wo kann ich übernachten.</i> <p>Błędne zastosowanie przeczenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ich habe nicht Unterkunft.</i> <p>Użycie niewłaściwego przyimka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ich habe ein Problem über die Reise.</i>
Informacja 2b (poproś o radę w sprawie zakwaterowania)	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ich habe eine Bitte an dich. Wo kann ich preiswert übernachten?</i> • <i>Könntest du mir bitte bei der Suche nach einer Übernachtung helfen?</i> • <i>Könntest du mir bitte eine Unterkunft in Deutschland besorgen?</i> 	<p>Ogólna prośba bez związku z zakwaterowaniem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kannst mir helfen?</i> <p>Informacja o zakwaterowaniu bez wyrażenia prośby:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ich möchte dort in einem Hotel wohnen.</i>
Informacja 3a (napisz o reakcji rodziców na Twoją decyzję)	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Meine Eltern waren schockiert.</i> • <i>Meine Eltern freuen sich, dass ich nach London fahre.</i> • <i>Meine Eltern waren stolz auf mich, dass ich so interessante Pläne habe.</i> 	<p>Brak informacji o reakcji rodziców na decyzję:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ich habe meine Eltern darüber nicht informiert.</i> <p>Informacja o cechach charakteru rodziców:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Meine Eltern sind klug.</i>
Informacja 3b (wyjaśnij, skąd będziesz miał pieniądze na wyjazd)	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Vorher gehe ich arbeiten und möchte Geld für die Reise verdienen.</i> • <i>Meine Oma hat mir 400 Euro gegeben.</i> • <i>Ich habe meine Mutti um Geld gebeten.</i> 	<p>Informacja o posiadaniu pieniędzy bez wskazania ich źródła:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ich habe viel Geld.</i> <p>Informacja o braku pieniędzy bez wskazania sposobu ich pozyskania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ich habe kein Geld.</i>

Informacja 4a (zapytaj kolegę o jego plany po maturze)	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Was möchtest du nach dem Abitur machen?</i> • <i>Was machst du nach dem Abi?</i> • <i>Welche Ferienpläne hast du?</i> • <i>Was machst du in den Sommerferien?</i> 	Pytanie o plany bez uwzględnienia terminu „po maturze“: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Was willst du machen?</i> Pytanie o plany przed lub podczas matury. <ul style="list-style-type: none"> • <i>Hast du Pläne vor dem Abitur?</i> • <i>Du hast Abitur. Was planst du?</i>
Informacja 4b (zaproponuj wspólny wyjazd)	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Möchtest du mit mir im August ins Ausland fahren?</i> • <i>Könnten wir vielleicht zusammen verreisen?</i> • <i>Wir könnten zusammen in die USA fliegen.</i> 	Brak propozycji wspólnego wyjazdu: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Im August fahre ich ans Meer.</i> • <i>Fährst du nach England?</i> Problemy z deklinacją zaimka osobowego i rzeczownika: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Du kannst mit mich an der Meer fahren.</i>

2.2. POZIOM ROZSZERZONY

2.2.1. OPIS ARKUSZA

Ze względu na niewielką liczbę abiturientów, zdających egzamin maturalny z języka niemieckiego na poziomie rozszerzonym, w sprawozdaniu umieszczono opisy zadań wraz ze wskaźnikami rozwiązywalności dla całego terenu działania OKE w Łomży.

Egzamin maturalny z języka niemieckiego na poziomie rozszerzonym tworzyły dwie części, w których sprawdzano cztery obszary umiejętności.

Tabela 2.9. Struktura arkusza na poziomie rozszerzonym (MJN-R1_1P-122 i MJN-R2_1P-122)

Obszar umiejętności		Liczba punktów	Procent punktów
I.	Przetwarzanie tekstu	5	10
II.	Wypowiedź pisemna	18	36
III.	Rozumienie ze słuchu	15	30
IV.	Rozumienie tekstu czytanego	12	24
		50	

Poziom rozszerzony – część I

Część I. egzaminu maturalnego z języka niemieckiego na poziomie rozszerzonym (czas trwania: 120 minut) zawierała dwa zadania z obszaru **przetwarzanie tekstu** oraz jedno zadanie sprawdzające umiejętność tworzenia rozbudowanej **wypowiedzi pisemnej**.

W zadaniu 1. zdający dokonywali tłumaczenia podanych w nawiasach fragmentów na język niemiecki w odpowiednim kontekście. Warunkiem uzyskania maksymalnej liczby punktów za każde z pięciu zadań cząstkowych była pełna poprawność ortograficzna wpisywanych fragmentów. Było to najtrudniejsze zadanie spośród wszystkich zadań na poziomie rozszerzonym (rozwiązywalność – 30%).

W zadaniu 2. należało uzupełnić pięć luk jednym spośród siedmiu podanych wyrazów, tak aby otrzymać logiczny i gramatycznie poprawny tekst. Podobnie jak w zadaniu 1., wymagana była pełna poprawność ortograficzna wpisywanych wyrazów. W tekście podano informacje na temat produkcji dwutlenku węgla i zagrożeń z nim związanych. Abiturieneci uzyskali niskie wyniki za realizację tego zadania (rozwiązywalność – 45%).

W zadaniu 3. tegorocznici abiturieneci formułowali wypowiedź w formie rozprawki, recenzji lub opowiadania na jeden z trzech tematów. Tematy wypracowań dotyczyły następujących zakresów tematycznych: „Praca”, „Kultura”, „Nauka i technika”:

Temat 1: Coraz więcej młodych ludzi po maturze decyduje się usamodzielnic poprzez wyprowadzkę z domu rodzinnego i podjęcie pracy zarobkowej na swoje utrzymanie. Napisz **rozprawkę**, przedstawiając pozytywne i negatywne strony tego zjawiska.

Temat 2: Napisz **recenzję** wybranego czasopisma młodzieżowego. Uwzględnij jego szatę graficzną oraz korzyści, jakie młodzi ludzie czerpią z jego czytania.

Temat 3: Napisz **opowiadanie** o robocie, który mimo niekorzystnych działań sąsiadów uratował dom przed zniszczeniem.

W wypowiedzi pisemnej oceniano treść (5 punktów), kompozycję (4 punkty), bogactwo językowe (5 punkty) oraz poprawność językową (4 punkty). Za utworzenie wypowiedzi pisemnej maturzysta mógł uzyskać maksymalnie 18 punktów. W zadaniu obowiązywał limit długości tekstu (200-250 słów). Abiturienti, którzy wybrali dwa pierwsze tematy, mogą pochwalić się zadowolającymi wynikami (rozwiązywalność – 75% i 70%). Wyniki niżej zadowolające uzyskali maturzyści, którzy pisali opowiadanie (rozwiązywalność – 67%).

Część II. egzaminu maturalnego z języka niemieckiego na poziomie rozszerzonym (czas trwania: 70 minut) zawierała trzy zadania z obszaru **rozumienie ze słuchu** oraz trzy zadania sprawdzające umiejętność **rozumienia tekstu czytanego**.

Rozumienie ze słuchu trwało około 25 minut i składało się z trzech zadań zamkniętych opartych na trzech różnych tekstach nagranych profesjonalnie w warunkach studyjnych. Lektorami byli rodzimi użytkownicy języka niemieckiego.

Słownictwo i struktury gramatyczne zawarte w wysłuchanych tekstach zawierały elementy typowe dla poziomu rozszerzonego. Podobnie jak na poziomie podstawowym, każdy tekst odtworzono dwukrotnie. Wyznaczono również przerwy przeznaczone na przeczytanie poleceń, zapoznanie się z treścią zadań, ich rozwiązanie oraz przeniesienie rozwiązań na załączoną kartę odpowiedzi. Tematyka tekstów była zróżnicowana.

Zadanie 4. składało się z pięciu zadań cząstkowych i dotyczyło zakresu tematycznego „Świat przyrody”. W nagraniu do tego zadania wykorzystano informacje na temat aktualnie występujących zjawisk atmosferycznych na terenie Niemiec: upałów, burz i tornad. W tekście przedstawiono też wiadomości o skutkach tej ekstremalnej pogody: zagrożenie życia i zdrowia ludzi oraz zniszczenia campingów. W zadaniu sprawdzano, przy zastosowaniu techniki prawda/fałsz, umiejętność stwierdzania, czy tekst zawiera określone informacje. Tegorocznici abiturienti opanowali tę umiejętność w stopniu zadowolającym (rozwiązywalność – 76,2%).

Tekst do zadania 5. stanowiła wypowiedź Anny Schmidt na temat pięciu uczniów i dziedzin, w których się oni wyróżniają: gra na fortepianie, malarstwo, poezja, taniec i turystyka. Do pięciu fragmentów tej wypowiedzi należało dopasować jeden z siedmiu podanych nagłówków. Tekst związany był z zakresem tematycznym „Szkoła”, zaś sprawdzaną umiejętnością było określanie głównej myśli poszczególnych części tekstu. Zadanie było łatwe dla zdających (rozwiązywalność – 88,2%).

Zakres tematyczny „Praca” dominował w zadaniu 6. Abiturienti słuchali wywiadu z Christiną Stürmer, która opowiadała m.in. o zmianach, jakie zaszły w jej życiu po wydaniu najnowszej płyty, tematyce jednej z jej utworów, reakcji publiczności i planach na przyszłość. W pięciu zadaniach cząstkowych sprawdzano umiejętność selekcjonowania informacji, a wykorzystaną techniką był wybór wielokrotny. Wyniki uzyskane za realizację tego zadania można określić jako niżej zadowolające (rozwiązywalność – 69,8%).

Rozumienie tekstu czytanego obejmowało pozostałe trzy zadania. Były to zadania zamknięte, do konstrukcji których wykorzystano trzy teksty.

Zadanie 7. związane był zakresem tematycznym „Człowiek”, zaś techniką testowania był wybór wielokrotny. W tekście do zadania można znaleźć informacje o upiększaniu ciała poprzez tatuaże, o konsekwencjach posiadania tatuażu i możliwości jego usuwania. W czterech zadaniach cząstkowych zdający mogli wykazać się umiejętnością selekcjonowania informacji. Było to najłatwiejsze zadanie w całym obszarze *rozumienia tekstu czytanego* (rozwiązywalność – 77%).

W tekście do zadania 8. można było znaleźć informacje o przyczynach nadwagi wśród dzieci, kolejnych etapach rozwoju dziecka, w których jest ono najbardziej zagrożone nadwagą i sposobach zapobiegania temu problemowi. Do pięciu fragmentów tekstu należało dopasować jeden z siedmiu nagłówków, które najlepiej ilustrują zawartość tekstu. Tak więc zastosowaną techniką testowania było dobieranie, zaś dominującym zakresem tematycznym „Zdrowie”. W zadaniu sprawdzano umiejętność określania głównych myśli poszczególnych części tekstu, która okazała się łatwa dla zdających (rozwiązywalność – 72,7%).

Zadanie 9. dotyczyło zakresu tematycznego „Sport” i składało się z sześciu zadań częściowych. Zdający musieli rozpoznać różnorodne struktury leksykalno-gramatyczne w podanym kontekście. Należało uzupełnić test, w którym młody chłopak opowiadał o swoich treningach przed występem w maratonie. Zadanie okazało się umiarkowanie trudne (rozwiązywalność – 56,3%).

2.2.2. MOCNE I SŁABE STRONY ZDAJĄCYCH

Tabela 2.10. Stopień opanowania umiejętności w obszarach na poziomie rozszerzonym (MJN-R1_1P-122 i MJN-R2_1P-122)

Obszar umiejętności		Procent uzyskanych punktów
Przetwarzanie tekstu		37,5
Wypowiedź pisemna	Temat 1. (rozprawka)	75,4
	Temat 2. (recenzja)	70,1
	Temat 3. (opowiadanie)	66,9
Rozumienie ze słuchu		78,1
Rozumienie tekstu czytanego		70,1

Tabela 2.11. Stopień opanowania umiejętności w obszarze *przetwarzania tekstu* (MJN-R1_1P-122)

Nr zadania (czynności)	Sprawdzana umiejętność	Liczba punktów	Procent uzyskanych punktów
1., 2.	(V.2.b.) zdający stosuje zmiany struktur leksykalno-gramatycznych, rejestru stylu lub formy tekstu	5	37,5

Umiejętność stosowania zmian struktur leksykalno-gramatycznych w obszarze **przetwarzanie tekstu** zdający opanowali w stopniu niskim. Najlepszy wynik uzyskano za realizację zadania częściowego 2.1. (rozwiązywalność – 73 %). W zadaniu należało przekształcić zaimkę zwrotny *sich* na formę *euch*, tak by powstało zdanie *Können ihr euch vorstellen,...* Niepokojący jest stopień rozwiązywalności zadania częściowego 2.5. Tylko 7% maturzystów wpisało poprawnie drugą osobę liczby pojedynczej od czasownika *aufhalten*. Utrudnieniem mogło być tu użycie tego czasownika w zdaniu złożonym podrzędnie, konieczność uwzględnienia faktu, że jest to czasownik nieregularny i rozdzielnie złożony. Warto też zauważyć, że aż sześć spośród dziesięciu zadań częściowych z obszaru *przetwarzanie tekstu* okazało się trudnymi dla zdających.

Problem ze stosowaniem struktur leksykalno-gramatycznych może wynikać ze zbyt rzadkiego ćwiczenia ich na lekcjach i w domu. W procesie nauczania przywiązuje się dużą wagę do podejścia komunikacyjnego, które na dalszy plan odsuwa zachowanie poprawności stosowanych struktur leksykalno-gramatycznych.

Stopień osiągnięć maturzystów w obszarze **wypowiedź pisemna** przedstawia Tabela 2.12.

Tabela 2.12. Stopień opanowania umiejętności w obszarze *wypowiedź pisemna* (MJN-R1_1P-122)

Nr zadania (czynności)	Sprawdzana umiejętność	Liczba punktów	Procent uzyskanych punktów
WP – TEMAT 1			
treść	(III. 2d) zdający tworzy tekst w postaci dłuższej wypowiedzi pisemnej uwzględniającej przedstawianie i uzasadnianie opinii własnych i innych osób	5	90,7
kompozycja	(III. 2f) zdający wypowiada się w określonej formie z zachowaniem podanego limitu słów	4	90,5
bogactwo jęz.	(I. 1) zdający zna różnorodne struktury leksykalno-gramatyczne umożliwiające formułowanie wypowiedzi	5	72,7
poprawność jęz.	(III. 2e) zdający poprawnie stosuje środki leksykalno-gramatyczne adekwatnie do ich funkcji	4	44,8
WP – TEMAT 2			
treść	(III. 2d) zdający tworzy tekst w postaci dłuższej wypowiedzi pisemnej uwzględniającej przedstawianie i uzasadnianie opinii własnych i innych osób	5	82,5
kompozycja	(III. 2f) zdający wypowiada się w określonej formie z zachowaniem podanego limitu słów	4	93,8
bogactwo jęz.	(I. 1) zdający zna różnorodne struktury leksykalno-gramatyczne umożliwiające formułowanie wypowiedzi	5	62,5
poprawność jęz.	(III. 2e) zdający poprawnie stosuje środki leksykalno-gramatyczne adekwatnie do ich funkcji	4	40,6
WP – TEMAT 3			
treść	(III. 2b) zdający tworzy tekst w postaci dłuższej wypowiedzi pisemnej uwzględniającej relacjonowanie wydarzeń	5	83,2
kompozycja	(III. 2f) zdający wypowiada się w określonej formie z zachowaniem podanego limitu słów	4	80
bogactwo jęz.	(I. 1) zdający zna różnorodne struktury leksykalno-gramatyczne umożliwiające formułowanie wypowiedzi	5	63,2
poprawność jęz.	(III. 2e) zdający poprawnie stosuje środki leksykalno-gramatyczne adekwatnie do ich funkcji	4	38

Temat 1. wymagał napisania **rozprawki** dotyczącej zalet i wad usamodzielnienia się poprzez wyprowadzkę z domu rodzinnego i podjęcie pracy zarobkowej na swoje utrzymanie. Rozprawka była najchętniej wybieraną formą wypowiedzi pisemnej podczas tegorocznej sesji egzaminacyjnej. W większości prac uwzględniano trzy wymagane aspekty, wynikające z tematu: wyprowadzka z domu rodzinnego, podjęcie pracy zarobkowej na swoje utrzymanie, uwzględnienie pozytywnych i negatywnych stron tego zjawiska. Zdarzało się, że zdający ograniczali się w rozprawce do aspektu wyprowadzki z domu rodzinnego lub też tylko do podjęcia pracy zarobkowej na swoje utrzymanie. Coraz rzadziej można spotkać rozprawki, które charakteryzują się jednostronną argumentacją lub zbyt krótkim lub długim wstępem bądź zakończeniem.

Recenzja (**temat 2.**) była rzadko wybieraną formą wypowiedzi. Aby otrzymać maksymalną liczbę punktów, należało odnieść się do trzech elementów: czasopismo młodzieżowe, jego szata graficzna oraz korzyści, jakie młodzi ludzie czerpią z jego czytania. Maturzyści formułowali zazwyczaj wypowiedź zgodną z tematem. Podawali też miejsce i termin wydania czasopisma, czytelników, powody czytania artykułów, elementy ikonograficzne itp. Polecali też czasopismo, ale zdarzały się jednak prace, w których piszący nie dokonywali pełnej, wieloaspektowej jego oceny. Na uwagę zasługuje realizacja kryterium kompozycji, z którą poradziło sobie 93,8% abiturientów.

Temat 3. wymagał napisania **opowiadania**. W treści powinny pojawić się trzy elementy: robot, niekorzystne działania sąsiadów oraz uratowanie domu przed zniszczeniem. Również za realizację treści w tej wypowiedzi zdający uzyskali zadowalające wyniki. W niektórych pracach pisano jednak o niekorzystnych działaniach nie sąsiadów lecz innych osób albo też

informacje o robocie były mało rozbudowane. Brak punktu kulminacyjnego lub też jego rozwinięcia to z kolei mankament kompozycji niektórych opowiadań.

Wyniki uzyskane w zakresie bogactwa językowego we wszystkich trzech formach wypowiedzi pisemnej można określić jako zadowalające i niżej zadowalające (rozwiązywalność: rozprawka – 72,7%, recenzja – 62,5, opowiadanie – 63,2%). Najwięcej problemów z zastosowaniem różnorodnych struktur mieli zdający przy realizacji recenzji i opowiadania. Używali słownictwa i struktur leksykalno-gramatycznych, które są typowe dla poziomu podstawowego lub/i dokonywali uchybień w stylu wypowiedzi. Niejednokrotnie tłumaczyli dosłownie wyrażenia z języka polskiego, tworząc zwroty, które w języku niemieckim nie występują.

Analizując prace pod kątem poprawnego stosowania środków leksykalno-gramatycznych adekwatnie do ich funkcji (poprawność językowa), można zauważyć, że umiejętność ta jest opanowana w stopniu niskim (rozwiązywalność: rozprawka – 44,8%, recenzja – 40,6, opowiadanie – 38%). Zdający mają problemy m.in. nie tylko z zastosowaniem odpowiedniej leksyki, ale również ze znajomością szyku w zdaniach złożonych współrzędnie i podrzędnie, liczbą mnogą rzeczowników, odmianą przymiotnika w funkcji przydawki, właściwą pisownią i interpunkcją.

W obszarze **rozumienie ze słuchu** za pomocą trzech zadań zamkniętych typu prawda/fałsz, dobieranie i wybór wielokrotny sprawdzano stopień opanowania wiadomości i umiejętności zapisanych w *Standardach wymagań egzaminacyjnych z języka obcego nowożytnego*. Stopień osiągnięć maturzystów w obszarze *rozumienie ze słuchu* przedstawia Tabela 2.13.

Tabela 2.13. Stopień opanowania umiejętności w obszarze *rozumienie ze słuchu* (MJN-R2_1P-122)

Nr zadania (czynności)	Sprawdzana umiejętność	Liczba punktów	Procent uzyskanych punktów
5.	(II.1b) zdający określa główne myśli poszczególnych części tekstu	5	88,2
4.	(II.1c) zdający stwierdza, czy tekst zawiera określone informacje	5	76,2
6.	(II.1d) zdający selekcjonuje informacje	5	69,8

Najlepiej opanowaną umiejętnością było określanie głównej myśli tekstu. Umiejętność tę sprawdzano w zadaniu piątym. Podczas słuchania należało uświadomić sobie, czego dotyczą poszczególne teksty i dopasować do nich właściwy nagłówek. Na uwagę zasługuje zadanie częściowe 5.5., z którym poradziło sobie 92% abiturientów. Bez trudu dopasowali nagłówek: *Das künftige Leben im Ausland* do fragmentu, w którym podane były informacje o zainteresowaniach Jasmin. Znalezienie wspólnej płaszczyzny semantycznej między tytułem nagłówka a tekstem umożliwiła leksyka: *Ausland* (w zadaniu) oraz *nach England, in London studieren, Opern und Ballette in London, das Leben in England* (w tekście).

Najsłabiej opanowaną umiejętnością było selekcjonowanie informacji. Umiejętność tę sprawdzano zadaniem siódmym. Maturzyści słuchali wywiadu z Christiną Stürmer. W każdym z zadań częściowych wybierali jedną właściwą odpowiedź (spośród czterech podanych możliwości). Najtrudniejsze okazało się zadanie częściowe 6.2. Problem stanowiło powiązanie odpowiedzi *Man sollte das Leben jetzt genießen* z zadania oraz fragmentu tekstu: *Wir sollten aber viel mehr den Moment auskosten und die bestehenden Freundschaften pflegen, denn das Hier und Heute ist viel wichtiger*. Aby poprawnie rozwiązać to zadanie, należało też pamiętać, że użycie tych samych wyrazów w tekście i w zadaniu nie przesądza o tym, że informacja w zadaniu jest prawidłowa. Ci zdający, którzy zasugerowali się wyłącznie usłyszonymi w tekście wyrazami: *verändert sich, pflegen, die Vergangenheit*, wybrali niewłaściwe odpowiedzi. Konieczne było zrozumienie szerszego kontekstu, aby wybrać właściwe rozwiązanie.

Część **rozumienie tekstu czytanego** tworzyły trzy zadania zamknięte, w których wykorzystano techniki: dobieranie i wybór wielokrotny. Stopień osiągnięć maturzystów w obszarze *rozumienie tekstu czytanego* przedstawia Tabela 2.14.

Tabela 2.14. Stopień opanowania umiejętności w obszarze *rozumienie tekstu czytanego* (MJN-R2_1P-122)

Nr zadania (czynności)	Sprawdzana umiejętność	Liczba punktów	Procent uzyskanych punktów
8.	(II.2b) zdający określa główne myśli poszczególnych części tekstu)	5	72,7
7.	(II.2d) zdający selekcjonuje informacje	4	77
9.	(II.2j) zdający rozpoznaje różnorodne struktury leksykalno-gramatyczne w podanym kontekście	3	56,3

Najlepiej opanowaną umiejętnością z obszaru *rozumienie tekstu czytanego* było selekcjonowanie informacji, która była sprawdzana w zadaniu siódmym. Zadanie to osiągnęło wysoką rozwiązywalność (77%), choć zastosowano tu trudną technikę testowania, tzn. wybór wielokrotny z czterema opcjami odpowiedzi. Zaskakująca jest rozwiązywalność zadania 7.1. (96%). Abiturienti potrafili powiązać informację, że dla Susanne istotne było, jakie części ciała chce wytatuować: *An welche Körperstelle das Tattoo kommt*. Być może wymienione w tekście części ciała: *Bauch, Arm, Bein* pozwoliły wskazać właściwe rozwiązanie.

Więcej problemów sprawiła umiejętność rozpoznawania różnorodnych struktur leksykalno-gramatycznych w podanym kontekście, którą sprawdzano w zadaniu dziewiątym. Za realizację tego zadania uzyskano wyniki niżej zadowalające. Najtrudniejsze okazało się zadanie cząstkowe 9.3., które poprawnie rozwiązało 28% maturzystów. Wymagało ono znajomości czasownika rozdzielnie złożonego *wahrnehmen*, które stanowiło tu prawidłowe rozwiązanie oraz czasowników: *abnehmen, zunehmen, mitnehmen*, które należało wyeliminować.

2.3. OCENA WYPOWIEDZI MATURZYSTÓW POD WZGLĘDEM KRYTERIUM BOGACTWA JĘZYKOWEGO (DFU)

Najwięcej problemów poziomie podstawowym w zakresie *wypowiedzi pisemnej* przysporzyła zdającym dłuższa forma użytkowa. Wydaje się więc zasadne przeanalizowanie właściwych rozwiązań, a także problemów, które często miały miejsce podczas realizacji tej części egzaminu. Zadanie ósme, które polegało na napisaniu listu prywatnego, uzyskało wskaźnik rozwiązywalności 65,4% w województwie podlaskim i 62,1% w województwie warmińsko-mazurskim, a więc okazało się umiarkowanie trudne dla piszących.

Zdający mógł otrzymać maksymalną liczbę punktów, jeśli przekazał informacje (4 pkt), wykazał się dobrą znajomością formy listu prywatnego z zachowaniem podanego limitu słów (2 pkt), znał proste struktury leksykalno-gramatyczne umożliwiające formułowanie wypowiedzi (2 pkt), a także stosował środki leksykalno-gramatyczne, adekwatnie do ich funkcji (2 pkt).

Analizie zostało poddane głównie kryterium bogactwa językowego, ale niewątpliwie nie można go rozpatrywać bez zwrócenia uwagi na pozostałe kryteria.

Warto przypomnieć, że do bogactwa językowego zalicza się struktury leksykalno-gramatyczne użyte we właściwym kontekście. Dopuszczalne są jedynie drobne błędy niezakłócające komunikacji, np. ortograficzne. Oceniając list w kryterium bogactwa językowego należy pamiętać, że jest to zadanie odpowiadające wymaganiom dla poziomu podstawowego. Za realizację kryterium bogactwa językowego można uzyskać 2, 1 lub 0 punktów.

Za pracę, która charakteryzuje się zróżnicowanymi strukturami gramatycznymi, urozmaiconym słownictwem i frazeologią można przyznać **2 punkty**.

Mało urozmaicone struktury gramatyczne i mało urozmaicone słownictwo oraz frazeologia umożliwiają przyznanie tylko **1 punktu**.

Bardziej złożone wytyczne należy wziąć pod uwagę przed przyznaniem **0 punktów**. Niezróżnicowane struktury gramatyczne, bardzo ubogie słownictwo i frazeologia to pierwsza wskazówka, którą należy uwzględnić. Jeżeli praca liczy mniej niż 60 słów, czyli 50% wymaganego limitu, wówczas niezależnie od stopnia realizacji pozostałych kryteriów należy przyznać 0 punktów. Podobna sytuacja ma miejsce, kiedy abiturient przekazał mniej niż połowę wymaganych informacji, czyli uzyskał mniej niż 2 punkty za treść.

Przedstawione zasady oceniania powinny być pomocne przy poniższej analizie prac maturzystów na majowym egzaminie maturalnym z języka niemieckiego.

Praca nr 1 uzyskała maksymalną liczbę punktów w kryterium bogactwa językowego. W liście przekazano wszystkie informacje. Został w nim przekroczony limit słów (list zawiera 171 słów), ale ten fakt nie ma wpływu na obniżenie punktacji w kryterium bogactwa językowego. Skoro zostały spełnione te dwa wymogi, należy teraz przeanalizować struktury gramatyczne, słownictwo i frazeologię. Bez trudu odnajdziemy tu formy nie tylko czasu teraźniejszego *Präsens*, ale również czasów przeszłych *Perfekt*, *Präteritum* i czasu przyszłego *Futur I*, czasowniki modalne, zdania złożone współrzędnie i podrzędnie (zdanie dopełnieniowe, zdania pytające zależne), przyimki łączące się z celownikiem, rekcję czasownika oraz imiesłów w funkcji przydawki. Ten ostatni aspekt gramatyczny wykracza zdecydowanie poza ramy poziomu podstawowego. Jeśli chodzi o słownictwo i frazeologię, to z pewnością na uwagę zasługują tu: *in der letzten Zeit*, *empfehlen*, *zufrieden*, *weinen* w formie *Partizip II*, *verbringen*, *warten*. Struktury gramatyczne nie są pozbawione błędów. Zdarzają się zaburzenia szyku zdania bądź niewłaściwa deklinacja rzeczownika. W pracy spotkamy też błędy ortograficzne, np.: *empfehlen*, *fast Alles*, *geiben*. Są to jednak drobne błędy niezakłócające komunikacji. W takiej sytuacji można stwierdzić, że praca charakteryzuje się zróżnicowanymi strukturami gramatycznymi, urozmaiconym słownictwem i frazeologią, a drobne błędy nie mają wpływu na obniżenie jej wartości. Fakt ten skutkuje przyznaniem 2 punktów w kryterium bogactwa językowego. Tego typu prace czytane i oceniane są przez egzaminatorów z przyjemnością, ale niestety są one niezbyt często spotykane. Można odnieść wrażenie, że niektórzy zdający rezygnują ze skomplikowanych struktur leksykalno-gramatycznych w obawie przed popełnieniem błędów językowych i ortograficznych, które skutkują obniżeniem liczby punktów za poprawność językową.

Praca nr 1

Lieber Thomas,
danke für deinen letzten Brief. Bei mir alles
läuft alles gut. Nach dem Abitur möchte ich
nach Deutschland fahren. ~~Im~~ In Ausland
~~oder in Deutschland~~ möchte ich eine Arbeit
^{Ich möchte Geld verdienen.} finden. Ich will nach Berlin fahren. Ich habe
fast alles organisiert. Ich habe nur ein Problem.
In der letzten Zeit ist mein Auto kaputt gemacht.
Der Ticket um Bus zu fahren ist teuer, also
jetzt ^{ich} ~~ich~~ ^{weiß} nicht, womit werde ich nach
Berlin fahren. Kannst ^{du} mir einen billiger
Hotel in Berlin empfehlen? Wo kann ich dort
wohnen? Meine Eltern war nicht so sehr
zufrieden, dass ~~mir~~ ich nach Berlin fahren
möchte. Meine Mutter ~~hat~~ ^{hat} ~~aber~~ ^{ge} meint. Ich habe
mit meine Eltern viel gesprochen. Jetzt sind
~~meine Mutter und mein Vater~~ ^{meine Eltern} dafür. Meine
Oma, in Hamburg wohnende Oma ^{möchte} ~~schickt~~
~~hat~~ mir Geld für meine Reise geschick
geben, also ich werde Geld haben.
~~Wovon denkst du?~~ Was möchtest du nach
dem Abitur machen? Wie sind deine Pläne?
Vielleicht möchtest du mit mir fahren?
Was findest du meine Idee? Schon jetzt
ich finde, dass wir zusammen sehr nett die
Zeit verbringen können.
Ich warte auf deine Antwort.
Viele Grüsse und Küsse.
Deine
XYZ

Praca nr 2

Lieber Markus,

Vielen Dank für deinen letzten Brief. Was gibt es Neues zu dir?

Ich habe ~~meine~~ Abitur alles meiner Abitur geschrieben. Vor meine ~~Studium~~ für fahre auf Universität, möchte ich möchte auf dem Reisen gefahren. Ich möchte in ^{England} ~~Polen~~ ~~gef~~ ~~f~~ fahren. Ich möchte neue Stadt ~~sehen~~ gesehen.

Ich habe kleine Probleme. Ich habe keine ~~zu~~ Schlafen. Hast du etwas Hotel und wie?

Meine Eltern möchten nicht ich Reise fahren, weil ich fahre allein. Ich habe nicht Geld für meine Reise, aber ich suche Arbeit

---

Vielleicht ich arbeite für mit ~~in~~ meine Freundin im ~~Rest~~ Restaurant.

Meine Reise würdet sehr lange sein. Ich freue mich auf ~~dieses~~ ~~Reis~~ meine Reisen. ~~Polen~~ ~~ist~~ ~~sehr~~ schön. England ist sehr schön.

Was ist deine Pläne vor Abitur?

Vielleicht ~~wir~~ ~~fahren~~ du würdest ~~für~~ zu England mit mir fahren?

Ich warte auf deine Antwort. Grüsse deine Oma
Grüsse und Kisse

W **Pracy nr 2** można przydzielić 3,5 punktu za przekazane informacje. Informacja 4. została przekazana połowicznie. Autor dokonał nieudanej próby sformułowania pytania o plany kolegi po maturze: *Was ist deine Pläne vor Abitur?* Jest to jednocześnie typowy błąd, na który wskazano w tabeli 2.8. Należy również zauważyć, że list zawiera 128 słów. Tak więc dwa wymogi (liczba informacji i limit słów), które umożliwiłyby przyznanie 2 punktów zostały spełnione. Po dokładnej analizie struktur gramatycznych można stwierdzić, że przeważają tu zdania proste w czasie teraźniejszym *Präsens*. Pojawiło się też jedno zdanie w czasie przeszłym *Perfekt* i dwa zdania, w których wystąpiła struktura w trybie przypuszczającym czasu *Präteritum*. Jedno ze zdań zawiera spójnik zdania okolicznikowego przyczyny. Niestety te trzy struktury, które mogłyby mieć wpływ na podwyższenie liczby punktów za bogactwo językowe, nie są pozbawione poważnych błędów, np.: *Ich habe alles meiner Abitur geschrieben./Meine Reise würdet sehr lange sein./... weil ich fahre allein.* Natomiast do bogactwa językowego zalicza się struktury leksykalno-gramatyczne użyte poprawnie. Słownictwo i frazeologię można określić również jako mało urozmaicone. Czasowniki typu: *schreiben, fahren, arbeiten, sein, suchen* powtarzają się w pracy. Występują wprawdzie nieliczne próby użycia bardziej złożonej frazeologii, ale kończą się one niepowodzeniem: *Was gibt es Neues zu dir?/ Ich möchte auf dem Reisen fahren./ Meine Eltern möchten nicht ich Reise fahren./ Ich möchte auf dem Reisen fahren.* W takiej sytuacji możemy uznać, że w pracy przeważają mało urozmaicone struktury gramatyczne i mało urozmaicone słownictwo oraz frazeologia, a w konsekwencji autor listu otrzymał 1 punkt za realizację kryterium bogactwa językowego. Po głębszej analizie pracy można odnieść wrażenie, że abiturient nie przywiązywał wagi do starannego stosowania struktur gramatycznych, słownictwa i frazeologii.

Praca nr 3

Lieber Thomas,
danke schön für deinen letzten
Brief.

Weißt du dass ich nach Deutschland
fahren möchte.

Ich will dort am Deutschkurs
teilnehmen. Leider weiß ich
nicht, wo ich übernachten könnte.

Könntest du mir einen Tipp geben?

Meine Eltern freuen sich, dass
ich nach Deutschland fahre.
Sie geben mir Geld.

Und du? Wohin fährst du nach
dem Abitur?

W **Pracy nr 3** odnaleźć można większość informacji (autor listu nie zaproponował jedynie wspólnego wyjazdu), dzięki czemu możliwe jest przydzielenie 3,5 punktu. Praca charakteryzuje się urozmaiconymi strukturami gramatycznymi, takimi jak: zdanie dopełnieniowe, zdanie pytające zależne, rekcja czasownika, czasownik modalny w trybie przypuszczającym. Dodatkowym plusem jest prawie bezbłędne ich użycie. Słownictwo, np.: *teilnehmen, wissen, übernachten, sich freuen*, to kolejna mocna strona pracy. Podane tu atuty pracy powinny skutkować przyznaniem 2 punktów w kryterium bogactwa językowego. „Pułapka” dla egzaminatora jest jednak liczba wyrazów. Zaledwie 57 użytych słów nie pozwala bowiem na przydzielenie żadnego punktu za bogactwo językowe. Trudno stwierdzić, dlaczego abiturient, znający zróżnicowane struktury, ograniczył się do tak niewielkiej liczby słów. Prawdopodobnie zabrakło mu czasu na pełną realizację polecenia, a może wymagany limit słów nie był akcentowany w szkole, a sam zdający, który przeżywał stres egzaminacyjny, pobieżnie zapoznał się z poleceniem. Z analizy powyższej pracy wynika więc również, że utrata punktów na egzaminie maturalnym może wynikać z braku znajomości specyfiki zadań. Świetna znajomość gramatyki i leksyki może być zawodna, jeśli uczniowie zbyt późno lub wcale nie będą poinformowani o kryteriach oceny prac maturalnych.

Praca nr 4

Gijdo, den 16.05

Liebe Mawek,

Ich will zum Deutschland gefahren,
wenn ich schreibe Abitur. Kannst du
helfen mir? Bitte. Ich kann ~~fahren~~
mit dem Bus, mit dem Auto und
mit dem Zug fahren zum Deutschland.
Ich ~~will~~ liebe mit dem Bus, mit dem
Auto und mit dem Zug fahren und
~~ich nicht mag was nehmen muss ich.~~
Meine Eltern sind glücklich. ~~Das~~
~~Geld nehme ich zu meine Eltern~~
Ich nehme das Geld zu meine Eltern.
Das ist 500 Euro.

X42.

Praca nr 4 liczy 66 słów, a więc nie zawiera wymaganego limitu. Ten fakt nie ma jednak wpływu na ocenę bogactwa językowego. Zamieszczona w niniejszej pracy liczba słów (ponad 60) nie stanowi jeszcze przeszkody w przyznaniu maksymalnej liczby punktów. Kolejny aspekt, który należy przeanalizować, to ilość przyznanych informacji. Autor tekstu informuje o zamiarze wyjazdu za granicę, choć popełnia przy tym błędy językowe: *Ich will zum Deutschland gefahren...* i podaje reakcję rodziców na swoją decyzję: *Meine Eltern sind glücklich*. Są to jedyne przekazane informacje, za które można łącznie przyznać 1 punkt. Chcąc przedstawić problem z organizacją podróży, abiturient wymieniał różne środki lokomocji. Nie dało mu to jednak upragnionego punktu. Można odnieść wrażenie, że pisząc zdanie dotyczące środków lokomocji, maturzysta odwołał się do wyuczzonej na pamięć formułki, ale nie pozyskał punktu za informacje, a w konsekwencji jego bogactwo językowe zostało ocenione na 0 punktów.

Warto też zauważyć, że zdający posługuje się w całej swojej wypowiedzi zdaniami prostymi, w których występują błędy językowe, np.: *... und nicht mag.. / ... das Geld zu meine Eltern / Kannst du helfen mir?* Operuje też zaledwie kilkoma czasownikami, a dwa z nich odnalezć można częściej: *fahren* oraz *nehmen*. Pojawiła się wprawdzie próba użycia zdania podrzędnie złożonego ze spójnikiem *wenn* oraz zdania pytającego zależnego ze spójnikiem *was*, ale nie są one użyte poprawnie. Czytając powyższą pracę, można stwierdzić, że charakteryzują ją niezróżnicowane struktury gramatyczne, bardzo ubogie słownictwo i frazeologia. Dodatkową słabą stroną pracy są błędy językowe. O ocenie bogactwa językowego na 0 punktów przesądziło jednak zaledwie częściowe przekazanie informacji.

Praca nr 5

Krakau, 12.05.2012

Lieber Martin,
ich finde denke dich zum deinen Brief.
Ich möchte schreiben das Abitur und
~~fahren~~ ein Deutschlang fahren.
Ich brache viele Geld zum meine
Autos.
Ich versteche nicht, wie kommen an.
Ich bitte, hilfst du mir. Wo hat
wohnen? Hast du mir etwas?
Meine Eltern scheinen zufrieden zu
sein.

Praca nr 5 zawiera zbiór problemów, z którymi mieliśmy do czynienia w czterech wcześniejszych pracach. Niewątpliwie mankamentem są mało zróżnicowane struktury gramatyczne, ubogie słownictwo i frazeologia. W pracy przeważają proste zdania oznajmujące i pytające, w których pojawiają się błędy językowe i/lub ortograficzne. Błędy typu: ...,wie kommen an?/ viele Geld zum meine Autos/ Ich versteche nicht są dowodami na problemy abiturienta ze strukturami leksykalno-gramatycznymi.

Czytelnik czuje się poinformowany jedynie o reakcji rodziców: *Meine Eltern scheinen zufrieden zu sein*. Zdanie z tak trudną strukturą leksykalno-gramatyczną zapewne zadziwia z uwagi na wcześniejsze nieudane próby przekazania informacji, np.: *Ich möchte zum Deutschlang fahren*. albo *Wo hat wohnen?* i fakt, że w każdym z pozostałych zdań występują błędy językowe. Skoro abiturient uzyskał jedynie 0,5 punktu za przekazane informacje, można już podjąć decyzję o przyznaniu 0 punktów za bogactwo językowe. Warto jednak zwrócić też uwagę, że praca liczy tylko 48 słów, co również nie pozwala na przyznanie żadnego punktu w tym kryterium. Tak więc sposób przekazania informacji, liczba słów, zastosowane struktury gramatyczne, słownictwo i frazeologia uniemożliwiają przyznanie punktów za bogactwo językowe.

2.4. KOMENTARZ EGZAMINATORA

Niektórzy maturzyści mile zaskoczyli...

Małgorzata Obrycka-Meja

Autorka jest nauczycielką języka niemieckiego w Zespole Szkół Mechanicznych i Ogólnokształcących nr 5 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łomży

Analizując poziom tegorocznych prac z języka niemieckiego na poziomie podstawowym, mogę stwierdzić, że większość z nich była dla mnie miłą niespodzianką. Zarówno krótkie jak i dłuższe formy użytkowe, które miałam okazję sprawdzać, reprezentowały dość wysoki poziom.

Krótką formą użytkową, którą było zaproszenie, nie sprawiła zdającym większych problemów. Praktycznie wszyscy abiturienti, których prace sprawdzałam, usiłowali (jak wymagała realizacja pierwszej informacji) zaprosić na organizowane w ich szkole święto, choć sformułowanie „Dzień Niemiecki” było często zaskakujące – od poprawnych *der Deutsche Tag* poprzez różnego rodzaju połączenia *DeutschlandTag*, *deutschTage* i tym podobne. Druga informacja, wymagająca przedstawienia programu imprezy, pokazała dużą pomysłowość maturzystów. Jedni planowali imprezy kulturalne, np.: śpiewanie piosenek po niemiecku, pokaz filmów niemieckojęzycznych, a inni, bazując na dobrze sobie znanym słownictwie z zakresu tematycznego „Sport”, ograniczyli plany do nazw imprez sportowych. Trzecia informacja również nie sprawiła abiturientom trudności. Ci, którzy opanowali tryb rozkazujący i czasowniki modalne, pokusili się tutaj o ich użycie. Była jednak grupa osób, która liczyła na to, że wymieniając materiały o Niemczech bez podania odpowiedniego czasownika, zyska upragniony punkt. Aby zrealizować informację czwartą, należało objaśnić przyjeżdżającej z Niemiec koleżance, jak dojechać z dworca kolejowego do szkoły. Wybiórcze czytanie polecenia powodowało, że zdający pisali, gdzie znajduje się szkoła, a nie jak do niej dojechać. W wielu pracach odnalazłam ponad 70 słów, co czasami świadczy o dużym zasobie struktur leksykalno-gramatycznych piszących egzamin.

Dłuższą formą użytkową, czyli listem prywatnym o zamiarze wyjazdu za granicę, dla jednych okazała się prosta, a innym sprawiła pewne trudności w przekazaniu informacji. Większość zdających używała „bezpiecznych” konstrukcji z czasownikiem *fahren*, ale zdarzały się ciekawostki będące mieszaniną czasów, np. *Ich möchte Ausland gefahren*. Niektórzy pokusili się o użycie form bardziej skomplikowanych, choć nie zawsze do końca poprawnych: *Ich entschied für einen Ausflug nach...* (pozbawione zaimka zwrotnego) albo: *Ich habe Ansicht im Ausland fahren* (z użyciem niewłaściwej deklinacji rzeczownika). Druga informacja wymagała określenia problemu z organizacją podróży i prośby o radę w sprawie zakwaterowania. Niektórzy maturzyści ograniczali się do opisywania problemu z zakwaterowaniem. Sformułowanie prośby o radę pojawiało się tylko w pracach najlepszych. Trzecia informacja dotycząca reakcji rodziców i pieniędzy na wyjazd również nie dla wszystkich była łatwa. Część osób pomijała informacje o rodzicach, skupiając się na pieniądzach, a inni pisali o pieniądzach, zapominając wspomnieć o rodzicach. Czwarta informacja sugerowała, aby adresata listu zapytać o plany po maturze i zaproponować wspólny wyjazd. Dla niektórych problemem okazała się pierwsza część czwartej informacji, gdzie należało użyć wyrażenia „po maturze”, zaś propozycje wyjazdu pojawiały się czasem w zdaniach pozbawionych podmiotu i z innymi błędami językowymi, np. *Vielleicht fahren zusammen*.

Tegoroczne prace zawierały najczęściej większość obowiązujących elementów formy listu prywatnego. Zdający, którzy być może dłużej i intensywniej uczyli się języka, używali bardziej wyszukanego słownictwa. Posługiwali się oni poprawnie zarówno rekcją czasownika, zdaniami okolicznikowymi celu, czasami przeszłymi jak i wyrażeniami rzeczownikowo-czasownikowymi.

Słabsi uczniowie używali często błędnie form czasowych, pomijali czasowniki posiłkowe w czasie *Perfekt* lub niewłaściwie tworzyli formy *Partizip II*. W ich pracach zdarzało się

pomijanie podmiotu i mylenie szyku nawet w zdaniach prostych. Niestety poprawność językowa niektórych listów nadal pozostawia wiele do życzenia. Zdarzało mi się w tym roku sprawdzać prace pisane wręcz bezbłędnie, ale były i takie, które zawierały od 20% do 40% błędów. Liczne błędy ortograficzne mogły wynikać ze stresu wywołanego egzaminem lub świadczą o niedostatecznym utrwaleniu słownictwa.

Podsumowując, chciałabym stwierdzić, że większość prac, które sprawdzałam były realizowane na dobrym i bardzo dobrym poziomie, a to dla mnie duża niespodzianka po wcześniejszych latach. Być może sformułowania zadań trafiły w oczekiwania uczniów, ale na pewno za efektami ich pracy stoi solidne przygotowanie przez nauczyciela.

Język rosyjski

Pisemny egzamin maturalny z języka rosyjskiego odbył się 18 maja 2012 roku. Jako egzamin obowiązkowy można było zdawać język rosyjski na poziomie podstawowym, jako egzamin dodatkowy – na poziomie podstawowym lub rozszerzonym.

3.1. POZIOM PODSTAWOWY

3.1.1. OPIS ARKUSZA

Egzamin maturalny z języka rosyjskiego na poziomie podstawowym trwał 120 minut i obejmował trzy części: **rozumienie ze słuchu**, **rozumienie tekstu czytanego** oraz **wypowiedź pisemną**.

Tabela 3.1. Struktura arkusza na poziomie podstawowym (MJR-P1_1P-122)

Obszar umiejętności		Liczba punktów	Procent punktów
I.	Rozumienie ze słuchu	15	30
II.	Rozumienie tekstu czytanego	20	40
III.	Wypowiedź pisemna	15	30
		50	

Część pierwsza – **rozumienie ze słuchu** – trwała około 20 minut i składała się z trzech zadań zamkniętych opartych na różnorodnych tekstach. Zdający rozwiązywali zadania na podstawie tekstów nagranych w warunkach studyjnych przez rodzimych użytkowników języka rosyjskiego. Każdy tekst był nagrany dwukrotnie. W nagraniu przewidziane były przerwy na przeczytanie polecenia i zapoznanie się z treścią zadania, rozwiązanie go i przeniesienie rozwiązania na kartę odpowiedzi.

Zadanie 1. składało się z pięciu zadań cząstkowych i odnosiło się do zakresów tematycznych „Podróżowanie i turystyka” i „Kultura”. Zdający wysłuchali tekstu opowiadającego o wesołym tramwaju, który kursował po ulicach miasta Mariupolia dnia 1 kwietnia. Następnie musieli zdecydować, które zdania zawarte w zadaniu były zgodne, a które niezgodne z treścią wysłuchanego tekstu, a więc korzystało z techniki prawda/fałsz. Zadanie okazało się umiarkowanie trudne dla maturzystów z obu województw. Poprawnej odpowiedzi udzieliło 64% maturzystów z województwa podlaskiego i 58% z województwa warmińsko-mazurskiego.

Teksty, na których oparte zostało zadanie 2., związane było z zakresem tematycznym „Podróżowanie i turystyka”. Po wysłuchaniu pięciu rad dla turystów o tym, jak przygotować się do podróży i co zrobić, aby wypoczynek był udany, zdający musieli do każdej z nich dobrać zdanie podsumowujące ich treść. Porady dotyczyły znalezienia dla siebie odpowiedniego zajęcia w czasie wypoczynku, zastanowienia się nad bagażem, który należy zabrać ze sobą, właściwego zachowania się za granicą oraz zachowania optymizmu w trudnych sytuacjach. Za pomocą tego zadania testowana była umiejętność określania głównej myśli wysłuchanych wypowiedzi. Zadanie okazało się łatwe dla zdających

w województwie podlaskim (rozwiązywalność 78%) i umiarkowanie trudne dla piszących w województwie warmińsko-mazurskim (56%).

Tekst nagrania w zadaniu 3. dotyczył tematów „Sport” oraz „Życie rodzinne i towarzyskie”. Zdający musieli wysłuchać wywiadu ze znaną japońską łyżwiarką występującą w barwach Rosji, a następnie wybrać odpowiedzi zgodne z treścią nagrania. Było to zadanie wyboru wielokrotnego i sprawdzano w nim dwie umiejętności: selekcjonowanie informacji (zadania 3.1. – 3.4.) oraz określanie głównej myśli tekstu (zadanie 3.5.). Zadanie to okazało się łatwe dla maturzystów z województwa podlaskiego (75% rozwiązywalność) i umiarkowanie trudne dla zdających z województwa warmińsko-mazurskiego (58%).

Druga część arkusza – **rozumienie tekstu czytanego** – składała się z trzech zadań zamkniętych sprawdzających rozumienie różnorodnych tekstów.

W zadaniu 4. wykorzystano podzielony na siedem akapitów tekst z zakresu tematycznego „Życie rodzinne i towarzyskie”. Tekst opisywał oryginalne prezenty. Zadaniem zdających było dobranie do każdego akapitu nagłówka, podsumowującego jego treść. Zadanie oparte zostało na technice dobierania, a jego celem było zbadanie, w jakim stopniu maturzyści opanowali umiejętność określania głównych myśli poszczególnych części tekstu. Zadanie to okazało się umiarkowanie trudne dla zdających w województwie warmińsko-mazurskim (rozwiązywalność 58%) i łatwe w województwie podlaskim (rozwiązywalność 74%).

Zadanie 5. dotyczyło zakresu tematycznego „Kultura” i składało się z siedmiu zadań częściowych. Zadanie zostało skonstruowane w oparciu o informacyjny tekst. Autor przedstawił czytelnikom różnorodne imprezy kulturalne odbywające się w rosyjskiej stolicy. W zadaniu za pomocą techniki wyboru wielokrotnego sprawdzano umiejętność selekcjonowania informacji (zadania 5.5. – 5.6.) oraz określania głównej myśli tekstu (5.7.). Zadanie okazało się umiarkowanie trudne dla zdających i było najtrudniejsze w części sprawdzającej rozumienie tekstu czytanego. Rozwiązywalność w województwie warmińsko-mazurskim wyniosła 54%, a w podlaskim 65%.

Zadanie 6. składało się z sześciu zadań częściowych i dotyczyło zakresu tematycznego „Kultura”. Zdający, po przeczytaniu narracyjnego tekstu opisującego zabawne wydarzenie, musieli zdecydować, które z podanych zdań są zgodne, a które niezgodne z treścią tekstu. W zadaniu zastosowano technikę prawda/fałsz. Zadanie było łatwe dla zdających. Maturzyści z województwa podlaskiego uzyskali 79% poprawnych odpowiedzi, a z województwa warmińsko-mazurskiego 72% poprawnych odpowiedzi.

Część trzecia arkusza dla poziomu podstawowego – **wypowiedź pisemna** – składała się z dwóch zadań otwartych. Zadaniem zdającego było napisanie dwóch różnych tekstów użytkowych: **wiadomości** oraz **listu prywatnego**. Obydwie formy wymagały użycia języka rosyjskiego w sytuacji naturalnej, w której zdający może się znaleźć w przyszłości.

Zadanie 7. było zgodne z tematami: „Szkoła – kształcenie pozaszkolne”, „Człowiek – wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, uczucia i emocje”, „Podróżowanie – środki transportu” i wymagało sformułowania treści wiadomości do kolegi/koleżanki z Rosji. Polecenie brzmiało:

Uczęszczasz na kurs prawa jazdy. Zredaguj do kolegi/koleżanki z Rosji wiadomość, w której napiszesz:

- co zdecydowało, że zapisałeś/łaś się na ten kurs
- jak często odbywają się zajęcia
- co sądzisz o swoim instruktora jazdy
- o wrażeniach z Twojej samodzielnej jazdy samochodem.

W zadaniu nie określono limitu słów. Za przekaz określonych w poleceniu informacji można było uzyskać 4 punkty, a za poprawność językową – 1 punkt.

Napisanie wiadomości okazało się zadaniem łatwym dla zdających egzamin maturalny z języka rosyjskiego w województwie podlaskim, o czym świadczy wskaźnik

rozwiązywalności zadania 70%. Dla maturzystów z województwa warmińsko-mazurskiego było to zadanie umiarkowanie trudne. Jego rozwiązywalność wyniosła 55%.

W zadaniu 8. zdający mogli wykazać się znajomością leksyki z zakresów tematycznych: „Dom” oraz „Życie rodzinne i towarzyskie”. Zdający mieli za zadanie napisać list do kolegi/koleżanki z Rosji, w którym musieli poinformować o wyprowadzce od rodziców i samodzielnym zamieszkiwaniu. Polecenie do zadania miało następującą treść:

Niedawno wyprowadziłeś/łaś się od rodziców i zamieszkałeś/łaś samodzielnie. W liście do kolegi/koleżanki z Rosji:

- poinformuj o przyczynach tej przeprowadzki i reakcji znajomych
- opisz swoje nowe mieszkanie i poproś o radę dotyczącą urządzenia jednego z pomieszczeń
- wyjaśnij, co Ci się podoba w samodzielnym życiu, a co stanowi dla Ciebie problem
- napisz, jak Twoja przeprowadzka wpłynęła na relacje z rodzicami i zaproś kolegę/koleżankę do siebie.

Piszący musieli zmieścić się w limicie długości tekstu (120 – 150 słów). Kryteria oceniania uwzględniały nie tylko komunikatywny przekaz informacji (4 punkty), ale także elementy formy (2 punkty), bogactwo językowe (2 punkty) i poprawność językową (2 punkty).

Napisanie listu prywatnego okazało się dla zdających z województwa podlaskiego zadaniem umiarkowanie trudnym (rozwiązywalność 57%) i trudnym dla maturzystów z województwa warmińsko-mazurskiego (39%).

3.1.2. MOCNE I SŁABE STRONY ZDAJĄCYCH

Tabela 3.2. Stopień opanowania umiejętności w obszarach na poziomie podstawowym (MJR-P1_1P-122)

Obszar umiejętności	Procent uzyskanych punktów	
	podlaskie	warmińsko-mazurskie
Rozumienie ze słuchu	72,2	57,1
Rozumienie tekstu czytanego	72,2	60,8
Wypowiedź pisemna	61,0	44,3

Stopień osiągnięć abiturientów z województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego w obszarze **rozumienie ze słuchu** przedstawia Tabela 3.3.

Tabela 3.3. Stopień opanowania umiejętności w obszarze *rozumienie ze słuchu* (MJR-P1_1P-122)

Nr zadania (czynności)	Sprawdzana umiejętność	Liczba punktów	Procent uzyskanych punktów	
			podlaskie	warmińsko-mazurskie
2., 3.5.	(II.1a) zdający określa główną myśl tekstu	6	76,2	55,4
1.	(II.1c) zdający stwierdza, czy tekst zawiera określone informacje	5	63,9	57,8
3.1. – 3.4.	(II.1d) zdający selekcjonuje informacje	4	76,6	58,8

Maturzyści z województwa podlaskiego w zadowalającym stopniu opanowali umiejętność rozumienia ze słuchu, zaś z warmińsko-mazurskiego w stopniu niżej zadowalającym. Najlepsze rezultaty osiągnięto w zadaniach sprawdzających umiejętność selekcjonowania informacji. Najsłabiej opanowana jest umiejętność stwierdzania, czy tekst zawiera określone informacje, a w województwie warmińsko-mazurskim także umiejętność określania głównej myśli tekstu.

Zastanawiającym jest fakt, że ta ostatnia umiejętność została opanowana w stopniu zadowalającym przez maturzystów z województwa podlaskiego i dla nich była jedną z najłatwiejszych w tej części arkusza. Analizując wyniki egzaminu, można dostrzec, że

określenie głównej myśli dłuższego tekstu przysporzyło zdającym najwięcej problemów. Umiejętność tę sprawdzało zadanie cząstkowe 3.5. oparte na wywiadzie z japońską łyżwiarką. Prawie połowa zdających z województwa warmińsko-mazurskiego i 32% z województwa podlaskiego nie potrafiło zdecydować, czy sportsmenka występująca w barwach Rosji opowiada o programie występów w Soczi, o swojej sportowej karierze, czy o swoich japońskich przyjaciółach.

Błędy popełniane przez maturzystów świadczą o tym, że zdający często wpadają w „pułapkę” językową. Sugerują się oni znaczeniem pojedynczych, wyłapanych z tekstu słów i wyrażen, a nie kontekstem całej wypowiedzi. Warto uczulić uczniów, że jeśli te same słowa powtarzają się i w zadaniu, i w tekście, to celem tego zabiegu jest skierowanie odbiorcy na niewłaściwy trop. W przygotowaniach zdających do kolejnych sesji egzaminacyjnych warto zwrócić uwagę na wzbogacanie słownictwa, a zwłaszcza na umiejętność wyszukiwania wyrażen synonimicznych, które często są kluczem do udzielania prawidłowej odpowiedzi.

W drugiej części – **rozumienie tekstu czytanego** – trzema zadaniami zamkniętymi (dobieranie, wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz) sprawdzano stopień opanowania standardów wymagań egzaminacyjnych przedstawionych w Tabeli 3.4.

Tabela 3.4. Stopień opanowania umiejętności w obszarze *rozumienie tekstu czytanego* (MJR-P1_1P-122)

Nr zadania (czynności)	Sprawdzana umiejętność	Liczba punktów	Procent uzyskanych punktów	
			podlaskie	warmińsko-mazurskie
5.7.	(II.2a) zdający określa główną myśl tekstu	1	54,2	45,6
4.	(II.2b) zdający określa główną myśl poszczególnych części tekstu	7	73,8	58,2
6.	(II.2c) zdający stwierdza, czy tekst zawiera określone informacje	6	78,7	71,7
5.1. – 5.6.	(II.2d) zdający selekcjonuje informacje	6	66,8	55,4

Najwyższe wyniki zdający osiągnęli w zadaniach sprawdzających umiejętność stwierdzania, czy tekst zawiera określone informacje. Umiejętność tę testowano zadaniem 6., w którym wykorzystano narracyjny tekst opisujący zabawne wydarzenie. Słownictwo w tekście nie sprawiło kłopotów zdającym. Było to zadanie łatwe dla wszystkich zdających i jednocześnie najłatwiejsze w całym arkuszu.

Najniższe wyniki maturzyści osiągnęli w zadaniu 5.7. sprawdzającym określenie głównej myśli dłuższego (całego) tekstu. Prawie połowa zdających nie udzieliła poprawnej odpowiedzi, nie byli oni w stanie stwierdzić, czy tekst przedstawia życie kulturalne rosyjskiej stolicy.

Trzecia część arkusza na poziomie podstawowym składała się z dwóch zadań otwartych. Zdający realizowali polecenie napisania dwóch tekstów użytkowych: **wiadomości** i **listu prywatnego**. Za pomocą tych zadań badano stopień opanowania standardów wymagań egzaminacyjnych, takich jak:

- uzyskiwanie, udzielanie, przekazywanie lub odmawianie informacji, wyjaśnień, pozwoleń (treść);
- wypowiedzanie się w określonej formie z zachowaniem podanego limitu słów (forma);
- znajomość prostych struktur leksykalno-gramatycznych umożliwiających formułowanie wypowiedzi (bogactwo językowe);
- poprawne stosowanie środków leksykalno-gramatycznych, adekwatnie do ich funkcji (poprawność językowa).

Tabela 3.5. Stopień opanowania umiejętności w obszarze *wypowiedź pisemna* – zadanie 7. (MJR-P1_1P-122)

Nr zadania (czynności)	Sprawdzana umiejętność	Liczba punktów	Procent uzyskanych punktów	
			podlaskie	warmińsko-mazurskie
7.	Krótką formą użytkową	razem -5	69,9	55,4
	informacja 1	1	71,5	56,9
	informacja 2	1	78,6	73,0
	informacja 3	1	83,3	69,6
	informacja 4	1	66,3	49,4
	poprawność językowa	1	49,8	28,3

Napisanie **wiadomości** okazało się zadaniem umiarkowanie trudnym dla zdających z województwa warmińsko-mazurskiego i łatwym dla maturzystów z podlaskiego.

Przykłady poprawnych realizacji informacji oraz typowych błędów w zadaniu 7. przedstawia Tabela 3.6. Przykłady są autentycznymi rozwiązaniami zadań zaczerpniętymi z prac zdających.

Tabela 3.6. Przykłady poprawnych realizacji informacji oraz typowych błędów w zadaniu 7. (MJR-P1_1P-122)

Typowe prawidłowe odpowiedzi zdających	Najczęściej powtarzające się błędy
Informacja 1 (napisz, co zdecydowało, że zapisałeś/łaś się na kurs)	
<ul style="list-style-type: none"> записался на водительские курсы, потому что я люблю/ хочу ездить на машине, хочу стать водителем, родители купили мне машину, мне нравятся машины, я увлекаюсь машинами, не хочу ездить автобусом, хочу купить машину, а у меня нет водительских прав, родители дали мне деньги на курсы, мама болеет и я буду возить её к врачу, так советовали мне родители, почти у всех друзей есть водительские права я выиграла машину в конкурсе и поэтому записалась на курсы 	<p>Brak informacji – uzasadnienia:</p> <ul style="list-style-type: none"> я окончил курсы, я записался на курсы, я сделал курс, меня нет денег на курсы <p>Блęды językowe i ortograficzne:</p> <ul style="list-style-type: none"> курс (częsty бłąd językowy) права jazdy я найти работу
Informacja 2 (napisz, jak często odbywają się zajęcia)	
<ul style="list-style-type: none"> два (три) раза в неделю, каждую среду и пятницу, по средам и пятницам, ежедневно, по выходным, по вечерам, очень часто 	<p>Brak informacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> я учусь месяц, две недели <p>Блęды językowe i ortograficzne:</p> <ul style="list-style-type: none"> занятия отбываются, занятия отбывается, 2, 3 раза в неделю, 2 дни в неделю, я учещаю, в тыгодню, уроки в субботу, в неделю
Informacja 3 (napisz, co сádzisz о swoim instruktorsze jazdy)	
<p>Opis wygląду zewnętrznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> инструктор красивый, высокий, старый, молодой <p>Сечу charakтеру:</p> <ul style="list-style-type: none"> учитель спокойный, умный, милый, хороший человек, весёлый, терпеливый, остроумный, доброжелательный, ответственный <p>Осена jego zachowania:</p> <ul style="list-style-type: none"> он хорошо учит, хорошо объясняет всегда улыбается, хорошо водит машину, он опытный шофёр 	<p>Brak informacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> я не помню, кто меня учил, ничего не могу о нём сказать <p>Блęды językowe i ortograficzne:</p> <ul style="list-style-type: none"> учителник, научитель, €муй инструктор, я его лублу, симпатический, хороший, он хорошо учить

Informacja 4 (napisz o wrażeniach z Twojej samodzielnej jazdy samochodem)	
<ul style="list-style-type: none"> • я чувствовал себя хорошо, • я очень счастливая, • мне нравится водить машину, • я доволен первой ездой, • я уже хорошо езжу на машине, • я очень боялась, • у меня дрожали руки и ноги, • я был в стрессе, в восторге, • чувствую себя замечательно, • я первый раз сел за руль и чуть не лопнул от радости, • люблю ездить машиной, особенно заправлять её, • мои впечатления, машина – это здорово, • люблю кататься на машине, • когда я ехала, я была уверена в себе, • у меня дрожали руки, но мне понравилось 	<p>Brak informacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вчера я первый раз ехала машиной, • я люблю машину <p>Błędy językowe i ortograficzne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • я щасливая, задоволе́на, • язда нравится, • мне вельми нравится, • я уже хорошо ежду

W krótkiej formie użytkowej zdecydowanie lepiej opanowana została umiejętność przekazywania informacji niż poprawność językowa.

Wyniki badanych umiejętności w zadaniu 7. wskazują, że najmniej problemów mieli zdający z przekazaniem informacji 2. i 3. Najtrudniejszą do przekazania okazała się informacja 4., w której uczniowie mieli opisać swoje wrażenia z samodzielnej jazdy samochodem. Najczęściej wymieniano *я люблю, мне нравится*. Pewne kłopoty pojawiły się także u zdających z województwa warmińsko-mazurskiego w przekazaniu informacji 1. Najczęstszy błąd to: *я записался на курс, делаю курс, я буду ходить на курс..., я хочу пойти...*, ale z kontekstu nie wynikało, dlaczego. Maturzyści z podlaskiego nie mieli problemów z przekazaniem 1., 2. i 3. informacji. Były to dla nich zadania łatwe. Najlepsze rezultaty osiągnęli oni w przekazaniu informacji 3. Uczniowie najczęściej opisywali instruktora – mężczyznę ładnego, młodego, świetnego fachowca, umięjącego przekazać swoją wiedzę. Wymieniano też wiele innych cech charakteru (sympatyczny, wesoły, srogie, wymagający, życzliwy). Zaś maturzyści z województwa warmińsko-mazurskiego najwyższy wynik uzyskali w przekazaniu informacji 2. Była to jedyna łatwa dla nich informacja do przekazania.

Punkty za przekaz informacji otrzymywali maturzyści, którzy stosowali słownictwo i struktury gramatyczne na poziomie elementarnym, ale ich wypowiedź była komunikatywna, a błędy językowe i ortograficzne nie przeszkadzały w zrozumieniu informacji. Niestety, były też prace na granicy komunikatywności, w których znalazły się liczne błędy leksykalno-gramatyczne, zaburzające komunikację. W wielu pracach pojawiły się słowa z języków białoruskiego i ukraińskiego lub zapisywano polskie słowa cyrylicą. Słabe opanowanie umiejętności językowych potwierdza niski wynik rozwiązywalności w kryterium poprawności językowej.

Zadanie 8. – napisanie listu prywatnego okazało się dla maturzystów z województwa podlaskiego zadaniem umiarkowanie trudnym (rozwiązywalność 57%), zaś dla maturzystów z województwa warmińsko-mazurskiego zadaniem trudnym (rozwiązywalność 39%).

Stopień opanowania umiejętności badanych w zadaniu 8. przedstawia Tabela 3.7.

Tabela 3.7. Stopień opanowania umiejętności w obszarze wypowiedź pisemna – zadanie 8. (MJR-P1_1P-122)

Nr zadania (czynności)	Sprawdzana umiejętność	Liczba punktów	Procent uzyskanych punktów	
			podlaskie	warmińsko-mazurskie
8.	Dłuższa forma użytkowa	razem - 10	56,5	38,8
	informacja 1	1	60,4	42,6
	informacja 2	1	69,2	53,1
	informacja 3	1	64,9	43,2
	informacja 4	1	66,5	49,2
	forma	2	64,9	46,8
	bogactwo	2	49,6	34,0
	poprawność językowa	2	37,5	19,1

Mimo że tematyka listu była bliska uczniom, nie wszyscy poradzi sobie z tym zadaniem. O ile nie było kłopotów z opisaniem swojego nowego mieszkania (informacja 2a), wyjaśnieniem, co podoba się w samodzielnym życiu (informacja 3a) oraz zaproszeniem kolegi do siebie (informacja 4b), to pozostałe informacje sprawiły wiele problemów piszącym. Najtrudniejsze okazało się przekazanie informacji 1., czyli poinformowanie o przyczynach przeprowadzki i reakcji znajomych. Opis relacji, reakcji, wrażeń, prośba o radę jest zadaniem trudnym dla wszystkich zdających.

Tabela 3.8. przedstawia przykłady poprawnych oraz błędnych sposobów przekazywania informacji w zadaniu ósmym. W komentarzu zachowano kolejność informacji z zadania.

Tabela 3.8. Przykłady poprawnych realizacji informacji oraz typowych błędów w zadaniu 8. (MJR-P1_1P-122)

Typowe prawidłowe odpowiedzi zdających	Najczęściej powtarzające się błędy
Informacja 1a (poinformuj o przyczynach przeprowadzki)	
<ul style="list-style-type: none"> я решила жить (один) отдельно от родителей, я купил квартиру, родители купили (подарили) мне квартиру, я начал учиться в вузе, далеко от дома, я нашёл новую работу в городе, я всегда хотел выехать из родного дома, я решила жить самостоятельно, я хочу жить в Варшаве, я решила стать ответственной, не хочу жить под одной крышей с родителями 	Brak informacji: <ul style="list-style-type: none"> у меня новая квартира, я снимаю комнату Błędy językowe i ortograficzne: <ul style="list-style-type: none"> я живу сама, жить особно, я маю далеко в школу, перевелась в город, я перепроводилась в...., я живу, живут
Informacja 1b (poinformuj o reakcji rodziców)	
<ul style="list-style-type: none"> друзья были рады, обрадовались, довольны они удивлялись,они удивлены, им было грустно, они сказали, что я хорошо сделала, они не радуются, потому что я живу далеко, знакомые спрашивают, почему я...., знакомые говорят, что я плохо сделала 	Brak informacji: <ul style="list-style-type: none"> у меня нет знакомых Błędy językowe i ortograficzne: <ul style="list-style-type: none"> други ради, довольны,весели,зпи, ние могут увежить, друзя, падрузи
Informacja 2a (opisz swoje nowe mieszkanie)	
<ul style="list-style-type: none"> моя квартира большая, небольшая, уютная, светлая, в ней две комнаты, кухня и ванная, квартира состоит из 3 комнат, здесь большая кухня, в ней все удобства: интернет, центральное отопление, 	Brak informacji: <ul style="list-style-type: none"> квартира в центре города, на втором этаже мне квартира нравится (не нравится) Błędy językowe i ortograficzne: <ul style="list-style-type: none"> я мешкаю, у меня болшая сыпяльня, квартира трикомнатная,

<ul style="list-style-type: none"> • квартира уютная, но без мебели, • есть большой балкон, • в комнате стоит стол, шкаф, кровать, • на полу керамическая плитка, • комната светлая, жёлтые стены 	<ul style="list-style-type: none"> • купить мебели, • квартира умеблована
Informacja 2b (poproś o radę dotyczącą urządzenia jednego z pomieszczeń)	
<ul style="list-style-type: none"> • помоги устроить комнату, • подскажи, куда поставить стол, • не знаю, как покрасить стены, • что ты можешь мне посоветовать, • посоветуй, какую мебель купить, • скажи, что поставить ...., • как ты думаешь, что я могу сделать в гостиной, • не знаю, как обставить со вкусом кухню, помоги...., • ты думаешь, стол в кухне необходим? • я хочу, чтобы ты сказала мне, какие кресла купить 	Brak informacji: <ul style="list-style-type: none"> • я не знаю Błędy językowe i ortograficzne: <ul style="list-style-type: none"> • прошу о помощь, • стены помалёвывать, • какой колёр, • поможи приоздобить, • купит мебели
Informacja 3a (wyjaśnij, co Ci się podoba w samodzielnym życiu)	
<ul style="list-style-type: none"> • я могу делать всё, что хочу, • могу слушать громкую музыку, ходить на дискотеки, • могу приглашать друзей, знакомых, • могу возвращаться домой очень поздно, • мне нравится, что я могу долго спать, • никто мне не мешает, не заставляет что-то делать, • нет никаких ссор и всегда тишина, • мне нравится, что я сама всё долаю, • я рада, что живу одна, могу купить собаку 	Brak informacji: <ul style="list-style-type: none"> • мне всё нравится Błędy językowe i ortograficzne: <ul style="list-style-type: none"> • люблю спокой, • мне понравится така жизнь, • никто не перешкаджае, • мне подobaется, что живу сама
Informacja 3b (wyjaśnij, co stanowi dla Ciebie problem)	
<ul style="list-style-type: none"> • у меня мало денег, не хватает денег, • надо заработать деньги, • надо самому убирать квартиру, • не умею готовить еды, • я скучаю за родителями, • не люблю делать покупки, • я должна мыть посуду, ненавижу, • некому стирать мою одежду, • мне очень грустно 	Brak informacji: <ul style="list-style-type: none"> • у меня нет проблем, • у меня всё хорошо Błędy językowe i ortograficzne: <ul style="list-style-type: none"> • это большой проблем, • великий проблем, • я мам проблем, • я мушу готовить, прать
Informacja 4a (napisz, jak Twoja przeprowadzka wpłynęła na relacje z rodzicami)	
<ul style="list-style-type: none"> • родители часто приглашают меня, • я часто разговариваю с ними по телефону, • мама покупает мне продукты и приносит, • родители помогают мне, дают деньги, • мы часто встречаемся, часто приезжают, • каждый день они приходят ко мне, • теперь мы не ссоримся, • я часто звоню маме, • я хожу к ним только по субботам, • с родителями хорошие отношения 	Brak informacji: <ul style="list-style-type: none"> • мои родители хорошие Błędy językowe i ortograficzne: <ul style="list-style-type: none"> • радицели часто дзвонят к мне, • пишут до меня, • мы с собой разговариваем, • родители думны со мне, • родители смутны
Informacja 4b (zaprosz kolegę/koleżankę do siebie)	
<ul style="list-style-type: none"> • я приглашаю тебя в гости, в мою новую квартиру, • я хочу, чтобы ты приехал, • я хотела бы пригласить тебя, • приезжай посмотреть, как живу • жду тебя в субботу вечером, приезжай, • тебе надо приехать ко мне, 	Brak informacji: <ul style="list-style-type: none"> • надеюсь, что мы встретимся Błędy językowe i ortograficzne: <ul style="list-style-type: none"> • запросить тебе, • приедь к мне, • жду на тебя (тебе), • запрашаю к моему квартиру

Nie satysfakcjonuje także niski wynik zdających w kryterium formy wypowiedzi. Tylko co drugi zdający w województwie podlaskim i co trzeci w warmińsko-mazurskim otrzymali maksymalną liczbę punktów w kryterium formy. W wielu pracach widać było, że uczniowie opanowali typowe zwroty dla listu prywatnego. Nawet prace, w których trudno było odczytać informacje, zawierały wymagane elementy listu. Większość piszących mieściła się w wymaganym limicie wyrazów, ale zdarzały się listy poniżej 60 słów (co wpłynęło na ocenę bogactwa i poprawności) i powyżej 200 słów (odjęcie punktów za formę). Spójność i logikę wypowiedzi zakłócały mieszanie czasów i rodzajów gramatycznych, występowanie fragmentów zupełnie niekomunikatywnych. Sporadycznie pojawiały się fragmenty pisania o niczym „pomiędzy realizacją informacji”.

Największym problemem piszących były umiejętności językowe zarówno w zakresie bogactwa, jak i poprawności językowej. Prawie połowa maturzystów używa podstawowych struktur leksykalno-gramatycznych, a więc leksyki i frazeologii na poziomie elementarnym, na granicy komunikatywności, a także prostych i nieurozmaiconych form gramatycznych. Tylko 53% zdających z województwa podlaskiego i 35,2% z województwa warmińsko-mazurskiego otrzymało maksimum punktów w kryterium bogactwo językowe. Liczne błędy językowe uniemożliwiały komunikatywny przekaz treści, gdyż używano słów białoruskich, ukraińskich lub polski tekst zapisywano cyrylicą.

Bardzo niskie wyniki w kryterium poprawności językowej potwierdzają, że zdający w przeważającej większości nie znają odmiany najczęściej używanych rzeczowników i czasowników, nie znają podstawowych zasad ortograficznych. Prawie połowa abiturientów z województwa podlaskiego (49,1%) i znaczna większość z województwa warmińsko-mazurskiego (73,0%) otrzymała 0 punktów za poprawność językową.

Należy także zauważyć, że wśród zdających była niemała grupa maturzystów, którzy z łatwością wystawiają się po rosyjsku i ich prace oceniono na maksymalną liczbę punktów.

PODSUMOWANIE

W województwie **podlaskim** średni wynik zdających pisemny egzamin maturalny z języka rosyjskiego na poziomie podstawowym wynosi **34,4 pkt** (68,8%). Maturzyści z województwa podlaskiego w zadowalającym stopniu opanowali umiejętność rozumienia ze słuchu i rozumienia tekstu czytanego, ale pisanie tekstów użytkowych okazało się dla nich zadaniem umiarkowanie trudnym.

W województwie **warmińsko-mazurskim** średni wynik zdających pisemny egzamin maturalny z języka rosyjskiego na poziomie podstawowym wynosi **27,4 pkt** (54,7%). Umiejętności rozumienia ze słuchu oraz rozumienia tekstu czytanego zostały opanowane w stopniu niżej zadowalającym. Zadania sprawdzające te umiejętności okazały się umiarkowanie trudne, a pisanie tekstów użytkowych było dla maturzystów zadaniem trudnym.

Po analizie zadań na poziomie podstawowym można wnioskować, że tegorocznym maturzyści najlepiej opanowali umiejętności z obszaru *rozumienie tekstu czytanego*. Osiągali również dość wysokie wyniki w obszarze *rozumienie ze słuchu*. Najniższe wyniki zdający uzyskali w obszarze *wypowiedź pisemna*.

Analizując wyniki za zadania zamknięte, można zauważyć, że najmniej problemów sprawiły zdającym zadania, w których zastosowano technikę *prawda/fałsz* oraz *dobieranie*. Abiturienti uzyskali niższe wyniki w zadaniach, w których wykorzystano technikę *wyboru wielokrotnego*.

3.2. POZIOM ROZSZERZONY

Ze względu na niewielką liczbę zdających (281) pisemny egzamin z języka rosyjskiego na poziomie rozszerzonym w sprawozdaniu odniesiono się do wyników abiturientów z całego obszaru, który swoim zasięgiem obejmuje Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży.

3.2.1. OPIS ARKUSZA

Egzamin maturalny z języka rosyjskiego na poziomie rozszerzonym tworzyły dwie części, w których sprawdzano cztery obszary umiejętności. Tabela 3.9. przedstawia strukturę arkusza na poziomie rozszerzonym.

Tabela 3.9. Struktura arkusza na poziomie rozszerzonym (MJR-R1_1P-122 i MJR-R2_1P-122)

Obszar umiejętności		Liczba punktów	Procent punktów
I.	Przetwarzanie tekstu	5	10
II.	Wypowiedź pisemna	18	36
III.	Rozumienie ze słuchu	15	30
IV.	Rozumienie tekstu czytanego	12	24
		50	

Część I. arkusza z poziomu rozszerzonego (czas trwania: 120 minut) składała się z dwóch zadań sprawdzających obszar umiejętności **przetwarzania tekstu** oraz jednego na tworzenie **wypowiedzi pisemnej**.

Zadanie 1. zostało skonstruowane na podstawie tekstu opowiadającego o studentach protestujących przeciwko płatnemu wykształceniu – zakresy tematyczne „Szkoła” i „Państwo”. Zadaniem zdającego było uzupełnianie luk w tekście wyrazami w odpowiedniej formie, wybranymi z zestawu podanego pod tekstem. Za poprawne rozwiązanie tego zadania maturzysta mógł otrzymać maksymalnie 2,5 punktu (0,5 punktu za każdą poprawną odpowiedź). Zadanie sprawdzało umiejętność stosowania zmian struktur leksykalno-gramatycznych, rejestru, stylu lub formy tekstu i okazało się zadaniem umiarkowanie trudnym dla zdających. Rozwiązywalność wynosiła 55%.

Zadanie 2. polegało na przetłumaczeniu na język rosyjski fragmentów zdań podanych w języku polskim. Zdający musieli wykazać się znajomością określonych struktur gramatycznych i leksykalnych na poziomie rozszerzonym. We wszystkich zdaniach wymagana była pełna poprawność ortograficzna. Za rozwiązanie tego zadania zdający mógł otrzymać maksymalnie 2,5 punktu (0,5 punktu za każdą poprawną odpowiedź). To zadanie, podobnie jak poprzednie, sprawdzało umiejętność stosowania zmiany struktur leksykalno-gramatycznych, rejestru, stylu lub formy tekstu i sprawiło wiele problemów piszącym. Jego rozwiązywalność wyniosła 48%.

Zdający w zadaniu 3. miał zredagować własny tekst we wskazanej w temacie formie (rozprawka, opis, opowiadanie) na jeden z trzech tematów. Tematy wypracowań dotyczyły następujących zakresów tematycznych: „Zakupy i usługi”, „Zdrowie”, „Kultura” i „Świat przyrody”. Tematy brzmiały następująco:

1. Centra handlowe w ramach akcji promocyjnych organizują „Noc zakupów”. Napisz **rozprawkę**, przedstawiając plusy i minusy takiej akcji z punktu widzenia konsumenta.
2. **Opisz** akcję promującą zdrowy styl życia, która ze względu na atrakcyjną formę i różnorodne treści cieszyła się dużym zainteresowaniem wśród Twoich rówieśników.
3. Napisz **opowiadanie** o wydarzeniu, które miało miejsce w ogrodzie zoologicznym i spowodowało, że zaangażowałeś/łaś się w prace na rzecz pomocy zwierzętom.

W wypowiedzi pisemnej oceniano treść (5 punktów), kompozycję (4 punkty), bogactwo językowe (5 punktów) i poprawność językową (4 punkty). Za rozwiązanie tego zadania zdający mógł uzyskać maksymalnie 18 punktów. Maturzystów obowiązywał limit długości tekstu: 200 – 250 słów.

Część II. arkusza na poziomie rozszerzonym (czas trwania: 70 minut) obejmowała następujące obszary umiejętności: **rozumienie ze słuchu** oraz **rozumienie tekstu czytanego**.

Część arkusza sprawdzająca umiejętność **rozumienia ze słuchu** trwała około 25 minut i składała się z trzech zadań. Nagrania wykonane były w warunkach studyjnych i oparte zostały na trzech różnorodnych autentycznych tekstach. Lektorami byli rodzimi użytkownicy języka rosyjskiego. Słownictwo i struktury gramatyczne zawarte w wysłuchanych tekstach zawierały elementy typowe dla poziomu rozszerzonego. Podobnie jak na poziomie podstawowym, każdy tekst nagrany był dwukrotnie i przewidziane zostały przerwy na przeczytanie polecenia, zapoznanie się z zadaniem, rozwiązanie go i przeniesienie rozwiązania na kartę odpowiedzi.

Zadanie 4. oparte było na tekście dotyczącym zakresów tematycznych „Kultura” oraz „Elementy wiedzy o krajach obszaru, którego język jest zdawany”. Składało się z pięciu zadań częściowych. W tekście autorzy audycji radiowej przedstawiają słuchaczom niezwykle propozycje spędzenia wolnego czasu w Moskwie. W zadaniu zastosowano technikę prawda/fałsz, a zdający miał zdecydować, które z podanych zdań są zgodne z treścią nagrania, a które nie są. Rozwiązywalność zadania wyniosła 80%.

Zadanie 5. składało się z pięciu zadań częściowych i odnosiło się do zakresu tematycznego „Świat przyrody – świat zwierząt”. W oparciu o tekst, opowiadający o sympatycznym krokodylu Maszce mieszkającym w Wołdze, skonstruowano zadanie wyboru wielokrotnego, w którym zdający spośród czterech podanych opcji wskazywali odpowiedź zgodną z nagraniem. Umiejętnością sprawdzaną było selekcjonowanie informacji i określenie intencji autora tekstu. Rozwiązywalność wyniosła 81%.

Tekstu z zakresu tematycznego „Nauka i technika” był bazą do konstrukcji zadania 6. Maturzyści musieli wysłuchać pięciu rad, dotyczących korzystania z telefonów komórkowych, a następnie dobrać do nich odpowiednie nagłówki. W zadaniu techniką dobierania sprawdzano umiejętność określania głównej myśli tekstu. Rozwiązywalność wyniosła 68%.

Rozumienie tekstu czytanego obejmowało trzy pozostałe zadania w tej części arkusza. Do sprawdzania umiejętności w tych obszarach posłużyły zadania zamknięte.

Do konstrukcji zadania 7. wykorzystano tekst publicystyczny zgodny z zakresami tematycznymi „Kultura”, „Elementy wiedzy o krajach obszaru, którego język jest zdawany”. Tekst przedstawiał bohaterów reklam znanych firm, ich sukcesy i porażki. Zadaniem zdającego było wybranie prawidłowej odpowiedzi spośród czterech podanych możliwości. Zadanie składało się z czterech zadań częściowych i okazało się łatwe dla zdających. Rozwiązywalność wyniosła 77%.

Zadanie 8 korzystało z techniki dobierania i zostało skonstruowane w oparciu o tekst, w którym autorzy poruszają problem braku śniegu w czasie zimowych igrzysk olimpijskich. Tekst związany z zakresami tematycznymi „Sport” i „Świat przyrody”. Z tekstu usunięto pięć zdań i podano je wraz z jednym dodatkowym pod tekstem. Zdający mieli za zadanie dobrać zdania tak, aby otrzymać spójny i logiczny tekst. Zadaniem tym sprawdzano umiejętność rozpoznawania związków między poszczególnymi częściami tekstu, która została opanowana w stopniu niżej zadowalającym. Rozwiązywalność wyniosła 65%.

Wykorzystany w zadaniu 9. tekst dotyczy zakresu tematycznego „Zdrowie”. Opisuje sposoby udzielenia pierwszej pomocy ofiarom wypadku samochodowego. Zadaniem zdającego było rozpoznanie różnorodnych struktur leksykalno-gramatycznych (typowych dla poziomu rozszerzonego) i wybranie właściwego uzupełnienia sześciu luk w tekście. Był to test luk sterowanych, a za każde poprawne rozwiązanie maturzysta otrzymywał 0,5 punktu. Zadanie to, sprawdzające umiejętność rozpoznawania różnorodnych struktur leksykalno-gramatycznych, okazało się łatwe na poziomie rozszerzonym (rozwiązywalność 75%).

3.2.2. MOCNE I SŁABE STRONY ZDAJĄCYCH

Tabela 3.10. Stopień opanowania umiejętności w obszarach na poziomie rozszerzonym (MJR-R1_1P-122 i MJR-R2_1P-122)

Obszar umiejętności		Procent uzyskanych punktów
Przetwarzanie tekstu		46,7
Wypowiedź pisemna	Temat 1 (rozprawka)	70,8
	Temat 2 (opis)	70,9
	Temat 3 (opowiadanie)	61,2
Rozumienie ze słuchu		76,5
Rozumienie tekstu czytanego		71,6

Tabela 3.11. Stopień opanowania umiejętności w obszarze *przetwarzanie tekstu* (MJA-R1_1P-122)

Nr zadania (czynności)	Sprawdzana umiejętność	Liczba punktów	Procent uzyskanych punktów
2.	(V. 2a) zdający relacjonuje, przetwarza i przekazuje teksty przeczytane w języku obcym lub języku polskim	2,5	34,4
1.	(V. 2b) zdający stosuje zmiany struktur leksykalno-gramatycznych, rejestru, stylu lub formy tekstu	2,5	58,9

Dwa zadania, sprawdzające umiejętność **przetwarzania tekstu**, sprawiły wiele kłopotów piszącym. Średni wynik 2,33 pkt, czyli 46,7% punktów możliwych do uzyskania świadczy o tym, że zdający nadal mają duże problemy z właściwym stosowaniem struktur leksykalno-gramatycznych i przetwarzaniem tekstu. Zadania okazały się umiarkowanie trudne dla maturzystów.

W zadaniu 1. wszystkie zadania cząstkowe okazały się dla zdających umiarkowanie trudne. Wskaźnik rozwiązywalności wynosi od 52% do 63%. Najtrudniejsze okazało się zadanie 1.4. Prawie połowa maturzystów użyła błędnej formy czasownika *хотеть* lub też nie uzupełniło luki wcale. Najłatwiejsze okazało się zadanie 1.5., które wymagało użycia odpowiedniej formy zaimka osobowego *он*. Zdający nieźle radzili sobie z doбором odpowiednich wyrazów, a błędy często wynikały ze słabej znajomości zasad ortografii i gramatyki.

W zadaniu 2., najtrudniejszym w całym arkuszu, dwa spośród pięciu zadań cząstkowych (2.2., 2.5.) okazały się dla zdających trudne (rozwiązywalność odpowiednio 21% i 25%). Najwięcej problemów sprawiło maturzystom zadanie 2.3. Niewielu piszących (14%) pamiętało o tym, że w języku rosyjskim rzeczownik *памятник* wymaga uzupełnienia w celowniku *кому*, a nie w dopełniaczu *кого*. W zadaniu 2.1. należało użyć podanego przysłówka w stopniu wyższym – *этомче* (53% rozwiązywalności). Tylko 21% zdających poradziło sobie z przetłumaczeniem fragmentu z *призвучаения*. Niewiele lepiej zdający radzili sobie z odmianą czasownika *прижаżnić się* (zadanie 2.5. – rozwiązywalność 25%). Ciekawe natomiast, że najłatwiejsze było zadanie 2.4. wymagające użycia przyimka *через*, który sprawia kłopoty wielu polskim uczniom, a mimo to 59% zdających udzieliło bezbłędnej odpowiedzi. Liczne błędy ortograficzne i gramatyczne wpłynęły na słaby wynik.

Tabela 3.12. Stopień opanowania umiejętności w obszarze wypowiedź pisemna na poziomie rozszerzonym (MJR-R1_1P-122)

Nr zadania (czynności)	Sprawdzana umiejętność	Liczba punktów	Procent uzyskanych punktów
TEMAT 1			
Centra handlowe w ramach akcji promocyjnych organizują „Noc zakupów”. Napisz rozprawkę , przedstawiając plusy i minusy takiej akcji z punktu widzenia konsumenta			
treść	(III. 2d) zdający tworzy tekst w postaci dłuższej wypowiedzi pisemnej uwzględniającej przedstawianie i uzasadnianie opinii własnych i innych osób	5	81,1
kompozycja	(III. 2f) zdający wypowiada się w określonej formie z zachowaniem podanego limitu słów	4	89,2
bogactwo językowe	(I. 1) zdający zna różnorodne struktury leksykalno-gramatyczne umożliwiające formułowanie wypowiedzi	5	66,4
poprawność językowa	(III. 2e) zdający poprawnie stosuje środki leksykalno-gramatyczne adekwatnie do ich funkcji	4	45,2
TEMAT 2			
Opisz akcję promującą zdrowy styl życia, która ze względu na atrakcyjną formę i różnorodne treści cieszyła się dużym zainteresowaniem wśród Twoich rówieśników.			
treść	(III. 2a) zdający tworzy tekst w postaci dłuższej wypowiedzi pisemnej uwzględniającej opisywanie ludzi, przedmiotów, miejsc, zjawisk, czynności	5	86,6
kompozycja	(III. 2f) zdający wypowiada się w określonej formie z zachowaniem podanego limitu słów	4	85,8
bogactwo językowe	(I. 1) zdający zna różnorodne struktury leksykalno-gramatyczne umożliwiające formułowanie wypowiedzi	5	65,1
poprawność językowa	(III. 2e) zdający poprawnie stosuje środki leksykalno-gramatyczne adekwatnie do ich funkcji	4	43,4
TEMAT 3			
Napisz opowiadanie o wydarzeniu, które miało miejsce w ogrodzie zoologicznym i spowodowało, że zaangażowałeś/łaś się w prace na rzecz pomocy zwierzętom			
treść	(III. 2b) zdający tworzy tekst w postaci dłuższej wypowiedzi pisemnej uwzględniającej relacjonowanie wydarzeń	5	73,4
kompozycja	(III. 2f) zdający wypowiada się w określonej formie z zachowaniem podanego limitu słów	4	79,4
bogactwo językowe	(I. 1) zdający zna różnorodne struktury leksykalno-gramatyczne umożliwiające formułowanie wypowiedzi	5	56,7
poprawność językowa	(III. 2e) zdający poprawnie stosuje środki leksykalno-gramatyczne adekwatnie do ich funkcji	4	33,3

Najlepsze wyniki za zredagowanie **wypowiedzi pisemnej** uzyskali uczniowie piszący opis (70,9% procent punktów uzyskanych), najłabszy – uczniowie piszący opowiadanie (61,2%).

Temat pierwszy (**rozprawka**) był najchętniej wybierany przez zdających. Większość zdających w swych pracach odniosła się do trzech elementów tematu: po pierwsze – akcja „Noc zakupów”, po drugie – zakupy w centrach handlowych, po trzecie – plusy i minusy takiej akcji z punktu widzenia konsumenta. Jako plusy najczęściej wymieniano możliwość kupienia atrakcyjnych towarów po niskich cenach, zaoszczędzone w ten sposób pieniądze można przeznaczyć, np. na wyjazd za granicę lub kupno innych rzeczy. W godzinach nocnych ludzie mają czas na robienie zakupów, szczególnie jeśli te akcje przeprowadzane są w weekend. Robiąc zakupy, możemy miło spędzić czas, spotkać znajomych, przyjaciół, po zakupach odpocząć w kawiarni przy filiżance kawy. Minusy to: kupowanie rzeczy niepotrzebnych, gdyż nie mamy czasu na zastanowienie się, tłumy kupujących w sklepach, należy uważać na złodziei oraz zmęczenie i pójście niewyspanym do pracy, szkoły. Niektórzy maturzyści ogólnie odnosili się do zakupów w czasie akcji promocyjnych. Zdarzały się prace z jednostronną argumentacją (wskazanie tylko plusów lub minusów nocnych akcji promocyjnych). Część zdających nie potrafiła prawidłowo sformułować neutralnej tezy charakterystycznej dla rozprawki typu „za i przeciw”. Częstym błędem popełnianym przez zdających było formułowanie podsumowania, które nie zawsze było zgodne z tematem lub nie wynikało z przedstawionej argumentacji. Jednocześnie warto podkreślić, że maturzyści

dobrze opanowali sposób pisania rozprawki oraz wyrażenia charakterystyczne dla tej formy wypowiedzi.

Temat drugi (**opis**) był najrzadziej wybierany przez zdających. Aby otrzymać maksymalną liczbę punktów w kryterium treści, zdający musiał w swojej pracy zawrzeć wszystkie elementy przedstawione w temacie tego opisu, czyli opisać akcję promującą zdrowy styl życia. Oprócz tego istotne były atrakcyjne formy i różnorodne treści, a akcja powinna cieszyć się dużym zainteresowaniem wśród rówieśników. Zdający, którzy wybrali ten temat, formułowali wypowiedź zgodną z tematem, potrafili dostosować treść do formy wypowiedzi. Przedstawiali wiele istotnych informacji na temat opisywanego zdarzenia. Najczęściej były to imprezy sportowe i kulturalne organizowane przez szkołę lub grupę przyjaciół, kluby młodzieżowe; promowano zdrowy styl życia, uprawianie sportu, zdrowe odżywianie się, ekologiczną żywność, nie zapomniano o profilaktyce. Większość piszących przedstawiała swoje opinie i uzasadniała je.

Temat trzeci (**opowiadanie**) był często wybierany przez zdających. Zazwyczaj w swych pracach uwzględniali oni wymagane elementy: wydarzenie w ogrodzie zoologicznym, które wpłynęło na zaangażowanie się na rzecz pomocy zwierzętom. Opowiadanie okazało się również tematem łatwym. Zazwyczaj określano czas, miejsce i bohaterów. Nie zawsze pamiętano o logicznym odtworzeniu wydarzeń poprzedzających wydarzenie główne. Zdający koncentrowali się na szczegółowym przedstawieniu wydarzenia głównego. Opisywano zwierzęta, drastyczne warunki w zoo, złe traktowanie zwierząt przez pracowników i zwiedzających. Najczęstsze konsekwencje to praca młodych ludzi w zoo, pójście na studia weterynaryjne, praca w organizacjach charytatywnych pomagających zwierzętom, organizowanie akcji pomocy zwierzętom. Uczniowie nie w pełni przekonująco opisywali reakcje ludzi oraz pobieżnie przedstawiali wnioski i konsekwencje.

Analizując kryterium kompozycji, należy zauważyć, że tegorocznym maturzyści w zadowalającym stopniu opanowali umiejętność wypowiadania się w określonej formie z zachowaniem podanego limitu słów (rozprawka – 89,2%, opis – 85,8%, opowiadanie – 79,4%). Większość maturzystów tworzy wypowiedź spójną, harmonijną, zachowując pewną logikę i uwzględniając wszystkie części pracy. Tylko niektórzy zdający nie zachowują właściwych proporcji między poszczególnymi częściami pracy. Zdarzają się zbyt długie wstępy i zbyt krótkie zakończenia. Nieliczni nie wyodrębniają graficznie wszystkich części pracy. Zdarzają się też prace znacznie przekraczające limit słów (ponad 300 słów). Rozprawka i opowiadanie okazały się formami wypowiedzi, w których uczniowie uzyskali więcej punktów za kryterium kompozycji niż treści.

Biorąc pod uwagę bogactwo językowe, należy podkreślić, że spora grupa zdających wykazała się znajomością urozmaiconego słownictwa i struktur gramatycznych na poziomie rozszerzonym. Zdający za to kryterium otrzymali przeciętnie 56,7% w opowiadaniu, 65,1% w opisie i 66,4% w rozprawce możliwych do uzyskania punktów.

Od lat piątą achillesową maturzystów jest poprawność językowa. Zdający otrzymali od 33,3% (opowiadanie) do 45,2% (rozprawka) punktów możliwych do uzyskania za to kryterium. Błędy leksykalne, gramatyczne i ortograficzne były częstym zjawiskiem we wszystkich formach wypowiedzi.

Należy podkreślić, że wszystkie prace z poziomu rozszerzonego zostały zakwalifikowane jako zgodne z poleceniem. W wypowiedziach pisemnych zdający najwyższe wyniki osiągnęli w kryterium kompozycji wypowiedzi (średnia rozwiązywalność 84,8%) i treści (80,36%). Najniżej oceniona została poprawność językowa (40,63%).

Wiadomości i umiejętności z obszaru **rozumienie ze słuchu** sprawdzano trzema zadaniami zamkniętymi, a teksty do nich dwukrotnie odtworzono z płyty CD. Zadaniami typu prawda/fałsz, na dobieranie oraz wyboru wielokrotnego badano stopień opanowania standardów wymagań egzaminacyjnych przedstawionych Tabeli 3.13.

Tabela 3.13. Stopień opanowania umiejętności w obszarze *rozumienie ze słuchu* (MJA-R2_1P-122)

Nr zadania (czynności)	Sprawdzana umiejętność	Liczba punktów	Procent uzyskanych punktów
6.	(II. 1a) zdający określa główną myśl tekstu	5	68,0
4.	(II. 1c) zdający stwierdza, czy tekst zawiera określone informacje	5	80,5
5.1. – 5.4.	(II. 1d) zdający selekcjonuje informacje	4	78,0
5.5	(II. 1e) zdający określa intencję autora lub nadawcy tekstu	1	92,9

Najlepsze rezultaty abiturienti osiągnęli w przypadku umiejętności stwierdzania, czy tekst zawiera określone informacje. Zdający nie mieli problemów z udzieleniem poprawnej odpowiedzi, wskaźnik rozwiązywalności zadań cząstkowych wynosi od 62% do 92%.

Zadanie 5., oparte na technice wyboru wielokrotnego, okazało się najłatwiejsze na poziomie rozszerzonym. Najwyższy wynik osiągnięto w zadaniu 5.5., sprawdzającym umiejętność określania intencji autora tekstu, które bezbłędnie rozwiązało 92,9% zdających. Umiejętności selekcjonowania informacji, sprawdzane w zadaniach cząstkowych 5.1. – 5.4., opanowane zostały przez zdających w stopniu zadowalającym.

Umiejętność określania głównej myśli tekstu słuchanego sprawdzano zadaniem 6. Zdający wysłuchali pięciu rad, dotyczących korzystania z telefonów komórkowych, i dopasowywali właściwe nagłówki. Umiejętność została opanowana na niższym zadowalającym poziomie. Zadanie to okazało się najtrudniejsze w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu.

W części – **rozumienie tekstu czytanego** – sprawdzano trzema zadaniami zamkniętymi typu dobieranie i wyboru wielokrotnego następujące umiejętności opisane w Tabeli 3.14.

Tabela 3.14. Stopień opanowania umiejętności w obszarze *rozumienie tekstu czytanego* (MJR-R2_1P-122)

Nr zadania (czynności)	Sprawdzana umiejętność	Liczba punktów	Procent uzyskanych punktów
7.4.	(II. 2a) zdający określa główną myśl tekst	1	86,1
7.1. – 7.3.	(II. 2d) zdający selekcjonuje informacje	3	74,4
8.	(II. 2f) zdający rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu	5	65,1
9.	(II. 2j) zdający rozpoznaje różnorodne struktury leksykalno-gramatyczne w podanym kontekście	3	74,7

Najwyższe wyniki zdający osiągnęli w zadaniu 7, które sprawdzało umiejętność selekcjonowania informacji i określania głównej myśli tekstu. Spośród zadań cząstkowych najłatwiejsze było 7.4., którym sprawdzano umiejętność określania głównej myśli tekstu. Umiejętności selekcjonowania informacji, badane także w tym zadaniu, zostały opanowane w stopniu zadowalającym.

W zadaniu 9. najłatwiejsze okazały się zadania cząstkowe 9.1. – 9.5. Poprawnie rozwiązało je od 70% do 88% maturzystów. Najwięcej problemów zdającym przysporzyło zadanie cząstkowe 9.6., w którym należało wybrać właściwą formę zaimka osobowego *она*, pamiętając, że czasownik *нуждаться* wymaga pytania *в чём*. Tylko połowa maturzystów wykonała to zadanie poprawnie.

W tej części testu najniższe wyniki zdający uzyskali w zadaniu 8. opartym na technice dobierania. Zdający musieli uzupełnić luki w tekście zdaniami, tak aby uzyskać spójny i logiczny tekst. Umiejętności rozpoznawania związków między poszczególnymi częściami tekstu opanowane zostały w stopniu niższym zadowalającym. Zadania cząstkowe okazywały się umiarkowanie trudne lub łatwe (od 53% do 82% rozwiązywalności).

Zdający egzamin na poziomie rozszerzonym osiągnęli wysokie wyniki (średni wynik **34,7 pkt**, czyli 69,4%), które świadczą o świadomym wyborze tego poziomu.

Podsumowanie

Po przeanalizowaniu wyników osób zdających poziom rozszerzony można stwierdzić, że tegorocznym maturzyści najlepiej opanowali umiejętności z obszaru *rozumienie ze słuchu*. Nieco niższe wyniki zdający osiągnęli w obszarze *rozumienia tekstu czytanego*. Dość wysokie wyniki uzyskali również w obszarze *wypowiedzi pisemnej*. Warto podkreślić, że zdający osiągają wyraźnie lepsze wyniki w kryteriach treści oraz kompozycji niż bogactwa i poprawności językowej. Najniższe w całym arkuszu są wyniki maturzystów w zadaniach sprawdzających umiejętność stosowania struktur leksykalno-gramatycznych. Dlatego też w dalszym ciągu należy intensywnie pracować z uczniami przystępującymi do egzaminu maturalnego na poziomie rozszerzonym nad doskonaleniem umiejętności stosowania struktur leksykalno-gramatycznych.

3.3. OCENA WYPOWIEDZI MATURZYSTÓW POD WZGLĘDEM KRYTERIUM BOGACTWA JĘZYKOWEGO (DFU)

Maturzyści, zdający egzamin maturalny z języka rosyjskiego na poziomie podstawowym w województwie podlaskim i warmińsko-mazurskim, mieli wiele problemów z redagowaniem dłuższej formy użytkowej. W zadaniu 8., polegającym na napisaniu listu prywatnego, oceniano nie tylko komunikatywny przekaz informacji zawartych w poleceniu (4 punkty), ale także formę, w jakiej zostały one przekazane (2 punkty), bogactwo językowe (2 punkty) i poprawność językową (2 punkty).

Napisanie listu prywatnego okazało się zadaniem umiarkowanie trudnym dla zdających z województwa podlaskiego. Zauważalna jest w tym zadaniu wyraźna różnica między realizacją zadań częściowych sprawdzających umiejętność przekazania informacji (od 60,4% do 69,2%) a pozostałymi umiejętnościami sprawdzanymi w tym zadaniu: tworzenia tekstu w określonej formie (64,9%) oraz bogactwem językowym (49,6%) i poprawnością językową (37,5%). Jeszcze niższe wyniki uzyskali maturzyści z województwa warmińsko-mazurskiego. Napisanie listu było dla nich zadaniem trudnym, potwierdzają to niskie wskaźniki zadań częściowych sprawdzających umiejętność przekazania informacji (od 42,6% do 53,1%). Niskie wyniki osiągnęli również w kryterium formy (46,8%) i bogactwa językowego (34%). Bardzo niskie (19,1%) są osiągnięcia zdających w zakresie poprawności językowej.

Umiejętności językowe maturzystów w zakresie **bogactwa** ciągle jeszcze pozostawiają wiele do życzenia. Uczniowie mają poważne trudności ze skonstruowaniem nieskomplikowanych wypowiedzi, używają podstawowych struktur leksykalno-gramatycznych, a więc leksyki i frazeologii na poziomie elementarnym, na granicy komunikatywności, a także prostych i nieurozmaiconych form gramatycznych. Prawie co trzeci uczeń z województwa podlaskiego i co drugi z województwa warmińsko-mazurskiego nie otrzymali punktów w kryterium bogactwa językowego.

Nie satysfakcjonuje także niski wynik w kryterium **formy** wypowiedzi. Zdający mieli problemy z realizacją wszystkich podkryteriów w tym obszarze. Większość mieściła się w wymaganym limicie wyrazów (120 – 150), ale zdarzały się listy poniżej 60 słów, co wpływało na ocenę bogactwa i poprawności. Spójność i logikę wypowiedzi zakłócało mieszanie czasów, rodzajów gramatycznych, sporadycznie wypełnianie listu treścią odbiegającą od punktów podanych w poleceniu, występowanie fragmentów zupełnie niekomunikatywnych. Natomiast cieszy fakt, że obligatoryjne elementy listu prywatnego zostały przez znaczącą większość zdających opanowane w wysokim stopniu. Nawet w bardzo słabych pracach odnotowano prawidłowo użyte zwroty i poprawnie zbudowane zdania rozpoczynające i kończące list prywatny. Nadal jeszcze w nagłówku sporadycznie spotkamy słowo *Пока*, a w zakończeniu pojawia się niepoprawne w tym kontekście *Я поздравляю тебя* lub *Привет*.

Praca nr 1

Милая Наташа!

Можешь, что давай тебе не писала, но совсем не было времени. Я переехала на новую квартиру. Я не знаешь, что я поступила в университет на юридический факультет. Родители решили, что хочешь жить вместе. Они купили мне квартиру. Мои друзья сначала не верили, что я стою жить сама, но теперь они радуются, когда меня новостоят. Я живу на второй этаж в двухкомнатной квартире. Есть кухня, ванная, туалет, гостиная

оставлена со вкусом, но не знаю что сделать с кухней, какую мебель купить. Можешь мне посоветовать? Мне нравится жить самой. Хочу сделать всё, что хочу. Никому не мешает громкая музыка и ко-колену, хочу завести собаку, о которой всегда мечтала. Одно только плохо, надо самой делать покупки и убирать квартиру. Я часто звоню родителям, а они по субботам приезжают ко мне. Наташа, я приехала сюда. Можешь в выходные приехать и посмотреть, как я устроилась. Это всё. До скорой встречи

Целую

XVZ

Pracę nr 1 czytamy z wielką przyjemnością. Uzyskała ona maksymalną liczbę punktów za wszystkie kryteria oceniane w tym zadaniu. W powyższym liście prywatnym odnajdziemy 5 elementów obligatoryjnych: zwrot grzecznościowy rozpoczynający list (*Милая Наташа*); wstęp (*Извини, что давно тебе не писала, но совсем не было времени*); rozwinięcie; zakończenie (*Пока это всё. До скорой встречи*); zwrot grzecznościowy kończący list (*Целую*).

Wypowiedź jest w całości spójna i logiczna. Praca mieści się w określonym limicie słów – liczy 146 słów (forma 2 punkty). Wszystkie informacje zostały przekazane w sposób bardzo komunikatywny (treść 4 punkty). Uczennica wykazała się bogatym zasobem słownictwa. Oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występują precyzyjne sformułowania typu: *переехать на новую квартиру, поступить в университет на юридический факультет, обставлена со вкусом, друзья навещают меня, завести собаку, посмотришь, как устроилась*. Bez chwili wahania bogactwo językowe oceniamy na 2 punkty. W pracy znajdziemy sześć błędów językowych i ortograficznych, ale nie wpływają one na punktację w zakresie poprawności językowej (2 punkty). Oby takich prac było jak najwięcej.

Praca nr 2

Здравствуй Наташа!
Спасибо тебе за письмо. У меня
всё хорошо. Я уже не живу с роди-
телями. У меня своя квартира, пото-
му что я начала учиться в другом
городе. Мои друзья приезжают до меня
на мой, место. Мы ходим на дискоте-
ки в кафе. В моей квартире две
комнаты, ванная и кухня. Моя ком-
ната красивая. На полу ковёр, на
стене полки с книгами. Мама, как
ты думаешь, что я могу купить
в другом комнате. Мне нравится
то, что я ~~я~~ живу в новой квартире.

потому что моя школа находится
недалеко. Я могу делать всё сама,
делать буклеты. Иногда я тоже
приезжаю, что родители до лета не
приводят. Но я часто звоню
в кино. Мама и тебя приглашают
в гости. Познакомишь моих роди-
телей и друзей.
Напиши, что у тебя. Жду на
письмо. Передай привет брату.
Тона
ХУЗ

Za **Pracę nr 2** zdający otrzymał 8 punktów na 10 możliwych. Ten list jest dowodem na to, że nawet uczeń, który nie posługuje się złożonymi strukturami leksykalno-gramatycznymi, jest w stanie napisać komunikatywną pracę. Wszystkie informacje są czytelne (treść 4 punkty). Forma również została oceniona na maksimum – 2 punkty. W liście odnajdziemy pięć obligatoryjnych elementów, tekst jest spójny i logiczny, liczba słów – 130. Zdający używa podstawowej leksyki. Jeśli znajdziemy kilka bardziej precyzyjnych sformułowań, to występują one w błędnej formie, np.: *я грузна, приездают до меня, познакомишь моих родителей, жду на письмо*. Wpływa to na ocenę bogactwa językowego – przyznajemy 1 punkt. Błędy językowe i ortograficzne, które pojawiają się w pracy, nieznacznie przekraczają 15% liczby słów i w związku z tym praca otrzymała 1 punkt za kryterium poprawności językowej. Należą się słowa uznania za estetykę pracy. Bardzo rzadko spotykamy tak pięknie napisane prace (kształt liter, łączenia).

Praca nr 3

Привет Юра!
Спасибо за твоё письмо. Я уже живу
в городе без родителей. Я давно хотел
жить сам. Мне 20 лет.
Мои друзья шутливые потому что они
говорят что это хорошая идея.
У меня есть две комнаты, ванная и
кухня. Моя квартира это красивая.
Ты хочешь помочь мне и купить новые
мебли в спальню. Я хочу так жить.
Мне понравится как я могу спать далеко
спать и у меня в квартире тихо и
спокойно.
~~А~~ У меня есть два проблема
я часто много говорю с родителями,
а они далеко и я не умею варить. Я часто
звоню и пишу письмо до родителей и езжу
в воскресенье к ним.
Я приглашаю тебе на новоселие
за месяц.
Ласка
ХУЗ

W **Pracy nr 3** zdający wykazał się umiejętnością przekazania wszystkich informacji, choć używa mało zróżnicowanych struktur leksykalno-gramatycznych. W kryterium formy widoczny jest brak zakończenia listu, co skutkuje przyznaniem tylko 1 punktu za pierwsze podkryterium. Układ tekstu jest spójny, logiczny – 2 punkty za drugie podkryterium. Liczba słów 114 skutkuje przyznaniem 2 punktów w trzecim podkryterium. W sumie za formę zdający otrzymuje 2 punkty. Mało urozmaicone słownictwo tłumaczy przyznanie 1 punktu za bogactwo językowe. Liczne błędy językowe i ortograficzne są powodem nieprzyznania punktu za poprawność językową. Zdający stracił aż 4 punkty spośród 10 możliwych do zdobycia.

Praca nr 4

Привет!
Я наймю работу и снимаю большую
комнату. Мне надо сделать ремонт как
по-твоему стены покрасить или
наклеить обои? Купить кровать
или диван? Мне нравится жить
самому. Я могу делать что угодно.
Не могу тебе убирать и мыть
посуду. Родители радуются что я
так самостоятельный. Приезжай ко
мне в гости. Пока.

ХУЗ

Czytamy **Pracę nr 4** i zastanawiamy się, dlaczego jest taka krótka? Przecież to miał być list prywatny, a nie wiadomość! Czyżby zdającemu zabrakło czasu, a może pomylił zadania? Uczeń w tak krótkim tekście przekazał prawie wszystkie informacje – siedem, za które otrzymał 3,5 punktu. Oceniając formę, zauważymy, że wypowiedź jest częściowo zgodna z wymaganą formą, gdyż znajdziemy tylko trzy elementy obligatoryjne: zwrot grzecznościowy rozpoczynający list – *Привет*; rozwinięcie; zwrot grzecznościowy kończący list – *Пока*

Zabrakło wstępu i zakończenia. W związku z tym za podkryterium zgodności z formą listu praca może otrzymać jedynie 1 punkt. Zdający zadbał o spójność i logikę (2 punkty). Trzecie podkryterium – objętość pracy – oceniamy na 0 punktów, ponieważ praca liczy tylko 52 słowa (objętość pracy przekracza podane granice o 15%). W sumie zdający otrzymał 1 punkt w kryterium formy. Wykazał się znajomością zróżnicowanych struktur leksykalno-gramatycznych. Użyte słownictwo świadczy o wysokich umiejętnościach językowych osoby piszącej, np.: *как по-твоему, наклеить обои, делать, что угодно, самостоятельный, приезжай ко мне*. Można powiedzieć, że wypowiedź zasługuje na 2 punkty. Nieliczne błędy językowe i ortograficzne nie zakłócają komunikacji (7 błędów stanowi 13,5%). Jednakże tu pojawia się problem związany z objętością pracy. W związku z tym, że praca liczy mniej niż 60 słów (czyli 50% wymaganego limitu), bogactwo językowe i poprawność językową oceniamy na 0 punktów (niezależnie od stopnia realizacji pozostałych kryteriów).

Praca nr 5

Дорогая подружка, Коля!
 Хочу поделиться с тобой новостями. Я уже
 не у Форысан и недавно я можно посварила
 у мамы. ~~Я~~ ^{те} там же живу у подружки Лары.
 Родители купили мне квартиру, я живу в центре
 города. В квартире есть кухня, полетта, 2 комнаты
 и все удобства. В комнате шкаф, телевизор.
 В кухне тебе всё есть. Я прошу тебе о помощи. Скажи
 мне какой холодильник купить. Мне нравится такое
 житьё. Я теперь сплю до утра. Слушаю музыку,
 хожу в дискотеки, в кино, театр. Я очень мечтаю.
 Я приглашаю тебе.
 Это всё. Расскажи что у тебе, жду ва письмо.
 Целую тебя
 А.К.

Praca nr 5 została oceniona na 2,5 punktu, a więc należy do grupy najłabszych prac. W kryterium treści zdająca otrzymała 1,5 punktu – czytelne są tylko 3 informacje (2a, 2b, 3a). W omawianej wypowiedzi odnajdziemy wszystkie elementy obligatoryjne listu prywatnego. Wypowiedź jest spójna i logiczna. W podkryterium objętość pracy (99 słów) możemy ocenić pracę na 0 punktów, gdyż przekracza podane granice ponad 15%. Łącznie możliwe było przyznanie 1 punktu za formę listu. W pracy dominują mało zróżnicowane struktury gramatyczne, maturzystka często używa słów białoruskich. Bardzo liczne błędy gramatyczne i ortograficzne (powyżej 25% liczby wyrazów) czasami zakłócają przekaz informacji (np.: *посварылася, запрашаю*). W przypadku, gdy zdający przekazał mniej niż połowę informacji (trzy z ośmiu), czyli uzyskał mniej niż 2 punkty za treść, w kryterium bogactwa językowego i poprawności językowej należy ocenić tę pracę na 0 punktów (niezależnie od stopnia realizacji pozostałych kryteriów).

3.4. KOMENTARZE EGZAMINATORÓW

Poziom podstawowy naprawdę podstawowy

Barbara Koronkiewicz

Autorka jest nauczycielką języka rosyjskiego w II Liceum Ogólnokształcącym w Augustowie

Standardowo zdający redagowali dwie formy wypowiedzi: krótszą – w tym roku wiadomość i dłuższą – list prywatny. Krótka forma użytkowa sprawdzała umiejętności i wiedzę zdających z dwóch obszarów: „Szkoła – kształcenie pozaszkolne” i „Człowiek – cechy charakteru, uczucie i emocje”, a dłuższa: „Dom – miejsce zamieszkania, opis domu, pomieszczeń domu i ich wyposażenia, wynajmowanie mieszkania” oraz „Życie rodzinne i towarzyskie – okresy życia, członkowie rodziny, czynności życia codziennego, styl życia”.

Krótsza forma użytkowa pod względem formy nie sprawiła zdającym problemu. Trudności pojawiły się podczas realizowania treści.

Przekazanie informacji 1. – *...co zdecydowało, że zapisałeś/łaś się na ten kurs* (prawa jazdy) było zadaniem średnio trudnym. Rzadko pojawiały się prace, w których zdający poprawnie użyli słowa „kursy” czy całego zwrotu „я записался/ записалась на курсы”. Nagminnie używano słowa „курс”, ale często z właściwym przymiotnikiem „водительский”. Co prawda często bez znaku miękkiego po „л”, czyli z błędem ortograficznym: „водителский”. Pisząc o tym, co wpłynęło na decyzję o zapisaniu się na kurs prawa jazdy, zdający podawali najróżniejsze przyczyny, np.: „нашла работу далеко от дома, папа купил/ родители купили мне машину, давно хотела/ мечтала об этом” i inne. Reasumując, informacja ta w licznych pracach sprawdzonych przez mnie otrzymywała 1 punkt.

Informacja 2. – *jak często odbywały się zajęcia*, nie sprawiła zdającym trudności. Sporadycznie występowały prace, gdzie ta część polecenia była niezrealizowana. Zdający używali określeń dni tygodnia lub określali ile razy w tygodniu lub w miesiącu zajęcia się odbywały. Nierzadko padały oczekiwane konstrukcje, np. „по вторникам и субботам”. Stosowane też były konstrukcje z zaimkiem „каждый”, np. „каждую пятницу”, ale w takich konstrukcjach dość często pojawiał dodatkowo przyimek „в” – „в каждую пятницу”. Bywały też konstrukcje: „занятия у меня во вторник”, w których brakowało zaimka „каждый”, co egzaminatorzy traktowali jako opuszczenie wyrazu. W realizacji tej informacji zdający często popełniali następujące błędy: ortograficzny w słowie „занятия” i językowy, nazywając zajęcia „лекция”.

Najłatwiejszą do przekazania ze wszystkich informacji w zadaniu 7. okazała się informacja 3. – *co sądzisz o swoim instruktorem jazdy*. Używano różnorodnych przymiotników, zdający skupiali się na cechach charakteru i ocenieniu zachowania instruktora. Do najczęstszych określeń należały oczywiście: „он хороший/ умный/ интересный/ мой инструктор мне нравится”. Ale pojawiały się też bardziej wyszukane: „вежливый” czy „доброжелательный”. Przeważały cechy dodatnie. Określenia pejoratywne były rzadkością. Problem, jaki dostrzegłam w realizacji tej części zadania 7., to trudność w nazwaniu słowa instruktor. Samo słowo „инструктор” pojawiało się rzadko, częściej „учитель”, ale, niestety, liczni absolwenci szkół ponadgimnazjalnych nie umieją poprawnie użyć po rosyjsku słowa „научитель” i stosują określenia: „учительник” lub „научитель”.

Na koniec informacja 4. – *(napiszesz) o wrażeniach z Twojej samodzielnej jazdy samochodem*. Tę oceniałabym jako średnio trudną lub trudną dla zdających. Piszący korzystali z konstrukcji z czasownikiem „бояться”, np. „когда я ехала машиной, я боялась/ я боялась, но мне езда нравилась”, czy też określeń bardzo ogólnych, wręcz naiwnych: „моя первая язда была хорошая”, „я хороший водитель”. W pracach bardzo często pojawiały się słowa „езда” i „язда”. Niewłaściwy dobór środków językowych do przekazania tej informacji i tym samym niezrozumiały komunikat skutkowało dla zdających nieotrzymaniem punktu.

Zadanie 8. postawiło przed zdającymi konieczność poinformowania o wyprowadzeniu się od rodziców i samodzielnym zamieszkanu. Podczas realizacji tego zadania przez zdających dostrzegłam bardzo zróżnicowane umiejętności maturzystów. Nierzadko zdarzały się prace, które za zrealizowanie treści otrzymywały 4 punkty. To bardzo cieszy.

Informacja 1a – *poinformuj o przyczynach przeprowadzki* nie stanowiła problemu. Pojawiały się różne przyczyny, od bardzo prostych: „*мне уже восенадцать лет/ я окончил восенадцать лет*”, „*у меня девушка,хочу с ней жить/ я влюбился, хочу жить с любимой*”, „*мне надо много учиться, а младший брат кричит*”, „*я уже работаю*” do trudniejszych: „*я совершеннолетний*” czy „*мне надоело жить с родителями*”. Informacja 1b – *poinformuj o реакции знакомых* była często opisywana czasownikiem „*радоваться/ рады*”. Inne to: „*знакомые мне помогают*”, „*они счастливы, приходят ко мне*”. Były też prace, w których informacji 1b nie było.

Opisanie nowego mieszkania (informacja 2a) było zadaniem nad wyraz łatwym. Zdający pisali dużo i chętnie o mieszkaniu: opisywali wielkość, liczbę pomieszczeń, nazywali pomieszczenia, często skupiali się na detalach. Jednak obok prac poprawnych pod względem bogactwa leksykalnego były też prace z określeniami: „*вц*”, „*тоалет/ тойлет*”, „*салон*”, „*на полу лежит диван*”. Prośba o radę dotyczącą urządzenia jednego z pomieszczeń, czyli informacja 2b, sprawiła zdającym już trochę więcej trudności: „*помоги мне купить бытовую технику*”, „*скажи, какие мебели купить*” (oczywiście zamiast „*какую мебель*”), „*подскажи, куда поставит холодильник*”. Jeśli porada dotyczyła mebli, zawsze to słowo było użyte nieprawidłowo: zamiast „*мебель*” zdający pisali „*мебли*” i absolutnie nie pamiętali że jest to rzeczownik rodzaju żeńskiego.

Informację 3a – *wyjaśnij, co Ci się podoba w samodzielnym życiu* zdający często przekazywali za pomocą: „*мне нравится жить одному/ самостоятельно*”, a przyczyny były najróżniejsze: „*могу поздно вставать/ принимать гостей/ ходить на дискотеки/ встречаться с друзьями/ не убирать*”. Więcej problemów było z informacją 3b – (wyjaśnij), *co stanowi dla Ciebie problem*. Zdający starali się tę informację zrealizować bardzo literalnie i zgodnie z poleceniem, dlatego stosowali rzeczownik „*проблема*”, ale tak jak i w przypadku „*мебель*”, zapominali o braku zgodności rodzajowej i pisali: „*у меня проблем*”. Wśród sprawdzonych przeze mnie prac w żadnej rzeczownik „*проблема*” nie był użyty we właściwym rodzaju. Jako konkretny problem podawali: „*мне надо делать покупки/ убирать*”, „*я не люблю/ не умею готовить*”.

Napisanie, jak przeprowadzka wpłynęła na relacje z rodzicami (informacja 4a) było, według mnie, umiejętnością bardzo trudną dla zdających. Zdający podejmowali trud opisanie relacji z rodzicami, ale w niewłaściwym kontekście – nie zauważali, że powinni byli przedstawić swoje relacje po przeprowadzce, komentowali relacje ogólnie, np. pisali „*мама меня любит*”. Ale był też poprawne określenia, np. „*мама помогает мне, делает покупки*”, „*родители приглашают меня на обед*”, „*могу рассчитывать на них/ родителей*”, „*мама звонит ко мне*” (konstrukcja z czasownikiem „*звонить*” była w sprawdzonych pracach błędnie zapisana z niepotrzebnym przyimkiem „*к*” lub „*ко*”, uczniowie nie pamiętali, że poprawnie to tylko: „*мама звонит мне*”). Informacja 4b – *zaprosz kolegę/koleżankę do siebie była łatwa*. Najczęściej były to sformułowania: „*приглашаю/ приезжай/ давай встретимся*” i bardzo właściwie zaakcentowane miejsce: „*ко мне/ у меня/ в моём новом доме*”. Nie do rzadkości należały listy, w których zaproszenie zostało wyrażone w następujący sposób: „*приедь до мне*”.

Kolejnym kryterium ocenianym przez egzaminatorów była forma. Stopień spełnienia przez zdających tego kryterium może wywoływać zadowolenie. Maturzyści umieli prawidłowo zredagować list prywatny zawierający wszystkie obligatoryjne elementy: zwrot grzecznościowy rozpoczynający list, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, zwrot grzecznościowy kończący list, dbali o spójny i logiczny układ treści, przestrzegali właściwej objętości pracy. Do rzadkości należą prace, które za formę otrzymały 0 punktów. Rzadko są to prace, w których liczba słów wynosiła więcej niż 200. Nieliczne były prace składające się z mniej niż

60 słów, jednak tylko jedna wskazywała na ewidentny brak czasu na dokończenie listu przez zdającego. Może niepokoić fakt, że zdający podczas pisania listu nie kontrolują siebie, czyli nie zostali nauczeni właściwie gospodarować czasem. Kompozycja pozostałych wskazywała na świadome działania zdających.

Skupmy się teraz na słabych punktach realizacji dłuższej formy wypowiedzi. Bogactwo językowe zazwyczaj oceniałam na 1 punkt, gdyż zdający posługiwali się mało urozmaiconym słownictwem i frazeologią i niezróżnicowanymi strukturami gramatycznymi. Tylko nieliczne prace w tym kryterium oceniałam na 2 punkty. Uważam, że najwięcej problemów pojawiło się podczas oceny kryterium poprawności językowej, tak jak miało to miejsce w minionych latach. Zdający popełniali liczne błędy językowe i ortograficzne, więc najczęściej w ocenie pojawiały się 0 lub 1 punkt. Pomimo dużej ilości błędów przekaz jednak był na tyle komunikatywny, że zdający otrzymywał punkty za realizację treści. Cieszyć może fakt, że wszystkie prace, które miała przyjemność sprawdzać, były czytelne. Boleję bardzo nad zanikiem troski o kaligraficzny zapis, prawidłowe łączenie liter i ogólnie estetykę zapisu.

Ze sprawdzonych arkuszy egzaminacyjnych najlepiej pamiętam prace, które w całości otrzymały po 10 punktów. Były napisane bardzo ładnym językiem z nielicznymi błędami. Czytałam je z uwagą i przyjemnością. Jednak uogólniając, chcę podkreślić, że prace, sprawdzone przeze mnie, nie wykazywały się wysokim stopniem zróżnicowania struktur leksykalno-gramatycznych. Do takiego poziomu pozwala przygotować kurs realizowany np. w liceach ogólnokształcących przez 3 lata po 2 godziny tygodniowo od poziomu podstawowego. Więc to nie tylko wina (jeśli można mówić o winie) uczniów. Wielu uczniów świadomie decyduje się na zdawanie języka rosyjskiego na egzaminie maturalnym już w klasie pierwszej szkoły ponadgimnazjalnej. Jednak ilość zajęć pozwala tylko na poznanie i opanowanie materiału wymaganego na egzaminie w stopniu podstawowym. Na utrwalanie i powtarzanie brakuje czasu, dlatego uczniowie znają lub kojarzą liczne struktury, ale z ich zapisem mają poważne problemy.

Poziom rozszerzony nie dla wszystkich rozszerzony

Justyna Dziekońska

Autorka jest nauczycielką języka rosyjskiego w Zespole Szkół nr 2 w Grajewie

Analiza tegorocznych sprawdzanych prac na poziomie rozszerzonym pozwoliła mi wyodrębnić dwie grupy maturzystów.

Do pierwszej grupy należą ci, którzy nie mieli trudności z tworzeniem wypowiedzi zgodnych z tematem. Z ich kompetencjami językowymi szła w parze znajomość zasad kompozycji rozprawki, opisu, czy opowiadania. Ich prace nie wymagały wielu oznaczeń błędów, a wybrane formy wypowiedzi były napisane z lekkością i swobodą, niebanalnie i interesująco. Podobała mi się warstwa językowa tych prac: zastosowanie dłuższych zdań o bardziej złożonej strukturze, bogatego, urozmaiconego słownictwa, a także posługiwanie się antonimami i związkami frazeologicznymi.

Chociaż prace pisane na dobrym poziomie nie należały do wyjątków, zdecydowanie więcej czasu spędziłam sprawdzając prace należące do wyodrębnionej przeze mnie drugiej grupy maturzystów, czyli tych, którym komunikacja w języku rosyjskim przychodzi z trudem, ze względu na różnego rodzaju bariery. Jedną z barier jest oczywiście nieporadność językowa zdających, a przede wszystkim ubogie słownictwo. Uczniowie zapożyczali wyrazy z języka białoruskiego i ukraińskiego, jak również pisali polskie słowa rosyjskim alfabetem. Spójność i logikę wypowiedzi zakłócało również mieszanie czasów i rodzajów gramatycznych. Z uwagi na ogromną liczbę błędów prace te były mało komunikatywne. W ślad za nieporadnością językową podążała też nieznanostwo zasad pisania wskazanej formy wypowiedzi.

Poziom tegorocznych prac był zróżnicowany. Obok prac bardzo dobrych, ocenionych na maksimum – 18 punktów, były prace słabe. Jednakże widoczna jest już lepsza niż w ubiegłych latach realizacja kryterium treści, co oznacza, że maturzyści starali się

formułować wypowiedzi zgodne z tematem, nawet jeśli mieli skromny zasób słownictwa. Znaczna część zdających orientuje się, że każdy temat wypowiedzi na poziomie rozszerzonym zawiera trzy elementy, które trzeba uwzględnić w swojej pracy, aby była ona na temat. W temacie 1 (rozprawce) np. należało odnieść się: po pierwsze – do zakupów w centrach handlowych, po drugie – akcji „Noc zakupów” i po trzecie – przedstawić plusy i minusy takiego rozwiązania z punktu widzenia konsumenta. Większość zdających przedstawiała argumentację dwustronną, trafnie dobierając argumenty. Część piszących miała problemy z prawidłowym sformułowaniem neutralnej tezy. Niektórzy już we wstępie ujawniali swoją opinię i wówczas mieliśmy do czynienia z jednostronną argumentacją. Problemem jest też napisanie zakończenia, czyli przedstawienie własnej opinii z uzasadnieniem. Najczęściej uczniowie piszący rozprawkę podejmowali próby podsumowania tematu. Uczniowie najchętniej wybierali tę formę wypowiedzi, gdyż znają schemat typowej rozprawki.

Najciekawsze prace w tym roku napisali uczniowie, którzy wybrali temat 2 – opis wydarzenia. Znowu należało odnieść się do trzech elementów: akcja promująca zdrowy styl życia, atrakcyjna forma akcji i różnorodne treści, zainteresowanie wśród rówieśników. Zdający we wstępie podawali, jaka to jest akcja, przedstawiali czas i miejsce. W rozwinięciu opisywano przygotowania i przebieg imprezy, jej wpływ na młodych ludzi. W zakończeniu czytaliśmy komentarze i odczucia autora dotyczące opisywanej imprezy. Zdający najrzadziej wybierali ten temat, ale były to prace najlepsze nie tylko pod względem treści, bogactwa językowego, ale i poprawności językowej.

Maturzyści często też wybierali temat 3 (opowiadanie). Zadaniem piszącego było przedstawienie wydarzenia w ogrodzie zoologicznym, które spowodowało, że zdający zaangażował się w pracę na rzecz pomocy zwierząt. Zdaniem wielu maturzystów opowiadanie napisać najłatwiej, co wcale nie jest prawdą. Zdający najczęściej formułują wypowiedź częściowo zgodną z tematem. Nie zawsze logicznie przedstawiają wydarzenia prowadzące do wydarzenia głównego, często niezbyt szczegółowo opisują wydarzenie główne, nie wspomnę już o przekonywującym opisie reakcji ludzi, czy przedstawieniu konsekwencji głównego wydarzenia. Wydaje mi się, że z reguły temat ten wybierali uczniowie najslabsi, którzy stosują słownictwo, struktury składniowe na poziomie podstawowym.

Satysfakcjonującym zjawiskiem jest również fakt, że z roku na rok poprawia się znajomość zasad pisania wieloaspektowych, dłuższych wypowiedzi. Znacząca większość zdających uwzględnia wszystkie części pracy, zachowuje właściwe proporcje między nimi. Uczniowie nauczyli się już liczyć słowa i ich wypowiedź pisemna jest już na ogół odpowiedniej długości. Jednak u niektórych młodych ludzi limit słów budzi wyraźną podejrzliwość i z niezłomną dla siebie determinacją piszą prace liczące ponad 300 słów.

Na podstawie sprawdzonych przeze mnie prac na poziomie rozszerzonym mogę z całą stanowczością powiedzieć, że tegoroczni maturzyści świadomie wybrali ten poziom. Stwierdzam, że coraz więcej prac pisanych jest na dobrym i bardzo dobrym poziomie (jest to bez wątpienia zasługa włożonego wysiłku nauczycieli i uczniów), co jest niezwykle budujące dla nauczycieli języka rosyjskiego. Dla mnie, jako egzaminatora, sprawdzanie takich prac było niezwykle przyjemne. I oby było ich jeszcze więcej!

Wybieram poziom rozszerzony

Marzanna Anna Słaby

Autorka jest nauczycielką języka rosyjskiego w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Zambrowie

Jestem mile zaskoczona jakością wypowiedzi pisemnych na poziomie rozszerzonym na tegorocznym egzaminie maturalnym z języka rosyjskiego. Mam nadzieję, że mój optymizm nie jest spowodowany jedynie tym, że po raz pierwszy miałam okazję oceniać prace maturalne na poziomie rozszerzonym. Doświadczenie lat ubiegłych dotyczące sprawdzania krótszych i dłuższych tekstów użytkowych na poziomie podstawowym nie nastrajały mnie zbyt optymistycznie. Po każdej sesji pozostawał pewien niedosyt i raczej smutna konkluzja, że dla wielu zdających, którzy przecież świadomie wybierają język rosyjski na maturze, jest on nadal językiem zbyt obcym.

Na poziomie rozszerzonym od zdających oczekuje się ponadprzeciętnych umiejętności językowych, bogatego słownictwa, urozmaiconych struktur leksykalno-gramatycznych i interesującej fabuły wypracowań. Rzeczywistość nierzadko koryguje nasze oczekiwania i przychodzi nam oceniać również prace bardzo przeciętne. Jednak w większości sprawdzanych prac czuć było całkiem wysokie kompetencje językowe maturzystów oraz ich zaangażowanie w przygotowanie się do matury na poziomie rozszerzonym.

W tym roku zdający mieli do wyboru rozprawkę, opis i opowiadanie. Ocenie podlegała treść, kompozycja, bogactwo językowe i poprawność językowa. Tematy wypracowań były na tyle atrakcyjne, że w równym stopniu wybierane przez maturzystów, dzięki czemu sprawdzający je egzaminatorzy nie mogli narzekać na nudę. Zdający bardzo dobrze radzili sobie z formą wypowiedzi, nieźle z treścią. Poprawność językowa oraz bogactwo językowe niestety wciąż są najłabszymi ogniwami tej układanki. Czasem były spowodowane zwykłą nierozwagą czy niedbalstwem, czasem niewiedzą (interpunkcja; ortografia /znak miękki, *a* zamiast *o*; gramatyka /końcówki fleksyjne, zwłaszcza w dopełniaczu liczby mnogiej). Nagminnym błędem w rozprawce było wyrażenie *ночь покупок*; wyrażenie *торговый центр* zastępowano słowem *магазин*; zamiast *зоопарк* używane było słowo *огород*. Uzyskanie maksymalnej ilości punktów za treść było uwarunkowane odniesieniem się do kluczowych elementów danego tematu. Chociaż zdający nieźle radzili sobie z treścią, zdarzały się pewne potknięcia. W rozprawce kluczowymi były *centra handlowe*, *noc zakupów* oraz *plusy i minusy z punktu widzenia konsumenta*. Zastąpienie wyrażenia *торговый центр* jednym słowem *магазин*, pominięcie lub niejasna informacja o porze akcji lub jednostronna argumentacja, czy też błędna teza lub jej brak powodowały obniżenie oceny treści wypracowania. W przypadku opowiadania kluczowym było *wydarzenie w ogrodzie zoologicznym* oraz *zaangażowanie się w prace na rzecz zwierząt*. Moim zdaniem ta forma wypracowania wymaga od zdających większej inwencji oraz umiejętnego stosowania struktur leksykalnych, czego brakowało mi w sprawdzanych pracach, z jednym chlubnym wyjątkiem. Zarówno w opowiadaniach, jak i opisach nie raz zaskoczyła i zadziwiła mnie ich fabuła, świadcząca czasem o bujnej wyobraźni zdających, ale też czasem... o braku pomysłu.

Zadania zamknięte (1., 2.) pokazały, że znajomość leksyki, zasad gramatyki i ortografii nie jest mocną stroną naszych uczniów, dlatego wciąż potrzebne jest trenowanie i powtarzanie tej wiedzy dla wzmocnienia wprawy i wycucia językowego.

Sprawdzanie prac na poziomie rozszerzonym to interesujące i pouczające doświadczenie. Prace są tak różne pod względem poprawności, oryginalności fabuły, warsztatu, jak różni są zdający.

ISBN 978-83-62915-48-4